

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**ORTAOKULLAR VE ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA OKULLARINDA
GÖREV YAPAN MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN ÖZEL EĞİTİME
İHTİYACI OLAN ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Melike KUTLU

TRABZON
Haziran, 2018

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

ORTAOKULLAR VE ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA OKULLARINDA
GÖREV YAPAN MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN ÖZEL EĞİTİME
İHTİYACI OLAN ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Melike KUTLU

Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nce Yüksek
Lisans Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Danışmanı
Dr. Öğr.Üyesi Zühal DİNÇ ALTUN

TRABZON
Haziran, 2018

KTÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Müzik Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir. 22 / 06 / 2018

Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Zühal DİNÇ ALTUN

Üye : Prof. Dr. Sema SEVİNÇ

Üye : Doç. Dr. Meltem DÜZBASTILAR

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

**Prof. Dr. Nevzat YİĞİT
Enstitü Müdür V.**

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalardan bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Karadeniz Teknik Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

Melike KUTLU

22 / 06 / 2018

ÖN SÖZ

Ülkemizde özel eğitim uygulama okullarında ve özel eğitim sınıfları olan ortaokullarda ve görev yapan müzik öğretmenlerinin özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerde karşılaştıkları sorunlar, öğretmenler tarafından çeşitli platformlarda dile getirilmiş olmasına karşın öğretmenlerin bu görüşleri ile ilgili alan yazında yayınlanmış bir tez çalışması bulunmamaktadır. Bu nedenden ötürü bu araştırma, ortaokullar ve özel eğitim uygulama okullarında görev yapan müzik öğretmenlerinin özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Tez çalışmam boyunca danışmanlığımı üstlenen, kıymetli bilgi, birikim ve tecrübeleri ile yol gösterici ve her zaman desteğini benden esirgemeyen, değerli danışman hocam sayın Dr. Öğretim Üyesi Zühal DİNÇ ALTUN 'a, Prof. Dr Hikmet YAZICI' ya, Prof. Dr. Nedim ALEV' e, ve Prof. Dr. Durmuş EKİZ 'e sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca bilgi ve tecrübeleriyle bana yardımcı olan KTÜ Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği bölümündeki tüm hocalarıma teşekkür ederim.

Çalışmalarım boyunca hiçbir zaman desteğini esirgemeyen başta Akçaabat Milli Eğitim müdürümüz Sayın AHMET ÜÇÜNCÜ' ye ve sayın okul müdürüm YUSUF KAYCI' ya teşekkürü bir borç bilirim.

Çalışmalarım boyunca bana her zaman destek olmaya çalışan ve beni yalnız bırakmayan sevgili aileme de sonsuz teşekkür ederim.

Haziran, 2018

Melike KUTLU

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET	VIII
ABSTRACT	X
TABLolar LİSTESİ.....	XII
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XIII
1. GİRİŞ.....	1
1. 1. Araştırmanın Amacı.....	2
1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi.....	3
1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1. 4. Araştırmanın Varsayımları	4
1. 5. Tanımlar	4
2. LİTERATÜR TARAMASI.....	5
2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi	5
2. 1. 1. Eğitim.....	5
2. 1. 1. 1. Öğretmen Yeterlilikleri	6
2. 1. 2. Özel Eğitim	8
2. 1. 2. 1. Eğitim Ortamları Açısından Özel Eğitim.....	9
2. 1. 2. 2. Destek Eğitimi Açısından Özel Eğitim.....	9
2. 1. 2. 3. Özel Eğitime İhtiyacı Olan Birey	10
2. 1. 2. 4. Özel Eğitime İhtiyacı Olan Bireylerin Eğitim Aldıkları Kurumlar	10
2. 1. 3. Özel Eğitimin Amaçları ve Temel İlkeleri	11
2. 1. 3. 1. Özel Eğitimin Amaçları	11
2. 1. 3. 2. Özel Eğitimin Temel İlkeleri	11
2. 1. 4. Özel Eğitimin Sınıflandırılması	11
2. 1. 5. Özel İhtiyaçları Olan Bireylere Uygulanan Eğitim Modelleri	13
2. 2. Literatür Taramasının Sonucu	16
3. YÖNTEM	17
3. 1. Araştırma Modeli	17
3. 2. Araştırma Grubu.....	18

3. 3. Verilerin Toplanması.....	18
3. 3. 1. Veri Toplama Araçları	18
3. 3. 2. Veri Toplama Süreci	19
3. 4. Verilerin Analizi.....	19
4. BULGULAR.....	21
4. 1. Katılımcıların Cinsiyetlerine Yönelik Bulgular.....	21
4. 2. Katılımcıların yaşlarına göre bulgular	21
4. 3. Katılımcıların Mesleki Hizmet Sürelerine İlişkin Bulgular.....	22
4. 4. Katılımcıların Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrenciler ile Çalışma Sürelerine Yönelik Bulgular	22
4. 5. Katılımcıların Lisans Sürecinde Özel Eğitimle İçerikli Ders Almış Olma Durumlarına Yönelik Bulgular	23
4. 6. Katılımcıların Özel Eğitimle İçerikli Hizmet İçi Eğitim Alma Durumlarına Yönelik Bulgular.....	23
4. 7. Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrencilerle Çalışmanın Zorluklarına İlişkin Görüşlere Yönelik Bulgular	24
4. 8. Derslerin İşlenişinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşlere Yönelik Bulgular	29
4. 9. ÖEİÖÖ İle Eğitim Öğretim Etkinliklerini Gerçekleştirmeye İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular	32
4. 10. Öğretmenin Kendisinden Kaynaklanan Eğitimsel Sorunlara İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular	33
4. 11. Özel Eğitime İhtiyacı Olan Çocukların Sınıf Katılımının Diğer Öğrencileri Etkilemesine Yönelik Düşüncelere İlişkin Bulgular	36
4. 12. Okul İdaresi ile İlgili Düşüncelere ilişkin görüşlere Yönelik Bulgular	39
4. 13. Kurum İçindeki Diğer Öğretmenlerden Yardım Almaya ilişkin düşüncelere Yönelik Bulgular	41
4. 14. Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrencilerin Velileri ile İlgili Düşüncelere İlişkin Bulgular	45
4. 15. Okulun Alt Yapısından Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Görüşlere Yönelik Bulgular	47
5. TARTIŞMA	50
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	55
6. 1. Sonuçlar.....	55
6. 2. Öneriler	57

6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler	57
6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	58
7. KAYNAKLAR	59
8. EKLER	62
9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ.....	75



ÖZET

Ortaokullar ve Özel Eğitim Uygulama Okullarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrencilere İlişkin Görüşleri

Ülkemizde özel eğitim uygulama okullarında ve özel eğitim sınıfları olan ortaokullarda ve görev yapan müzik öğretmenlerinin özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerde karşılaştıkları sorunlar, öğretmenler tarafından çeşitli platformlarda dile getirilmiş olmasına karşın öğretmenlerin bu görüşleri ile ilgili alan yazında yayınlanmış bir tez çalışması bulunmamaktadır. Bu nedenden ötürü bu araştırma, ortaokullar ve özel eğitim uygulama okullarında görev yapan müzik öğretmenlerinin özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın verileri nitel araştırmalarda kullanılan görüşme yönteminden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak edilmiştir.

Çalışmanın araştırma grubunu 2015-2016 eğitim öğretim yılında Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı özel eğitim uygulama okullarında ve özel eğitim sınıfları olan ortaokullarında görev yapan 22 müzik öğretmeninden çalışmaya katılmaya gönüllü olan 20 müzik öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırma sonunda “yarı yapılandırılmış görüşme formu” kullanılarak elde edilmiş olan veriler içerik analizine tabi tutulmuş ve sonuçlandırılmıştır.

Araştırmanın sonucunda Trabzon ili özel eğitim uygulama okullarında ve özel eğitim sınıfları olan ortaokullarda ve görev yapan müzik öğretmenlerinin çoğunluğunun kadın olduğu, mesleki birikim ve çalışma süresi olarak tecrübeli ancak özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle çalışma süreleri dikkate alındığında tecrübesiz oldukları, katılımcıların neredeyse tamamının lisans süresince özel eğitim içerikli bir ders almamış olduğu yine çoğunluğunun özel eğitim içerikli bir hizmet içi eğitime katılmadıkları belirlenmiştir.

Araştırmanın içerik analizi sonucunda katılımcıların özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerde algı problemleri, derslere katılım zorlukları, öğrencilerin konuşma problemleri ve bu öğrencilere derslerinde ayrıca zaman ayıramadıkları için zorluklar yaşadıkları, öğretmenlerin ders işlenişlerinde konuları basitleştirerek öğretme, sınıfın normal programı ile dersleri yürütmeyi, ritim etkinlikleri kullanmayı tercih ettikleri, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun kendisinde özel eğitim ile ilgili pedagojik eksiklik hissettiği, tecrübeyi önemli bulduğu, öğretmenlerin sınıflarındaki diğer öğrencilerin özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerden olumsuz etkilendiğini düşündüğü, katılımcıların büyük çoğunluğunun

derslerinde özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler için önlemler aldığını belirttiği, okul idaresinin genelde destekleyici bulunduğu, öğretmenlerin yardıma ihtiyaç hissettiğinde genelde özel eğitim öğretmenlerinden yardım almayı tercih ettiği, özel eğitime ihtiyacı olan öğrenci velileri ile herhangi bir sorun yaşamadıkları, katılımcıların çoğunun müzik sınıfı olmadığı ve enstrüman eksikliği yaşadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Müzik Eğitimi, Özel Eğitim, Öğretmen Görüşleri.



ABSTRACT

Opinions of Music Teachers Working at Secondary Schools and Special Education Schools about Students Who Need Special Education

Although the problems on students who need special education are mentioned at the different platforms by teachers working at Secondary Schools which have special education classes and Special Education Schools, there is no thesis study in body of literature about this opinion of teachers. For this reason, this study was made in order to state opinion of music teachers working at Secondary Schools and Special Education Schools about students who need special education. The qualitative research approach is used in this study. Study data is obtained by interview which is semi-structured from interview used in the qualitative research.

Research staff of the study is composed of 20 out 22 music teachers willing to participate the study working at Secondary Schools and Special Education Schools that belong to Trabzon Provincial Directorate for n-National Education in 2015-2016 academic year.

At the end of the study, data which is obtained by "semi-structured interview form" is solved subjecting to content analysis.

At the end of the study, these are found that most of the music teachers working at Secondary Schools and Special Education Schools in Trabzon are female, that they are experienced in terms of vocational achievement and professional time, however they are inexperienced in terms of professional time that they spend with students who need special education, and that almost all of participants have not taken any lesson including special education during their undergraduate education, however most of them have not attended in-service education including special education.

At the end of the content analysis of the study, these results were found: The students who need special education have perceptual disorder, difficulty for attending the lesson, speaking problems. The teachers teach the lesson by simplifying the topic, prefer to use rhythm activities. A great majority of the teachers feel pedagogic lack about special education and regard experience as significant. The teacher think that the other students are affected in negative way by students who need special education. A great majority of the participants indicate that they take measures for students who need special education. School administration is generally supportive. When the students feel need a help of teacher, they prefer to get help from special education teacher. The teacher have any

trouble with parents of the students who need special education. Most of the participants have not music class and have a lack of instrument.

Keywords: Music, Music Education, Special Education, Opinion of Teacher.



TABLÖLAR LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Katılımcıların Cinsiyetleri.....	21
2.	Katılımcıların Yaşlarına Göre Dağılımları	21
3.	Katılımcıların Mesleki Hizmet Süreleri	22
4.	Katılımcıların Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrenciler ile Çalışma Süreleri	22
5.	Katılımcıların Lisans Sürecinde Özel Eğitimle İçerikli Ders Almış Olma Durumları.....	23
6.	Katılımcıların Özel Eğitimle İçerikli Hizmet İçi Eğitim Alma Durumları	23
7.	Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrencilerle Çalışmanın Zorlukları	24
8.	Derslerin İşlenişinde Karşılaşılan Sorunlar	29
9.	ÖEİÖ ile Eğitim Öğretim Etkinliklerini Gerçekleştirme	32
10.	Öğretmenin Kendisinden Kaynaklanan Eğitimsel Sorunlar	33
11.	Özel Eğitime İhtiyacı Olan Çocukların Sınıf Katılımının Diğer Öğrencileri Etkilemesine Yönelik Düşünceler	36
12.	Okul İdaresi ile İlgili Düşünceler	39
13.	Kurum İçindeki Diğer Öğretmenlerden Yardım Alma	41
14.	Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrencilerin Velileri ile İlgili Düşünceler.....	45
15.	Okulun Alt Yapısından Kaynaklanan Sorunlar	47

ŞEKİLLER LİSTESİ

<u>Şekil No</u>	<u>Şekil Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Özel ihtiyaçları olan bireylere uygulanan eğitim modelleri	13
2.	Dâhil Olma (Inclusion) modeli	15
3.	Nitel araştırma döngüsü modeli.....	17



1. GİRİŞ

İnsanların müzikle ilişkisi daha doğmadan anne karnında annesinin kalp atışlarını duyarak onun ritmini hissederek başlamakta, ninnilerle devam etmekte ve tüm çevresi sesler ve ritimlerle çevrili olarak yaşadığı süre boyunca devam etmektedir. Etkileşiminde sürekli olarak, insan müziği geliştirirken müzikte insanı geliştirir. Bireye kendi yaşantısı ve çevresinden başlayarak müziksel davranışlar kazandırma, geliştirme ve değiştirme süreci olarak düşünebileceğimiz müzik eğitimi insan yaşamında çeşitli görevlere sahiptir. Müzik gerek eğitim alanı olarak gerekse önemli bir eğitim aracı olarak insan hayatında etkilidir. Müziğin eğitimde kullanılmasında amaç sadece çalgı çalmayı, şarkı söylemeyi ya da bazı müzikal ifade ve kavramları öğretmek değildir. Müzik eğitimi aracılığı ile öğrencilerde öncelikle birey olarak kendisine daha sonra ailesine, topluma, ülkesine ve en nihayetinde dünya ailesine ait olma ve yararlı olma bilinci sağlanmaya çalışılır. Yine “müzik eğitimi aracılığı ile öğrencilerde millî, manevi ve evrensel değerleri tanıyan, benimseyen ve bunları içselleştirerek davranışa dönüştüren bireyler yetiştirmek esastır” (URL-1, 2017). Özen (2004, s. 58)’e göre “Müzik eğitimi insanın yakın çevresi ile müzik yoluyla ilişki kurabilmesini, toplumsallaşmasını, müziği bilinçli olarak üreten ve tüketen bir birey olmasını sağlar” demektedir.

“Müzik dersinde hedeflenen, bu etkinlikler aracılığıyla bireylere duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak, müzik yoluyla yaratıcılığını ve yeteneklerini geliştirerek zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak, nitelikli, kaliteli müziği öğretmek; bireyler de müzik dinleme, müzik yoluyla kendini ifade etme; sevgiyi, paylaşma duygusunu geliştirme; sözlü şarkılar yoluyla dili doğru ve güzel konuşma; müziğe uygun ritmik devinimlerle eşlik edebilme vb. davranışları kazandırmaktır” MEB (2017, s. 5).

Müzik dersi, doğal yapısı itibarı ile bireyler arasındaki etkileşimlere sıklıkla yer verilmesini gerektiren bireylerin hem kendileri hem de bir grup içerisinde olabilmesine olanak sağlayarak duygu ve düşüncelerini ifade edebilmelerine yardımcı olan bir derstir. Müziğin eğitimi yaş, bireysel farklılıklar, öğrenme farklılıkları, gelişim güçlüğü çeken öğrenciler, ırk din, dil farklılıkları gibi hiçbir farklılık gözetmeksizin öğrencilerin gelişmesinde önemli etkilere sahiptir. Özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklar “bedensel özellikleri ve/veya öğrenme yetenekleri normalden ciddi oranda farklı duruma sahip olan çocuklardır” (İlgar, 2017, s. 330). Bu farklılıklardan ötürü, ÖEİÖÖ’lerin eğitimlerinin yapılacağı ortam ve programlamaların onların özel ihtiyaç ve gereksinimlerine uygun şekilde düzenlenmesini zorunlu kılar. Yapılması gereken bu düzenlemeler ÖEİÖÖ’lerin özel gereksinim türüne ve özel gereksiniminin ihtiyaç derecesine göre değişir. Bunlara ek olarak bedensel ihtiyaç ya da özre sahip bireylerde devinimsel problemlere de rastlanabilir.

“Özel Eğitim’e ihtiyacı olan bireylerin belki de kendilerini ifade edebilmelerindeki en önemli araç müziktir. Müziğin onlar için önemi sanıldığından da fazladır” (Eddy, 1982’ den akt., Öner, 2006, s.1). Bu önemi en iyi şekilde ortaya koyabilmek için özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere uygulanan müzik eğitiminin amaçlarına bakmak gereklidir. Bu amaçlar:

“Müzik dinleyebilme, müzik zevki geliştirebilme, müziği gürültü ve bağırma sesinden ayırt edebilme, hafif ve şiddetli sesleri ayırt edebilme, şarkı söylerken sesini ve nefesini ayarlayabilme, müzik çalışmasında uygun davranışı gösterebilme, gruba şarkı söylerken gruba uyabilme, duyduğu sesi taklit edebilme, boş zamanlarında müzik dinleyebilme, hoşlandığı müziği ayırt edebilme olarak sıralanabilir” (Kınalı 2003’ den akt., Güven, 2011, s. 11).

Kaynaştırma ortamında özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler pek çok değişik nedenden ötürü müzik dersinden faydalanabilecekleri olumlu etkilerinden yeterince yararlanamamaktadır. Hiç şüphesiz bu nedenlerden en önemli olanı ÖEİÖ ile çalışacak müzik öğretmenlerinin bireysel gereksinimleri diğer öğrencilerden farklı olan bu öğrenciler konusunda bilgi sahibi olmamalarıdır. Bu durumda öğretmenler ÖEİÖ’lerin bireysel ihtiyaç ve gereksinimlerini anlayamadığından özel gereksinimli öğrencileri sınıfta yok sayabilmekte bu olumsuz tutum ise sınıftaki diğer öğrencileri de etkileyerek ÖEİÖ’lerin sosyal olarak kabul edilmişlerini azaltmaktadır (Uysal, 1995).

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı özel eğitim uygulama okullarında ve özel eğitim sınıfları olan ortaokullarda görev yapan müzik öğretmenlerinin özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerde karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara yönelik geliştirdikleri çözüm ve uygulamalara ilişkin görüşlerini tespit etmek amacı ile yapılmıştır.

Araştırmaya Ait Problem Cümleleri şu şekilde belirlenmiştir:

1. Alt problem: Katılımcıların cinsiyet dağılımları nasıldır?
2. Alt problem: Katılımcıların yaşlarına göre dağılımları nasıldır?
3. Alt problem: Katılımcıların Mesleki Hizmet Sürelerine ilişkin dağılımları nasıldır?
4. Alt problem: Katılımcıların Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrenciler İle Çalışma Sürelerine ilişkin dağılımları nasıldır?
5. Alt problem: Katılımcıların Lisans Sürecinde Özel Eğitimle İçerikli Ders Almış Olma Durumlarına ilişkin dağılımları nasıldır?
6. Alt problem: Katılımcıların Özel Eğitimle İçerikli Hizmet İçi Eğitim Alma Durumlarına yönelik dağılımları nasıldır?
7. Alt problem: Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrencilerle Çalışmanın Zorluklarına ilişkin düşünceleri ne yöndedir?
8. Alt problem: Derslerin İşlenişinde Karşılaşılan Sorunlara ilişkin görüşleri ne yöndedir?

9. Alt problem: ÖEİÖ ile Eğitim Öğretim Etkinliklerini Gerçekleştirme durumlarına yönelik görüşleri nelerdir?
10. Alt problem: Öğretmenin Kendisi ile ilgili hissettiği Eğitimsel Sorun bulunmakta mıdır?
11. Alt problem: Özel Eğitime İhtiyacı Olan Çocukların Sınıf Katılımının Diğer Öğrencileri Etkilemesine Yönelik Düşüncelere ilişkin dağılımları nasıldır?
12. Alt problem: Okul İdaresi ile İlgili Düşüncelere yönelik dağılımları nasıldır?
13. Alt problem: Kurum İçindeki Diğer Öğretmenlerden Yardım Alma ya ilişkin düşüncelerin dağılımı nasıldır?
14. Alt problem: Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrencilerin Velileri ile İlgili Düşüncelere yönelik dağılımlar nasıldır?
15. Alt problem: Okulun Alt Yapısından Kaynaklanan Sorunlara ilişkin görüşlerin dağılımları nasıldır?

1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

Özel eğitim uygulama okullarında ve özel eğitim sınıfları olan ortaokullarda ve görev yapan müzik öğretmenlerinin özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerde karşılaştıkları sorunlar öğretmenler tarafından sıklıkla çeşitli çalıştaylarda ve toplantılarda dile getirilmiş olmasına rağmen bu konu hakkında alan yazında yayınlanmış bir çalışma bulunmadığı tespit edilmiştir.

Bu nedenle yapılmış olan bu araştırma, gerek özel eğitim uygulama okullarında ve özel eğitim sınıfları olan ortaokullarda görev yapan müzik öğretmenlerinin özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerde karşılaştıkları sorunlar karşısında geliştirdikleri strateji ve çözümlerini tespit etmek gerekse daha sonra bu alanda araştırma yapmak isteyen araştırmacılara ışık tutması bakımından önem taşımaktadır.

1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

1. 2015-2016 Eğitim-öğretim yılında Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı özel eğitim uygulama okullarında ve özel eğitim sınıfları olan ortaokullarda görev yapan 22 müzik öğretmeninden çalışmaya katılmaya gönüllü olan 20 müzik öğretmeni ile sınırlıdır.
2. Çalışmanın bulgularına ilişkin veriler yalnız nitel yöntemlerle sınırlıdır.
3. Kullanılan ölçme aracı ile sınırlıdır.

4. Araştırmacının maddi olanakları, ulaşabildiği tüm kaynaklar, araştırma için ayrılan zaman ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nce belirlenmiş olan çalışma süresi ile sınırlandırılmıştır.

1. 4. Araştırmanın Varsayımları

Araştırma kapsamında mülakat yapılan katılımcı öğretmenler kendilerine yönlendirilen soruları gerçek durumlarını yansıtacak şekilde içten ve samimi olarak cevaplamışlardır.

1. 5. Tanımlar

ÖEİÖÖ: Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrenciler

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

YÖK: Yükseköğretim Kurumu

BEP: Bireyselleştirilmiş eğitim programı: Her öğretim yılı yenilenmek üzere özel eğitim kapsamına alınan her öğrenci için ayrı olmak üzere öğrencinin işlev ve ihtiyaçları gözetilerek hazırlanmış bireyselleştirilmiş eğitim planıdır. “0-2 yaş grubundaki çocuklar için, bireyselleştirilmiş eğitim planı yerine, bireysel aile hizmetleri planı hazırlanır ve bu planda çocuk kadar ailenin özelliklerine de yer verilir” (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2010, s. 23).

RAM: Rehberlik ve Araştırma Merkezi

K: Katılımcı

2. LİTERATÜR TARAMASI

2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Eğitim, öğretmen yeterlilikleri, özel eğitim, eğitim ortamları açısından özel eğitim, destek eğitimi açısından özel eğitim, özel eğitime ihtiyacı olan birey, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitim aldıkları kurumlar, özel eğitimin amaçları ve temel ilkeleri, özel eğitimin amaçları, özel eğitimin temel ilkeleri, özel eğitimin sınıflandırılması, özel ihtiyaçları olan bireylere uygulanan eğitim modelleri ile ilgili literatür bilgilerine yer verilmiştir

2. 1. 1. Eğitim

En yalın ve genel tanımı ile “bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişim meydana getirme süreci” olarak (Ertürk, 1972, s. 12) tanımlanabilecek olan “eğitim” bireyde istendik yönde davranış oluşturma, geliştirme ve değiştirme anlamındadır. Varış, (1994, s. 131)’da eğitimi “bireyin toplum değerlerine ve yaşama biçimlerine sağlıklı uyumuna yardım eden bir süreç” olarak açıklamaktadır. Bu sürecin sonunda “insanlara yeni davranışlar kazandırmak amaçlanmaktadır” (Fidan, 2012, s. 3). Bu yönü ile bireylerin topluma, çağa, dünyaya bilinçli ve sağlıklı bir şekilde uyum sağlamasını hedefleyen düzenli, planlı ve bilinçli etkinlikler eğitim olgusunu şekillendiren etmenler olarak düşünülebilir.

Eğitimin yürütülmesinde şüphesiz en önemli aktörler öğretmenlerdir. Öğretmenler ülkemizde eğitim fakülteleri aracılığı ile yetiştirilmekte ve mesleki olarak geliştirilerek eğitim öğretim faaliyetlerini yürütmektedir.

2006-2007 akademik yılından itibaren öğretmen yetiştirme programlarında, tüm bölümlerde “Özel Eğitim” dersi programlarda yer almıştır. Ancak bu yıldan daha önce öğretmen yetiştiren kurumlardan mezun olmuş öğretmenler bu dersi almamıştır. Müzik öğretmenliği programlarında yürütülmekte olan “Özel Eğitim” dersine ilişkin Karadeniz Teknik Üniversitesi internet sitesinde yayımlanmış bulunan öğretim programları incelenmiştir. Programa göre:

YÖK müzik öğretmenliği programı “özel eğitim” dersi 3. Sınıf bahar döneminde zorunlu ders olarak okutulmaktadır. 16 haftalık bir programla haftada 2 saat yüz yüze olarak yapılan bu derste amaç müzik öğretmeni adaylarının özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerle ilgili bilgileri öğrenmelerini sağlamak, ÖEİÖÖ özelliklerini tanımalarını sağlamak ve böylece özel eğitim öğrencileri için uygun olabilecek öğretim etkinlikleri düzenlemelerine ve bu etkinlikleri uygulayabilme becerilerini kazandırmaktır.

“Derse ilişkin öğrenme çıktıları

1. Özel eğitimin tanımını yapar ve temel ilkelerini bilir
2. Özel eğitime muhtaç çocukları tanılama becerisi geliştirir
3. Değişik türdeki engelleri tanıma ve bunlara yönelik eğitim öğretim etkinlikleri geliştirir
4. Ülkemizdeki özel eğitim kurum ve kuruluşlarını tanır
5. Özel eğitime muhtaç çocukların ailelerine yönelik etkinlikler tasarlar (URL-2, 2018)

biçimin de sıralanmıştır.

Bunların yanı sıra “Özel Eğitim” dersinin içeriği:

1. Özel eğitimin tanımı,
2. Özel eğitimle ilgili temel ilkeler,
3. Engelliliği oluşturan nedenler,
4. Erken tanı ve tedavinin önemi,
5. Engele bakışla ilgili tarihsel yaklaşım,
6. Zihinsel engelli, işitme engelli, görme engelli, bedensel engelli, dil ve iletişim bozukluğu olan, süregelen hastalığı olan, özel öğrenme güçlüğü gösteren, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan, otistik ve üstün yetenekli çocukların özellikleri ve eğitimleri,
7. Farklı gelişen çocukların oyun yoluyla eğitimi,
8. Özel eğitime muhtaç çocukların ailelerinde gözlenen tepkiler,
9. Ülkemizde özel eğitimin durumu, bu amaçla kurulmuş kurum ve kuruluşları tanılamak olarak belirtilmiştir. (URL-2, 2018)

Üniversitelerin eğitim fakültelerinde okutulmakta olan “Özel Eğitim” dersi alanında uzman özel eğitim bölümü öğretim elemanları tarafından yürütülmektedir. Bu nedenle müzik öğretmeni adaylarının “özel eğitim dersinde öğrendikleri özel eğitim alanına ilişkin bilgileri kendi mesleki çalışmalarıyla nasıl birleştirecekleri ile ilgili bilgi ve çalışmalar yönünden eksik kalmaktadır” (Eren, 2012, s. 17). Özel eğitim alanında uzman olan öğretim elemanı, müziksel düzenlemelere, programlamalara, uygulamalara ilişkin bilgi sahibi olmadığından ötürü müzik öğretmeni adayları da uygulamaları gereken öğretim programını ÖEİÖÖ nasıl uyarlayacaklarına ilişkin yeterince bilgi sahibi olamamaktadır.

2. 1. 1. 1. Öğretmen Yeterlilikleri

21 yüzyıl öğretmenlerinden beklenen; öncelikle öğrencilere uygun öğrenme ortamları düzenleme, öğrencinin bireysel amaçlarına ulaşmasında yol gösterici görevi üstlenme, öğrenme yaşantılarında yansıtıcı olma, öğrencinin bireysel ilgi ve seçimlerinden

yola çıkararak kendi yetenek ve sınırlarının farkına varmasına yardımcı olma gibi vazifelerdir (Sönmezer ve Eryaman, 2008).

Brush (2002) Öğretmen tüm bu görevleri yerine getirirken, alanına hâkim olarak sınıf yönetimini, soru sorma tekniklerini bilir. Tüm bunların yanı sıra, iletişim yeterliğine sahip, işbirlikçi ve grup çalışma yöntemlerine hâkim bir şekilde etkin olarak beden dilini kullanabilen ve öğrenme sürecine teknolojiyi entegre edebilme yeterliğinde olmalıdır demektedir.

En genel ve temel tanımı ile öğretmenlerin “öğretmenlik mesleğini etkili ve verimli bir biçimde yerine getirebilmek için sahip olmaları gereken bilgi, beceri ve tutumlar” olarak tanımlanabilecek olan öğretmen genel yeterlilikleri MEB tarafından (MEB, 2017, s. 4);

1. Kişisel ve meslekî değerler ve meslekî gelişim,
2. Öğrenciyi tanıma,
3. Öğrenme ve öğretme süreci,
4. Öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme,
5. Okul, aile ve toplum ilişkileri,
6. Program ve içerik bilgisi

Olmak üzere 6 ana başlıkta toplanmıştır.

Öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri yine MEB (2017, s. 8) tarafından şu şekilde detaylandırılmış ve öğretmenlerin bilgisine sunulmuştur.

1. “Mesleki bilgi yönünden öğretmen genel yeterlilikleri
 - a) Alan bilgisi açısından alanında sorgulayıcı bakış açısını kapsayacak şekilde ileri düzeyde kuramsal, metodolojik ve olgusal bilgiye sahiptir
 - b) Alan Eğitimi Bilgisi açısından alanının öğretim programına ve pedagojik alan bilgisine hâkimdir
 - c) Mevzuat Bilgisi açısından birey ve öğretmen olarak görev, hak ve sorumluluklarına ilişkin mevzuata uygun davranır
2. Mesleki Beceri yönünden öğretmen genel yeterlilikleri
 - a) Eğitim Öğretimi Planlama açısından eğitim öğretim süreçlerini etkin bir şekilde planlar.
 - b) Öğrenme Ortamları Oluşturma açısından bütün öğrenciler için etkili öğrenmenin gerçekleşebileceği sağlıklı ve güvenli öğrenme ortamları ile uygun öğretim materyalleri hazırlar.
 - c) Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme açısından öğretim ve öğrenme sürecini etkili bir şekilde yürütür.
 - d) Ölçme ve Değerlendirme açısından ölçme ve değerlendirme, yöntem, teknik ve araçlarını amacına uygun kullanır.

3. Tutum ve Değerler yönünden öğretmen genel yeterlilikleri
 - a) Millî, Manevi ve Evrensel Değerler açısından millî, manevi ve evrensel değerleri gözetir
 - b) Öğrenciye Yaklaşım açısından öğrencilerin gelişimini destekleyici tutum sergiler
 - c) İletişim ve İş Birliği açısından öğrenci, meslektaş, aile ve eğitimin diğer paydaşları ile etkili iletişim ve iş birliği kurar
 - d) Kişisel ve Mesleki Gelişim açısından öz değerlendirme yaparak, kişisel ve mesleki gelişimine yönelik çalışmalara katılır”

2. 1. 2. Özel Eğitim

Anayasamızın 10. Maddesine göre “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir;” bu maddeye ilave edilen maddede “çocuklar, yaşlılar, özürülüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz” demektedir (URL-3, 2015).

Özel eğitim: Özsoy, Özyürek, Eripek ve diğerleri (1998)’ ne göre “özel eğitime muhtaç olan çocukların eğitimi için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ile bu çocukların özür ve özelliklerine uygun ortamda yürütülen eğitimidir”. Bir diğer tanımda özel eğitim daha geniş olarak ifade edilmiştir. Bu tanımda “Çoğunluktan farklı ve özel gereksinimli çocuklara sunulan, üstün özellikleri olanları yetenekleri doğrultusunda kapasitelerinin en üst düzeye çıkmasını sağlayan, yetersizliği engele dönüştürmeyi önleyen, engelli bireyi kendine yeterli hale getirerek toplumla kaynaşmasını, bağımsız ve üretici bireyler olmasını destekleyecek becerilerle donatan eğitimidir” (Akay vd., 2003, s.19) denilmektedir.

Milli eğitim bakanlığı özel eğitim hizmetler yönetmeliği ile: ÖEİÖÖ tanımlamasının nasıl yapılacağını, eğitimsel faaliyetlerinin düzenlenme şekillerini, özel eğitim ortamlarına yönlendirilmeleri, yerleştirilmeleri ve takiplerinin nasıl yapılacağı belirtilmektedir. Yönetmeliğin 3. Maddesinde belirtilen şekli ile

"14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 62. maddesi, 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Özürülüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 16. maddesi, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 99 ve 178 inci maddeleri ve 30/5/1997 tarihli ve 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine dayanılarak hazırlanmış” (MEB, 2006).

olan bu yönetmelik özel eğitime ihtiyacı olan bireylere ilişkin tüm ayrıntıları içermektedir.

2. 1. 2. 1. Eğitim Ortamları Açısından Özel Eğitim

1. "Özel eğitim okulları ve kurumları: Özel eğitime ihtiyacı olan bireylere hizmet veren, özel olarak yetiştirilmiş personelin bulunduğu, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemlerin uygulandığı, Bakanlığa bağlı her tür ve kademedeki yatılı ve gündüzlü resmî ve özel okul ve kurumlardır" (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği).
2. Özel eğitim sınıfları: "Okul ve kurumlarda, durumları ayrı bir sınıfta eğitim görmeyi gerektiren özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için yetersizlik türü, eğitim performansları ve özellikleri göz önünde bulundurularak, özel araç-gereçler ile eğitim materyalleri sağlanarak oluşturulmuş sınıflardır" (MEB, 2015, s. 2).
3. Kaynaştırma eğitim uygulamaları; "Özel eğitim gerektiren bireylerin diğer bireylerle karşılıklı etkileşim içinde bulunmalarını sağlamak için geliştirilmiş eğitim ortamlarıdır" (573 Sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun hükmünde kararname). Bir diğer deyişle kaynaştırmayı: "engelli bireylerin tam ya da yarı zamanlı olarak normal çocuklarla bir arada eğitim görmesi" (Guilford ve Upon 1992'ten akt., Uysal, 1995, s. 21). "Özel gereksinimli öğrencilerin en az kısıtlayıcı ortamda özel gereksinimi olmayan akranlarıyla etkileşime geçerek sosyal becerilerinin ve sosyal kabullerinin artırılması ve bu öğrencilerin sınıflarının etkin üyeleri" olmalarının amaçlandığı (Eren, 2012, s. 15) eğitim şekli olarak tanımlayabiliriz.

2. 1. 2. 2. Destek Eğitimi Açısından Özel Eğitim

1. Destek odaları: "Kaynaştırma uygulamaları yoluyla eğitimlerine devam eden öğrenciler ile üstün yetenekli öğrencilere ihtiyaç duydukları alanlarda destek eğitim hizmetleri verilmesi için düzenlenmiş ortamı" (573 Sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun hükmünde kararname).
2. Bilim ve sanat merkezleri: "Özel yetenekli öğrencilerin sahip olduğu potansiyeli değerlendirmek üzere onlara özel müfredatlar hazırlayan destekleyici eğitim kurumudur" (URL-4, 2017)
3. Rehabilitasyon hizmetleri: doğuştan ya da sonradan herhangi bir nedenle ortaya çıkan bir engel ya da özür durumunu mümkün olabiliyorsa ortadan kaldırmak, mümkün olamıyorsa engelinden ötürü bireyde meydana gelen zihinsel, psikolojik, sosyal, mesleki, ekonomik ve ruhsal yönlerden oluşabilecek desteği sağlayarak toplumla entegrasyonunu sağlayabilmek amacıyla bireye en üst

düzyeyde yetenekler kazandırmayı amaçlayan psiko-sosyal hizmetler bütünüdür (URL-5, 2015).
olarak sınıflandırılabilir.

2. 1. 2. 3. Özel Eğitime İhtiyacı Olan Birey

“Çeşitli nedenlerle bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından beklenen düzeyde anlamlı farklılık gösteren birey” (MEB, 2010) olarak tanımlanabilen, bedensel yönden olabildiği kadar, zihinsel hatta duygusal ve sosyal özellikleri yönünden akranlarından daha farklı gereksinimlere sahip bireylerdir.

2. 1. 2. 4. Özel Eğitime İhtiyacı Olan Bireylerin Eğitim Aldıkları Kurumlar

ÖEİÖÖ Bireylerin eğitim alabilecekleri eğitimler sınıflandırılırken bedensel, zihinsel sosyal ve duygusal güçlüğü olanların ve özel yeteneklilerin eğitimi şeklinde de bir gruplandırma yapılabilir.

Bedensel engellilerin eğitim aldıkları alanlar: Görme engelliler, İşitme engelliler, Ortopedik engelliler, Dil ve konuşma güçlüğü olan çocukların eğitimi şeklinde sınıflandırılabilir.

Zihinsel engeli olan öğrencilerin eğitimleri engel durumlarına göre farklılıklar göstermekle birlikte hafif düzeyde zihin engeli olan çocuklardan 6-14 yaş aralığında olanlar eğitilebilir zihinsel engelliler ilköğretim okullarında eğitim alırlar. Eğer bu yaş grubundaki çocuğun orta ve ağır düzeyde zihin engeli varsa öğretiler zihin engelliler uygulama okullarında eğitim alırlar. Zorunlu eğitim yaşının dışında kalan orta ve ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan ÖEİÖÖ kendilerine uygun hazırlanmış olan iş eğitim merkezlerinde eğitimlerine devam ederler.

Sosyal ve duygusal güçlüğü olan çocukların eğitimlerine çocuk otistik ise otistik çocuklar eğitim merkezlerinde devam edilmektedir. Son olarak üstün zekâlı çocukların eğitimleri onların zekâlarını en üst düzeyde kullanmalarına olanak tanımak amacıyla bilim sanat merkezlerinde ek eğitim almalarına olanak sağlanmaktadır (MEB, 2010).

2. 1. 3. Özel Eğitimin Amaçları ve Temel İlkeleri

2. 1. 3. 1. Özel Eğitimin Amaçları

“Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin:

1. Toplum içindeki rollerini gerçekleştiren, başkaları ile iyi ilişkiler kuran, iş birliği içinde çalışabilen, çevresine uyum sağlayabilen, üretici ve mutlu bir vatandaş olarak yetişmelerini,
2. Toplum içinde bağımsız yaşamaları ve kendi kendilerine yeterli bir duruma gelmelerine yönelik temel yaşam becerilerini geliştirmelerini,
3. Uygun eğitim programları ile özel yöntem, personel ve araç-gereç kullanarak; eğitim ihtiyaçları, yeterlilikleri, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda üst öğrenime, iş ve meslek alanlarına ve hayata hazırlanmalarını amaçlar”(URL-6, 2015).

2. 1. 3. 2. Özel Eğitimin Temel İlkeleri

“Türk Millî Eğitiminin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda özel eğitimin temel ilkeleri şunlardır; özel eğitime ihtiyaç duyan tüm bireylerin ilgi, yetenek ve yeterlikleri doğrultusunda; eğitimlerine erken yaşta başlanmak üzere sosyal ve fiziksel çevrelerinden mümkün olduğu kadar ayırmadan planlanır ve yürütülür. Ayrıca eğitim performansları dikkate alınarak, amaç, içerik ve öğretim süreçlerinde ve değerlendirmede uyarlamalar yapılarak bireysel eğitim planları ve programları oluşturulur bu yolla akranları ile birlikte eğitilmelerine öncelik verilir. Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimlerinin kesintisiz olarak sürdürülebilmesi için rehabilitasyon hizmeti veren kurum ve kuruluşların işbirliği ile sürece ailelerin de aktif katılımları ve eğitimleri sağlanır” (URL-6, 2015).

2. 1. 4. Özel Eğitimin Sınıflandırılması

Cavkaytar ve Diken (2007, s. 23) özel eğitime ihtiyacı olan bireyleri; “dil ve konuşma güçlüğü olan çocuklar, işitme engelli olan çocuklar, ortopedik engeli ve/veya süreğen hastalığı olan çocuklar, görme engeli olan çocuklar, duygu ve/veya davranış problemi olan çocuklar, birden fazla ve/veya ileri derecede engeli olan çocuklar” olarak belirtmektedir.

Bu sınıflandırma Milli eğitim bakanlığı özel eğitim mevzuatınca daha detaylı olarak şu alt başlıklarda yapılmış ve tanımlanmıştır.

1. “Ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan birey: Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerindeki eksiklikleri nedeniyle öz bakım becerilerinin öğretimi de dahil olmak üzere yaşam boyu süren, yaşamın her alanında tutarlı ve yoğun özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireydir.
2. Birden fazla yetersizliği olan birey: Birden fazla alanda görülen yetersizlik nedeniyle özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireydir.

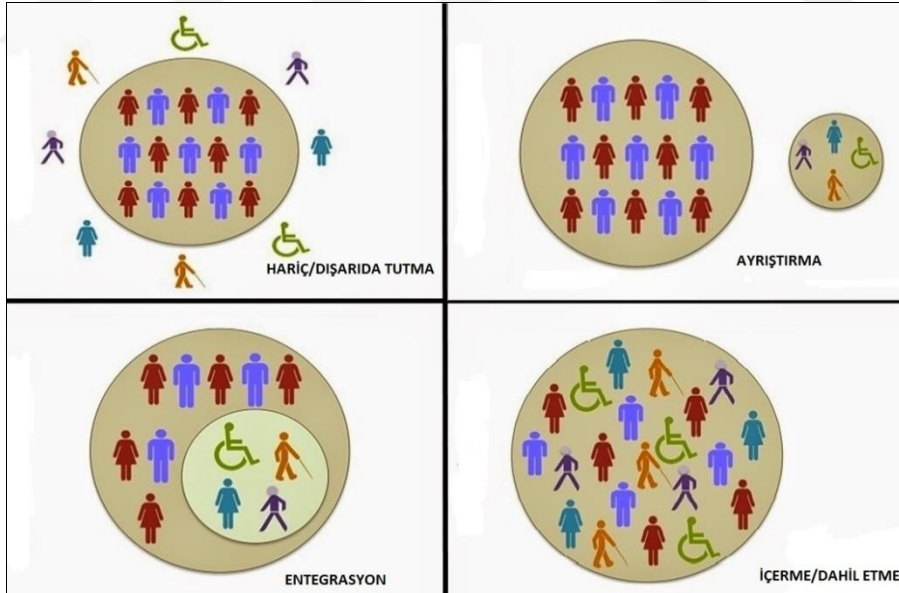
3. Çok ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan birey: Bireyin zihinsel yetersizliği yanında başka yetersizlikleri bulunması nedeniyle öz bakım, günlük yaşam ve temel akademik becerileri kazanamaması nedeniyle yaşam boyu bakım ve gözetime ihtiyacı olan bireydir.
4. Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan birey: Yaşına ve gelişim seviyesine uygun olmayan dikkat eksikliği, aşırı hareketlilik, hiperaktivite ve dürtüsellik belirtilerini en az iki ortamda ve altı ay süreyle gösteren, bu özellikleri yedi yaşından önce ortaya çıkan, özel eğitim ile destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireydir.
5. Dil ve konuşma güçlüğü olan birey: Dili kullanma, konuşmayı edinme ve iletişimdeki güçlük nedeniyle özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireydir.
6. Duygusal ve davranış bozukluğu olan birey: Yaşına uygun olmayan sosyal ve kültürel normlardan farklı duygusal tepki ve davranışlar göstermesi nedeniyle özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireydir.
7. Görme yetersizliği olan birey: Görme gücünün kısmen ya da tamamen kaybindan dolayı özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireydir.
8. Hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan birey: Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerinde hafif düzeydeki yetersizliği nedeniyle özel eğitim ile destek eğitim hizmetlerine sınırlı düzeyde ihtiyaç duyan bireydir.
9. İşitme yetersizliği olan birey: İşitme duyarlılığının kısmen veya tamamen kaybindan dolayı konuşmayı edinmede, dili kullanma ve iletişimde yaşadığı güçlükler nedeniyle özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireydir.
10. Orta düzeyde zihinsel yetersizliği olan birey: Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerindeki sınırlılık nedeniyle temel akademik, günlük yaşam ve iş becerilerinin kazanılmasında özel eğitim ile destek eğitim hizmetlerine yoğun şekilde ihtiyaç duyan bireydir.
11. Ortopedik yetersizliği olan birey: Hastalıklar, kazalar ve genetik problemlere bağlı olarak kas, iskelet ve eklemlerin işlevlerini yerine getirememesi sonucunda meydana gelen hareket ile ilgili yetersizlikler nedeniyle özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireydir.
12. Otistik birey: Sosyal etkileşim, sözel ve sözel olmayan iletişim, ilgi ve etkinliklerdeki sınırlılığı erken çocukluk döneminde ortaya çıkan ve bu özellikleri nedeniyle özel eğitim ile destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireydir.
13. Serebral palsili birey: Doğum öncesi, doğum sırası veya doğum sonrasında meydana gelen beyin hasarının neden olduğu kas ve sinir sistemi

bozukluklarına bağlı motor becerilerde yetersizliğinden dolayı özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireydir.

14. Süreçen hastalığı olan birey: Sürekli ya da uzun süreli bakım ve tedavi gerektiren hastalığı nedeniyle özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireydir.
15. Üstün yetenekli birey: Zekâ, yaratıcılık, sanat, spor, liderlik kapasitesi veya özel akademik alanlarda akranlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren bireydir.
16. Zihinsel yetersizliği olan birey: Zihinsel işlevler bakımından ortalamanın iki standart sapma altında farklılık gösteren, buna bağlı olarak kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerinde eksiklikleri ya da sınırlılıkları olan, bu özellikleri 18 yaşından önceki gelişim döneminde ortaya çıkan ve özel eğitim ile destek eğitim hizmetlerine ihtiyaç duyan bireydir” (URL-6, 2015).

MEB Müsteşarlığıyla yapılan bir haberde 8. Ekim 2017 itibarı ile Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi sayısı 2 bin 178 olarak belirtilmiştir. (URL-7, 2017)

2. 1. 5. Özel İhtiyaçları Olan Bireylere Uygulanan Eğitim Modelleri



Şekil 1. Özel ihtiyaçları olan bireylere uygulanan eğitim modelleri

Kaynak: (URL-8, 2018)'den alıntılanarak Türkçe eklemeler yapılmıştır.

Tarih içerisinde özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin eğitimlerinde ilahi dinlerin ortaya çıkmasına kadar geçen tarihsel süreçte bir bebek normal bir insandan farklı doğmuşsa ya da beklenen normal gelişim sürecinden farklı bir gelişim süreci göstermişse ya öldürülmüş ya da yalnız bırakılmıştır. Bu bağlamda aslında kendilerine bakamayacak

olduklarından yine bir bakıma ölüme terk edilmişlerdir. Daha sonra büyük dinlerin ortaya çıktığı ve yayıldığı dönemlerde ise normalden farklı doğan ya da gelişim özellikleri gösteren bireylere merhamet gösterilmiş ve bu bireyler daha çok sevap kazanmak ya da günaha girmemek amacı ile korumaya alınmıştır (URL-8, 2018)

Özel ihtiyaçları olan bireylere uygulanan eğitim modellerini

1. Hariç tutuma/dışlama
2. Ayrıştırma
3. Entegrasyon
4. Kapsayıcı eğitimler olarak sıralamak mümkündür.

Bu modellerden hariç tutma günümüz eğitim sistemleri içerisinde yer almamaktadır. Diğer üç dönem bizlere özel eğitimin izlediği süreçleri açıklaması açısından önemlidir.

Yüz yıl önce, dünyanın birçok yerinde, herhangi bir engeli olan çocuklar okula gönderilmemiştir ve genel olarak toplumdan dışlanmışlardır (hariç tutma/ dışlanma).

Fransa'da veya İsviçre'de, 20. yüzyılda, IME (Institut Medico Educatif) veya CMP (Centre Medico Pedagogique) gibi uzmanlaşmış kurumlar ilerlemiş bir şekilde geliştirilerek, çocuklara sahip oldukları engele türüne göre uyarlanmış öğrenme koşulları önerildi. Ayrıştırılmış eğitim adı verilen bu modelde eğitim seçeneklerinin geliştirilmesinin ardındaki fikir iyi niyetli olsa da, yine de, bu gençler için, toplumun ayrıcalıklarına sürükleyen bir ayrışma durumu anlamına geliyordu. 1970'lerden itibaren bu gençlerin eğitimini sağlamak için kabul edilen yeni bir politika geliştirilmeye başlandı. Bu öğrencileri sıradan okullarda bütünleştirmeye (entegre etmeye), konuları takip edebilecekleri konularda normal sınıflara eklenmelerine ve daha sonra da bu öğrencilerin ek ihtiyaçları için normal okullara özel eğitim sınıfları eklemeye karar verildi. Fakat bu planın da sınırları vardı. Çocuğun okula adapte olmasından ziyade okula uyum sağlamasını istemişti, böylece çocuk sınıfta öğretilen şeyi takip edemediğinde, sınıftan çıkarılmaya başlandı ve bu onları önemli ölçüde olumsuz etkiledi.

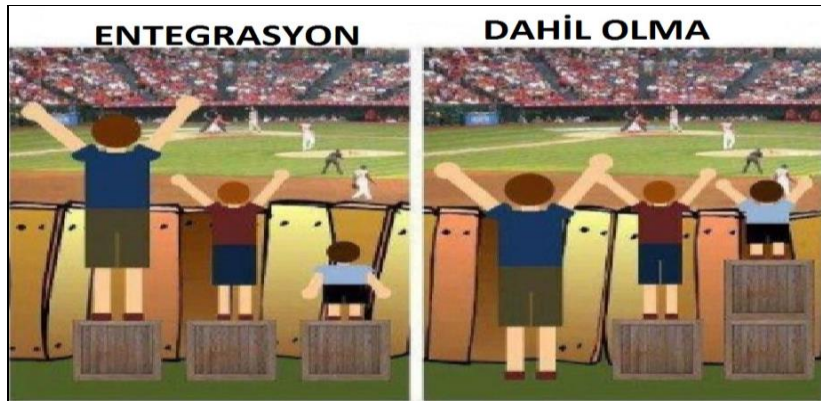
Çoğu Avrupa ülkesinde, özürliülerin sosyal hayata aktif olarak katılma hakkını koruyan UNESCO'nun raporlarının yayınlanmasının ardından, bu entegrasyon kavramı normal okullarda daha fazla engelli çocuğun dahil edilmesine olanak sağladı. Ancak duyuşsal veya motor problemleri telafi etmek ve çocukların normal okula devam etmelerine izin vermek için basit uyarlamalar mümkün olsa bile, zihinsel engelli veya otizm veya davranış problemleri gibi sorunları olan çocuklar için o kadar kolay değildi. Bu gibi durumlarda, entegrasyon, tatil ve öğle yemeği zamanı gibi şeyler ile sınırlıydı, hatta aynı binadaki basit bir entegrasyon ancak ayrı bir sınıfta mümkün oluyordu. Her iki entegrasyon ve ayrışmanın sınırları ile karşı karşıya kalan Amerikalı uzmanlar, özel eğitim için farklı seçeneklerin etkinliği konusundaki tartışmalarına geri döndüler.

Bu tartışmalardan, kapsayıcı eğitim veya kapsayıcı okullar olarak adlandırılan yeni bir entegrasyon kavramı ortaya çıktı. Bu, özel eğitim ihtiyaçları olan öğrencileri normal okullara entegre etmeyi, onları sınıf dışına çıkarmadan (çok istisnai durumlar dışında), ne olursa olsun ancak tüm ihtiyaçları için, çocuklara uyarlanmış öğretim deneyimleri oluşturarak dahil etti.

Böylelikle, geçtiğimiz on yıl boyunca, Batı'da okulların özel ihtiyaçları olan çocukları barındırmak için biraz daha çaba sarf etmesini isteyen bir hareket büyümeye başladı. Kapsayıcı okul (inclusive school) olarak nitelendirilen bu sınıflarda normal sınıf ortamında, normal, yetenekli, atletik elitin bir parçası, sanatçılar ya da bir şekilde özürlü olanlar gibi tüm çocukların ihtiyaçlarına cevap vermek amacıyla, bireyselleştirilmiş öğretim stratejileri önermektedir. Bu yönü ile kapsayıcı sınıflar, pedagojik bir strateji, toplumumuzda hayata bakmanın yeni bir yolu olarak eğitime yeni bir anlayış getirerek onu eğitim algılarımızın üzerinde ve ötesinde yapar.

Bu model; her bireyi, onu özel kılan ne olursa olsun, herkesi bir okul içine dahil etmeyi amaçlar. (Planchamp, 2016).

Dâhil olma modeli eğitimin (inclusive school) faydalarını Delaplace (2013) dâhil olma, her şeyden önce herkes için faydalı bir sağduyu meselesidir. Engelli öğrencilere başkaları ile birlikte yaşamayı ve öğrenmeyi öğretirken, sıradan öğrencilerin birbirlerine olan bakış açılarını değiştirmeyi, fark etmeyi ve yeni arkadaşlar edinmeyi öğretir. Bunun yanı sıra Kendilerini sorgulamak ve uygulamalarını değiştirmek isteyen yetişkinler, öğretmenler ve okul çalışanları için de önemli bir öğrenme şekli olarak belirtmektedir.



Şekil 2. Dâhil Olma (Inclusion) modeli (Delaplace (2013)'den uyarlanmıştır).

Dâhil olma (Inclusion) ile birlikte, herkes ihtiyaç duyduğu şeyden yararlanır.

Resimden de anlaşılacağı üzere entegre etmede herkese eşit imkanlar sağlanırken dahil olma da herkese ihtiyaç duyduğu destek sağlanır.

2. 2. Literatür Taramasının Sonucu

Eğitim hakkı anayasa ile herkese tanınmış temel bir haktır. Bu hakkın sunulmasında bireylerde ortaya çıkabilen farklılıkların gözetilmesi gerek yapılan eğitim etkinliklerinin kalitesi gerekse bireyin hem kendisine hem de ülkesi ve dünyaya nitelikli, iyi yetiştirilmiş, çağdaş bir insan olması yönünden önem taşır. Bireysel farklılıkların göz önünde tutularak gerçekleştirilen eğitim faaliyetleri özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin eğitimlerinde özellikle önemlidir.

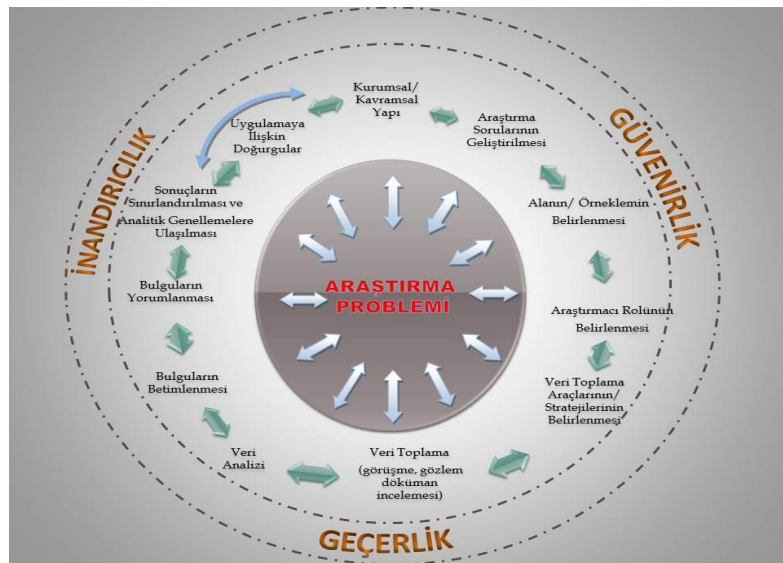
Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilere bireysel engel ve özel ihtiyaçları göz önünde tutularak programlar hazırlanmalı, yaşantılarına devam edebilmeleri, kaliteli bir hayat sürebilmeleri ve toplumdan dışlanmamaları için gerekli tedbirlerin alınmalı ve eğitim etkinlikleri onların ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenerek gerçekleştirilmelidir. ÖEİÖ'lerin eğitim süreçlerinin hazırlanması ve uygulanması sırasında yapılmış olan bilimsel araştırmaların incelenmesi ve yeni araştırmaların yapılması mevcut uygulamaların geliştirilmesi, halen yürütölen uygulamaların avantajlarının ve dezavantajlarının farkına varılmasını sağlama yönünden gerekli ve önemlidir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırma grubu, araştırmada kullanılacak olan veri toplama araçları ve verilerin değerlendirilmesinde kullanılmış olan yöntemlerden bahsedilmiştir.

3. 1. Araştırma Modeli

Özel eğitim sınıfları olan ortaokullarda ve özel eğitim uygulama okullarında ve görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerde karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara getirdikleri çözüm önerilerine yönelik görüşlerini tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. "Nitel araştırma yöntemleri, araştırmanın doğal ortamını anlamaya, tanımaya ve sonuçlara olan etkilerini açıklamaya duyarlı olduğundan gerçekleri çok boyutlu olarak ortaya koyma imkânı tanır. Bu yönüyle de eğitim araştırmalarına zenginlik katar" (Işıkoğlu, 2005). Nitel araştırmalar "gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir" (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 45). Bu izlenen nitel süreçte yüzdeler, frekanslar gibi kesin ifadeler yer almaz. Bazı sayısal ifadeler yer alsa da önemli olan neden niçin sorularına alınan cevaplardır. Şekil 1 de nitel araştırma döngü süreci görülmektedir.



Şekil 3. Şekil 1: Nitel Araştırma Döngüsü Modeli (URL-9, 2018)

Yöntemleri, Ankara, 2005, sh.84. Şekil 3 incelendiğinde nitel araştırma ile ilgili söylenebilecek en önemli özellik Nitel araştırmalarda araştırmaya ilişkin tüm sürecin birbirinden etkilenecek şekilde gerçekleştiğidir. Öncelikle bir araştırma problemi belirlenir. Araştırma sorularının geliştirilmesi, örneklemin belirlenmesinin ardından araştırmacı çalışmadaki rolünü belirler. Veri toplama stratejilerinin belirlenmesi ile veri toplama süreci başlar. Toplanan verilerin analizleri yapılarak bulgular betimlenir, yorumlanır ve sonuçlara ulaşılarak analitik genellemeler yapılabilir. Yapılan uygulamaya ilişkin doğrular ve kavramsal yapıların açıklanması ile döngü hem tamamlanır hem de yeniden başlar. Bu sürecin her aşaması birbirinden çalışmanın her anında etkilenecek şekilde devam eder. Bu da çalışmanın zenginliğini ve devamını sağlar.

3. 2. Araştırma Grubu

Çalışmanın araştırma grubunu 2015/2016 eğitim öğretim yılında Trabzon İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı özel eğitim uygulama okullarında ve özel eğitim sınıfları olan ortaokullarında görev yapan 22 müzik öğretmeninden çalışmaya katılmaya gönüllü olan 20 müzik öğretmeni oluşturmaktadır.

3. 3. Verilerin Toplanması

Çalışmanın verileri nitel araştırmalarda kullanılan görüşme yönteminden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak elde edilmiştir.

3. 3. 1. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, 2015/2016 eğitim öğretim yılında Trabzon ilindeki özel eğitim sınıfı olan ortaokullar da ve özel eğitim uygulama okullarında görev yapan müzik öğretmenlerine uygulanmak üzere araştırmacı tarafından geliştirilen ve 14 maddeden oluşan, yarı yapılandırılmış bir görüşme formu uygulanmıştır. Formun ilk bölümünü oluşturan altı soru katılımcıların; cinsiyet, yaş, mesleki hizmet ve özel eğitim ile ilgili eğitim durumlarını tespit etmeyi amaçlayan kişisel bilgilerini içermektedir. İkinci bölüm ise müzik öğretmenlerinin özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerde karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara getirdikleri çözüm önerilerine yönelik görüşlerini tespit etmeyi amaçlayan sorulardan oluşmaktadır.

Görüşme yöntemini “önceden belirlenmiş ve ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim süreci” (Stewart ve Cash, 1985’ten akt., Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 147). Olarak tanımlamak mümkündür. Araştırılan konunun görüşmeler yoluyla derinlemesine incelenmesini ve sonuçlar çıkarılmasını sağlayan bu yöntem Karasar (2012, s. 166)’a göre “görüşme yapılan kişi veya kişilerle ses tonu, mimikler ve soruları cevaplamada gösterilen istek, söylenenlerin

değerlendirilmesinde, yapmacık cevapların ayıklanabilmesi ve gerçeklerin ortaya çıkartılabilmesinde önemli ipuçları” niteliği taşımaktadır.

Anagün (2013, s. 303) görüşme türlerini

1. Odak grup görüşmesi,
2. Yapılandırılmış görüşme
3. Yarı yapılandırılmış görüşme
4. Yapılandırılmamış görüşme

olarak belirtmiş, yapılandırılmamış görüşme türlerini de kendi içinde derinlemesine görüşme, etnografya görüşmesi, sözlü tarih görüşmesi ve yaratıcı görüşme olarak sınıflandırmıştır.

Bu çalışmadaki verilere ulaşmada “yarı yapılandırılmış görüşme formu” kullanılması tercih edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu yaklaşımında “Görüşmeci önceden hazırladığı konu ve alanlara sadık kalarak, hem önceden hazırlanmış soruları sorma, hem de bu sorular konusunda daha ayrıntılı bilgi alma amacıyla ek sorular sorma özgürlüğüne sahiptir” (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 150). Yarı yapılandırılmış görüşme formunun hazırlanmasında alan yazın ve araştırma amaçları göz önünde bulundurulmuştur. Alanında uzman olan üç öğretim üyesinin görüşleri alınmış ve görüşme formunun son hali oluşturulmuştur.

3. 3. 2. Veri Toplama Süreci

Çalışmaya başlamadan önce veri toplamada kullanılan mülakat sorularının belirlenen kurumlarda uygulanabilmesi için Milli eğitim bakanlığından gerekli izinler alınmıştır.

Araştırmada kullanılan veri araçlarının uygulamaları 2015-2016 eğitim öğretim yılında Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı özel eğitim uygulama okullarında ve özel eğitim sınıfları olan ortaokullarda görev yapan 22 müzik öğretmeninden çalışmaya katılmaya gönüllü olan 20 müzik öğretmenine uygulanmıştır.

Görüşmeler her bir katılımcıya görüşme formunda yer alan soruların sorulması ve alınan cevapların ses kayıt cihazı ile kaydedilmesi şeklinde gerçekleştirilmiştir. Her katılımcı ile birer kez yapılan görüşmeler ortalama 40 dakika sürmüştür. Yarı yapılandırılmış 14 sorudan oluşan katılımcı görüşme formu aracılığıyla öğretmenlerin “özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler ile ilgili yaşadıkları sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik uygulamaları ve öğretmenlerin bu sorunlara yönelik düşüncelerine ulaşılmıştır.

3. 4. Verilerin Analizi

Araştırmadaki verilerden içerik analizi yoluyla sonuçlara ulaşılmıştır. İçerik analizi yapılırken bir görüşmedeki veriler iletişimin herhangi bir biçimine uygulanabilir. Bu yönü ile bir metindeki içeriğine “odaklanan esnek bir araştırma aracı; içeriğın nesnel ve sistematik anlatımı olan içerik analizi tekniğı ile analiz etme” (Kızıltepe, 2015, s. 253) olanağı sunar. İçerik analizindeki temel amaç elde edilen verileri açıklayabilecek kavramlara ulaşmak ve kavramlar arasındaki ilişkiler yoluyla da sonuçlara ulaşabilmektir. Bu nedenle, elde edilen verilerde önce kavramlar oluşturulmalı ve bu kavramlar mantıklı bir biçimde düzenlenmelidir. Tüm bunlardan sonra elde edilen verileri açıklayan temalar saptanabilir. Bu şekilde “içerik analizi aracılığıyla elde edilen veriler tanımlanır ve görüşmelerdeki verilerden saptanabilecek gerçekler belirlenmeye çalışılır. Bu yönüyle, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve birbirine yakın temaları düzenleyerek yorumlamak içerik analizinin temelidir” (Yıldırım ve şimşek, 2013, s. 259).

Bunun için öncelikle her bir görüşme için ses kayıtları yazıya dökülmüş ve tekrar tekrar okunmuştur. Daha sonra her bir soruya ilişkin cevap tüm döküm içinden bulunarak ilgili sorunun altına eklenerek kodlama ve temalara ayırma işlemi gerçekleştirilmiştir. Bu işlemin ardından veriler görüşme dökümlerinden örneklerin eklenmesi ile tema ve alt temalar açıklanmıştır.

4. BULGULAR

4. 1. Katılımcıların Cinsiyetlerine Yönelik Bulgular

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyetleri

Cinsiyet	Katılımcılar	Toplam
Kadın	K2, K3, K5, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K16, K17, K19	13
Erkek	K1, K4, K6, K14, K15, K18, K20	7
Toplam		20

Katılımcıların cinsiyetleri Tablo 1'de görülmektedir. Buna göre çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin 13'ünü kadın, 7'sini erkek katılımcılar oluşturmaktadır. Tablo verilerine göre katılımcıların çoğu kadındır.

4. 2. Katılımcıların yaşlarına göre bulgular

Tablo 2. Katılımcıların Yaşlarına Göre Dağılımları

Yaş	Katılımcılar	Toplam
29-33 Arası	K20	1
34-38 Arası	K2, K3, K5, K12, K15, K16, K17, K18	8
39-43 Arası	K6, K7, K8, K9, K10, K13, K19	7
44- 48 Arası	K1, K14	2
49-53 Arası	K4, K11	2
Toplam		20

Tablo 2'de katılımcıların yaş aralıklarına göre dağılımları görülmektedir. Buna göre öğretmenlerin 1'i, 29-33 yaş aralığında, 8'i 34-38 yaş aralığında, 7'si 39-43 yaş aralığında, 2'si 44-48 yaş aralığında, yine 2'si 49-53 yaş aralığında tespit edilmiştir. Katılımcıların yaşlarına göre dağılımlarının incelenmesinde 8 öğretmen ile en fazla 34-38 yaş aralığında katılımcı olduğu görülmüştür. Bunu sırasıyla 7 öğretmen ile 39-43 yaş arası olan katılımcılar izlemiş, 2 öğretmen 44-48 yaş aralığında, yine 2 öğretmen 49-53 yaş aralığında ve 1 öğretmenin de 29-33 yaş aralığında oldukları belirlenmiştir.

4. 3. Katılımcıların Mesleki Hizmet Sürelerine İlişkin Bulgular

Tablo 3. Katılımcıların Mesleki Hizmet Süreleri

Hizmet Yılı	Katılımcılar	Toplam
0-4 yıl	K20	1
5-9 yıl	K5, K6	2
10-14 yıl	K2, K8, K15, K16, K18	5
15-19 yıl	K3, K4, K12, K13, K14, K17, K19	7
20-24	K1, K7, K9, K10, K11	5
Toplam		20

Katılımcıların mesleki hizmet yıllarını gösteren Tablo.3 incelendiği zaman öğretmenlerin 1'i 0-4 yıllık aralıkta, 2'sinin; 5-9 yıl aralığında, 5'inin; 10-14 yıl aralığında, 7'sinin; 15-19 yıl aralığında, 5'inin; 20-24 yıl aralığında oldukları görülmektedir. Buna göre katılımcıların mesleki hizmet süresi olarak en büyük bölümünü 7 öğretmen ile 15-19 yıldır çalışan öğretmenlerden oluşmaktadır. Genel olarak bakıldığında 10 yıl ve üzeri mesleki hizmet süresi olan öğretmen sayısı toplamda 17 öğretmendir. Bu veri, katılımcıların tecrübeli öğretmenler oldukları düşündürmektedir.

4. 4. Katılımcıların Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrenciler ile Çalışma Sürelerine Yönelik Bulgular

Tablo 4. Katılımcıların Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrenciler ile Çalışma Süreleri

Özel Alt Sınıf Öğrencileriyle Çalışma Süresi	Katılımcılar	Toplam
0-4 yıl	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K8, K9, K12, K15, K17, K20	12
5-9 yıl	K7, K16, K18	3
10-14 yıl	K10	1
15-19 yıl	K11, K13, K14, K19	4
Toplam		20

Öğretmenlerin özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler ile çalışma sürelerinin dikkate alınarak oluşturulmuş tablo 4'e göre katılımcıların 12'si 0-4 yıl aralığında, 3 katılımcı 5-9 yıl aralığında, 1 katılımcı 10-14 yıl aralığında, 4 katılımcı ise 15-19 yıl aralığında özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerle çalışmaktadır.

Bu verilere göre öğretmenlerin büyük bölümü (15 öğretmen) 10 yıldan daha az süreden beri özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerle çalışmaktadır. Özellikle 12 öğretmen 0 ile 4 yıl aralığında özel eğitim gereksinimi olan öğrenciler ile çalışmaktadır. Bu durum katılımcıların özel eğitim alanında daha tecrübesiz olduklarını düşündürmektedir.

4. 5. Katılımcıların Lisans Sürecinde Özel Eğitimle İçerikli Ders Almış Olma Durumlarına Yönelik Bulgular

Tablo 5. Katılımcıların Lisans Sürecinde Özel Eğitimle İçerikli Ders Almış Olma Durumları

Lisans Eğitimi	Katılımcılar	Toplam
Eğitim alma	K16	1
Eğitim almama	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K14, K15, K17, K18, K19, K20	19
Toplam	20	20

Tablo 5 incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan katılımcıların lisans eğitimleri süresinde özel eğitim içerikli bir ders alma durumları görülmektedir. Tabloya göre katılımcılardan sadece 1 tanesi lisans eğitiminde özel eğitim içerikli bir ders aldığını ifade etmiştir. Diğer tüm katılımcılar olan f=19'u bu içerikte herhangi bir ders almadıklarını belirtmişlerdir. Tabloyu oluşturan yanıtlar, üniversitelerin müzik öğretmenliği lisans programlarının büyük bölümünde özel eğitim içerikli ders bulunmadığını ya da ders olarak mevcut olan "özel eğitim" dersinin içeriğinin tam olarak uygulanmadığını düşündürmektedir. Bunun düşünülmesinin nedeni ise 2006-2007 akademik yılından itibaren öğretmen yetiştirme programlarında, tüm bölümlerde "Özel Eğitim" dersinin uygulamaya konulmuş olduğu bilgisidir.

4. 6. Katılımcıların Özel Eğitimle İçerikli Hizmet İçi Eğitim Alma Durumlarına Yönelik Bulgular

Tablo 6. Katılımcıların Özel Eğitimle İçerikli Hizmet İçi Eğitim Alma Durumları

Hizmet İçi Eğitime Katılma	Katılımcılar	Toplam
Eğitim Alma	K2, K8, K10, K15, K16, K18	6
Eğitim Almama	K1, K3, K4, K5, K6, K7, K9, K11, K12, K13, K14, K17, K19, K20	14
Toplam	20	20

Katılımcıların özel eğitim içerikli hizmet içi eğitim alma durumları Tablo 6'da görülebilir. Buna göre katılımcıların 6'sı özel eğitim içerikli bir hizmet içi eğitime katıldığını belirtirken yine büyük çoğunluğu olan 14'ü ise bu içerikte herhangi bir hizmet içi eğitime katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu alt temaya ilişkin veriler yorumlandığında okullarda özel eğitime ihtiyacı olan çocuklarla ders yapan öğretmenlerin çoğunluğunun özel eğitime ihtiyacı olan çocuklar ile ilgili ne üniversite eğitimlerinde ne de meslekleri süresinde herhangi bir eğitim almamış olduklarını söylenebilir.

4. 7. Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrencilerle Çalışmanın Zorluklarına İlişkin Görüşlere Yönelik Bulgular

Tablo 7. Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrencilerle Çalışmanın Zorlukları

Tema	Alt temalar	Katılımcılar	Toplam
Eğitim Sürecine İlişkin Temel Zorlukları	Algı Problemleri	K1, K2, K4, K5, K6, K7, K9, K10, K12, K13, K14, K15, K16, K18, K19, K20	16
	Akranları İle Uyum	K2, K3, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K14, K15, K17, K18, K19,	14
	Derslere Katılım	K2, K3, K5, K9, K10, K11, K12, K13, K14, K15, K16, K17, K19, K20	14
	Ayrıca Zaman Ayıramama	K3, K10, K11, K15, K16, K19,	6
	Konuşma Problemleri	K1, K2, K3, K6, K15	5
	Öğretmenin Hizmet İçi Eğitim Eksikliği Hissetmesi	K6, K20	2
	Dikkat Eksiklikleri	K1,	1
	Öğretim Programı	K4,	1

Tablo.7 de öğretmenlerin özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle yaşadıkları “Eğitim Sürecine İlişkin Temel Zorluklar” temasını oluşturan alt temalar görülmektedir. Temaya ilişkin alt temalardan ilki özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerdeki “algı problemleri” olmuştur. Bu alt temaya ilişkin bulgularda 16 öğretmenin görüşü tespit edilmiştir. Görüşmeler incelendiğinde K1 “*algılama ve anlamada çok zorluk yaşıyoruz. Algılama zayıf olunca dikkat süreleri de az oluyor ve öğrendiklerini de çabuk unutuyorlar. Öğrettiğimiz şarkılar, basit parçalar tabı ya da bazı ritim çalışmalarını uzun süreli hafızalarında tutamıyorlar. Hepsinin düzeyi bir olmadığı için bazılarının derse katılımları daha iyi oluyor. Biraz daha o parçaları akıllarında tutabiliyorlar*” derken benzer şekilde; K2 de “*bu çocuklarda diğer çocuklara göre eğitimde daha zor olan şey aslında şu. Öğreteceğiniz konuları, şarkıları defalarca tekrarlıyorsunuz ancak daha sonra sorduğunuzda öğrenci yine de cevap veremeyebiliyor. Bazen de siz öğrettiğinizde o gün doğru cevap verse bile bir sonraki hafta sorduğunda aynı şeylere cevap veremeyebiliyor*”; K5 “*genelde çocuklar tabi zekâ olarak, hareket olarak, çok geriden geliyorlar. Açıkçası bizim derslerimizin de yarısı psikomotor hareketlere dayandığı için, bu çocukları herhangi bir enstrümana yönelik çalıştırmada çok zorluk çekiyorum,*”; K6 “*çocukların algılamada, kendini ifade etmede çektiği güçlükler var, bunlarda bizim derslerde negatif yönde yansıyor*”; yorumlar incelendiğinde K20 nin oldukça yaratıcı çözümler üreterek öğrencilerin algılarını yükseltmeye çalıştığı ancak yine de sorun yaşadığını düşündüğünü gösteren ifadeleri çarpıcıdır. Yorumu incelendiğinde K20 “*...çünkü bir konuyu yada herhangi bir notanın yerini yada herhangi bir bilgiyi verdikten on dakika sonra o bilgiyi tamamen unutuyorlar bu bilgiyi ne şekilde veriyor olursanız olun yine de unutuyorlar. Aklim*

yettiğince onlarca farklı yöntemler denedim hatta bu işi takla atmaya kadar götürdüm. Hani saçma şeyler akılda daha çok kalır mantığıyla ilerledim ama hiçbir şekilde teorik bilgiyi on dakikadan dan fazla akıllarında tutamadım. Bu yüzden teorik olarak derslerimi ilerletmiyorum” demektedir. Alt temaya ilişkin yorumların incelenmesinde öğretmenlerin özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerde yaşadıkları en temel sorun olarak bu öğrencilerin algılama güçlükleri olduğu söylenebilir.

“Akranları İle Uyum” alt teması en fazla görüşün tespit edildiği diğer alt tema olmuştur. Öğretmenlerin özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerinin akranları ile uyumlarına ilişkin tespit edilen görüşlerden K3, K7, K9, K11, K12, K15, K17 e ait olanlar (7 katılımcının) öğrencilerin akranları ile herhangi bir uyum problemi yaşamadıklarına işaret etmektedir. Bu görüşlerden K7 *“arkadaşlarıyla herhangi bir uyum problemi yaşamıyorlar, aslında yaşayabilirler de sonuçta uyumlu bir toplumda yaşamıyoruz ki, bence bu yüzden uyumsuz olmalarında bir sıkıntı yok”* şeklinde görüşlerini ifade etmiştir; K12 *“Arkadaşları onlara çok alışıklar. Yani kaynaştırma öğrencisi olduğunu, özel bir eğitime ihtiyacı olduklarını bildikleri için onları normal karşılıyorlar benimsiyorlar”* derken benzer şekilde; K17 de *“sınıfa geldiklerinde arkadaşları onlara çok sevecen davranıyor, hemen içlerine alıyorlar, ufakta olsa onlarda herhangi bir problem olduğunu çocuklar onlara belli etmiyorlar zaten. Kaynaşılıyor çocuklar ”* demiştir. Oldukça olumlu olan bu yorumların aksine diğer 7 katılımcı öğrencilerin akranları ile uyumsuz olduklarını sınıfta bu nedenle öğretim etkinliklerinde sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu yorumlardan bazıları: K6 *“...zaman zaman aralarında olaylar oluyor ve buna da bir şey yapamıyorsun”* K8 *“kimisi arkadaşlarına zarar verebilecek durumda olabiliyor, dolayısıyla benim hem dersin akışını hem de onların iletişimlerini idare etmem gerekiyor. Bazen de arkadaşlarına flütüyle vurabiliyorlar, arkadaşına tükürebiliyor”*; K10 *“...tabii ki farklı farklı davranış şekilleri ortaya çıkarabiliyor, sesler çıkarabiliyorlar ve diğer öğrencileri rahatsız ediyorlar, örneğin bir tanesi vardı yerinde ses çıkarıyordu, tabi bundan dolayı öğrenciler rahatsız oluyordu. Arkadaşlarıyla çok uyumlu oldukları söylenemez, yani çok iletişim içinde değiller, açıkçası geliyorlar ve bir sırada oturuyorlar”* demiştir. K19’da *“arkadaşları uyumu onların özel öğrenme güçlüklerinin derecesine göre değişiyor, düşük dereceli bir özel eğitim gereksinimi varsa çocuğun yada zihinsel olarak ağır bir sıkıntısı varsa, o zaman tabi dışlanma görebiliyoruz, oda öğretmenin tutumuna bağlı ama eğer zihinsel olarak çok sıkıntılı değilse, onlarda pek bir problem görmedik, genelde arkadaşları yanlarında oluyor”* demişlerdir. Alt temayı oluşturan görüşler dikkate alındığında çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin yarısının özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin akranları ile uyumlarında sorunlar yaşadıkları ve derslerinin işleyişinde daha dikkatli olmaları gerektiğine inandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

“Derslere Katılım” alt temasını oluşturan görüşler incelendiğinde K2, K5, K10, K12, K14, K16 ve K17 (7 katılımcı) özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin derslerine katılımlarında sorunlar yaşadıklarını ifade ettikleri dikkat çekmektedir. Bu ifadelerden bazıları şunlardır: K2 “*Derslere katılım konusunda bazen inatçı olabiliyorlar. Down sendromlu öğrencilerimiz var onlar daha inatçı olabiliyor, bazen aslında çocuk biliyor ve bildiğini de tahmin ediyorum ama kolay bir soruya cevap verebilecekleri durumda dahi soruya cevap vermedikleri de oluyor. O anki haline bağlı. O anda cevap vermek veya gelmek istemiyorsa, gelmeyebiliyor. Bazen iyimserde yaklaşıyorsun, daha net bir şekilde, buraya gelmen gerekiyor dediğimizde ne kadar güzel yolla ya da daha net ve daha keskin konuşsak ta çocuk o anda inatçı davranıp istemiyorsa istemiyor, yapmıyorsa yapmıyordu*”; K5 “*...zaten normal ders saati içinde kalabalık bir sınıfa geliyor, tek tek özel ilgilenemiyoruz, zaten bu çocukların psikomotor hareketlerinde sıkıntıları da var, bu nedenle onlara herhangi bir faydam oluyor mu bilemiyorum ama şarkı öğretiminde onların ne kadar istekli ve severek yaptıklarını farkındayız şarkı öğrettiğimiz ders saatleri içerisinde de onlara da teker teke teker söz hakkı veriyoruz, dinliyoruz onları da katmaya çalışıyorum*”; K10 “*bu öğrencilerin hiçbirinde derse katılım yok*”; K12 “*Derse az katılıyorlar, çok çekingen oluyorlar, ders saatleri takibinde onları bazen branş derslerine yönlendiriyorlar, bazen bizim derslerimize gitmeleri gerekiyor, dönem geçiyor bazılarını hiç görmüyoruz, bu şekilde devam ediyoruz*”; K14 “*Özel eğitimdeki çocuklar normal sınıflarda bu çocuklar biz onlara bireysel eğitim veremiyoruz. Biz normal öğrencilere derslerimizi anlatıyoruz, ara sıra yanlarına gidiyoruz bu kadar. Yani özel olan çocuğa bir şarkının notasını solfejini öğretemiyoruz zaten. Çocukların müzik derslerine ilgisi var, müziği seviyorlar, teneffüslerde yanıma geliyorlar, o gibi öğrenciler müziği seviyorlar ama derse giriyorsun fazla bir şey yapamıyorsun zaten ders 1 saat*”; K16 “*Ya ellerinde bir titreme oluyor ya parmaklarında fiziksel sorun oluyor yüzden enstrüman konusunda zorluklar çekiyoruz haliyle nota eğitimi ve bu tarz şeylerde geri planda kalıyor. Daha çok öğrencilere şarkıları kulaktan öğretme metodu ile verebiliyorum. Çok iyi denecek öğrenciler de var, çok kötü vasat denecek öğrenciler de var, karma şekilde bazı çocukla çok güzel bir iletişim kurabiliyorsun derse katılmasında sorun olmuyor o çocukla her şeyi yapabiliyorsunuz*” ve K17 “*zaten derslerime geldikleri zaman dersin yarısında yollanıyor bu çocuklar ve derse başlamış oluyorum. Genelde geldiklerinde de bir şarkı öğretilmesiyle karşılaşmış oluyorlar yani özellikle yapmıyorum ama ona denk geliyorlar. Geldikleri zaman şarkıya bir şekilde katılım sağlıyorlar ama yeterli, tabi hepsi tam öğrendiğinde o çocuklar yarım kalıyorlar ders bittiğinde, yeterli öğrenemiyorlar. Çünkü çok özellikle çocuklara şu kelimeler, şunlar şunları iyice ezberletmeye kalksak bir beş ders saati geçer aynı şarkıyı çocuklara öğretmeye kalksam*” demektedir. Bu yorumlar dikkate alındığında katılımcıların

yarısının özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerle çalışırken öğrencilerin derse katılmalarında sorunlar yaşadıkları sonucu çıkarılabilir.

Bu görüşlerin aksine K3, K9, K11, K13, K15, K18 VE K20 de (7 katılımcı) özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencileri ile çalışırken öğrencilerin derse katılımlarında herhangi bir sorun yaşamadıklarını ve çocukların müzik derslerine katılmaktan hoşlandıkları ve mutlu olduklarını ifade etmektedir. Bu görüşler de; K3 *“ben 5. Sınıfta otistik bir öğrenci ile çalışıyorum, çocuk ders sırasında şarkı söylediğim zaman çok mutlu, uyum sağlamaya çalışıyor eşlik etmeye çalışıyor blok flüt eğitimi veriyorum duyuyor ama buna eşlik ediyor vücudundaki hareketlerine bakıyorum o ritme göre flütü üflüyor o aynı notayı ritme göre hareket ediyor”* K9 *“...çocuklar genellikle derslere katılıyorlar sorun yaşamıyoruz”*; K11 *“Bugüne kadar karşılaştığım çocuklar içerisinde çok güzel ritim çalanlar çıktı, çok güzel sesi olanlar şarkı söyleyenler çıktı, çok fazla nota eğitimi alamıyorlar ama birkaç notayı da öğrenseler yetiyor bana”*; K13 *“Açıkçası normalde de öğrencilerimi fazla zorlamadığımdan dolayı çok fazla zorluk yaşamadım onlara nota öğretirken, diğerlerine de şarkı söylettirmeyi uygun gördüm. Bir kısmı flüt çalmak istedi, onlara daha farklı önlere oyun vererek dersi oyunlaştırarak veya ben çalarak dersi onlara dersi zevkli hale getirmeye çalıştım”*; K15 *“müzik derslerinde en basiti nedir? Ritim. Ritimle onları derse katmaya çalışıyorum öğrenciler derslere katılımı konusunda ritim olarak çok iyiler”*; K18 *“öğrencilerin derslere katılımı da seviyesine göre değişiyor, bazen sınıfla beraber nerdeyse eşit gidiyor”* demişlerdir. Bu durum katılımcıların yarısının özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin derse katılımları konusunda sorun yaşamadıklarını göstermektedir.

“Ayrıca Zaman Ayıramama” alt temasını katılımcıların K3 *“...ben bu tarz çocuklara destek eğitimi verilmesini düşünüyorum ve normal sınıflarda değil destek eğitim odasında eğitim almaları taraftarıyım”*; K10 *“Yani onlar için artı bir şey yapıyor muyum dersin yapmıyorum”*; K11 *“Onlara özel bir zaman ayıramama problemi var. Onlara 40 dakikalık ders süresi içerisinde çok az bir süre ayırabiliyoruz, yani 2-3 dakika diyelim o şekilde ilgilenebiliyorum onun dışında ayrı bir zaman ayıramıyoruz”*; K16 *“Bu tarz çocuklara yaptıracağım etkinliklerle diğer öğrencilerin etkinliklerini ayırma konusunda zorluk çekiyorum”*; K19 *“, ... Sadece onlarla çalışırsak sınıfta sadece o çocuklar varsa ve eğitimde almışsak, zor olduğunu düşünmüyorum, çünkü onlar için ayrı bir eğitim olması gerekiyor, bizim sınıflara girdikleri zaman çocuklar, zaten haftada 1 saat müzik dersi,40 dakika var, zaten bunun birkaç dakikası sınıfın hâkimiyetini kurmakla geçiyor ve hele ki bu sınıf iyi bir sınıfsa sınıf konusunu alıp yürümek istiyor, siz o çocukla ayrıca özel olarak ilgilenmek zorundasınız zamanınızı biraz aşarsanız sınıftan tepki görmeye başlıyorsunuz iyi bir sınıfta ya da kötü bir sınıfta olduğunu düşünelim her durumda öğrencilerin dikkati bozuluyor derse kendini veremiyorlar”* sözleri ile oluşmuştur. Alt tema incelendiğine

katılımcıların özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere sınıf içerisindeki etkinliklerinde diğer öğrencilerden ayrı zaman ayıramayacaklarını düşündükleri sonucu çıkarılabilir.

Temaya ilişkin alt temalardan bir diğeri öğrencilerin “Konuşma Problemleri” yaşamaları olmuştur. Toplam 5 katılımcının görüşünün saptandığı bu alt temayı görüşme dökümlerindeki K1 “... *Konuşma yeteneklerinde zayıflık oluyor*”; K2 “...*derslerde çok fazla tepkileri olmuyor çocuk zaten çok fazla konuşmıyor, bu nedenle basit sorular sorduğunuzda bile yanıt alamıyorsunuz*”; K6” *mesela; hiç konuşamayan, sürekli oturan veya aldığı ilaçtan dolayı ağırlaşan, istirahat etmek isteyen öğrenciler var*”; K15” *bu çocukların konuşamayanı oluyor tabii ki, vereceğimiz nota eğitimini de alacak seviyede değiller*” sözleri oluşturmuştur. Alt tema öğrencilerin yaşadıkları konuşma problemlerinin öğretmenlerin onlara ulaşmalarını ve derslerinde ilgilerini çekmelerine engel olduğunu düşündüklerini göstermektedir.

“Öğretmenin Hizmetçi Eğitim Eksikliği Hissetmesi” alt temasına ilişkin görüşler: K6 “*öğretim yöntemi olarak bu çocuklara başka bir metotla başka tekniklerle eğitim yapılabilir ama biz onu bilmiyoruz, hizmet içi eğitimde almadığımız için bilmiyorum ve bu anlamda eksikim*” derken; K20 “*Mesleğe ilk başladığım zaman hiçbir hizmet içi eğitim veya hiç bir eğitim almadığım için öncelikle biraz teorik gitmeye çalıştım ama neden yanlış yaptığımı daha ikinci dersten anladım. Çünkü bir konuyu ya da herhangi bir notanın yerini ya da herhangi bir bilgiyi verdikten on dakika sonra o bilgiyi tamamen unutuyorlar*” demiştir.

“Dikkat Eksikliği” alt temasını K1’in görüşü oluşturmuştur. Buna göre K1”... *Dikkatlerini başka yönlere çekebiliyorlar, bu da tabii zorluk yaşamanıza neden oluyor. Bir de zaten her öğrenci ile aynı düzeyde çalışılmıyor. Bazı çocuklar dikkat olarak sadece kendisiyle ilgileniyor, sağına soluna fazla dönmüyor, önündeki örneğin defter kalem flütle sadece dikkatini onlara vermeye çalışıyor, bazı çocuklarda bu dersler esnasında yerinden kalkıp arkadaşını tutabiliyor, onun malzemesini almaya çalışıp dersle alakası olamayabiliyor. Arkadaşının dikkatini dağıtmaya çalışıyor*” demektedir.

“Öğretim Programı” alt teması K4 ün “özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere yönelik için ayrı bir müfredatımız şu anda mevcut değil, ders programımı onlara yönelik değiştirme şansında yok, zaten buna müfredatımız da uygun değil” sözleri ile oluşmaktadır.

4. 8. Derslerin İşlenişinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşlere Yönelik Bulgular

Tablo 8. Derslerin İşlenişinde Karşılaşılan Sorunlar

Tema	Alt temalar	Katılımcılar	Toplam
Derslerin İşlenişi	Ders Programı Hazırlama	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K14, K15, K16, K17, K18,	18
	Kaynak Eksikliği	K1, K2, K4, K5, K7, K9, K10, K11, K12, K15, K16, K17, K18, K19, K20	15
	Öğretmenin Kendisinde Eğitim Eksikliği Hissetmesi	K1, K3, K4, K17	3

Tablo 8’de “Derslerin İşlenişi” temasına ait alt temalar yer almaktadır. Yorumların büyük bölümünde program hazırlama ve bir program dâhilinde derslerini yürütmeye ilişkin ifadeler görülmüştür. Temaya ilişkin alt temaları oluşturan bu yorumlara göre şekillenen ilk alt tema olarak “ders programı hazırlama” alt teması tespit edilmiştir. Yorumlar incelendiğinde sekiz katılımcının (K1, K2, K5, K6, K11, K15, K16, K18) BEP ve BÖP planları hazırladıkları ve bu plan ve programlar doğrultusunda özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle derslerini yürüttükleri görülmüştür. Bu yorumlardan bazıları: K2 “*Evet planlama yapıyorum.... Zaten bir eğitim planı var, öğretim planı var ondada bir iki tane örnek var bende o örneklerden yardım alarak kendime uyarladım*”; K5 “*özel eğitim öğrencileri, hani kaynaştırma ile eğer aynıysa kaynaştırma da her zaman olur 1-2 tane sınıfta ama bunları da BEP planlarını özel eğitim öğretmenlerinden rica ettiğimiz kadarıyla BEP planlarımızı vermişlerdi, onların vermiş olduğu bir plan doğrultusunda yazdık, tabi bu çocuklar diğer çocuklara zeka anlamında geriden gittikleri için onlara ayrı bir sistem, sınavda ayrı daha basit, daha onların yapabileceği düzeyde sorular sorarak, bu etkinliklerimize bu şekilde devam ediyoruz, onlara ayrı BEP planları yapıyoruz*”; K6 “*Tabi kesinlikle BEP ve BÖP planımız var. Dersleri planlara bağlı ve öğrencinin tercih olarak göz önünde bulundurduğum için, kazanımları farklı farklı. Mesela ağır konumdaki bir öğrencinin kazanımı farklı, orta düzeydeki veya hafif düzeydeki bir öğrencinin kazanımı farklı olduğu için BEP planını ona göre hazırlıyoruz*”; K18 “*Mesela planlarımız var ama dersin işlenişyle ilgili bu çocuklarda otizmlilerde yaşadığımız problem gördüğümüz gibi sürekli farklı davranışlar sergilemek için mücadele etmektedirler...Bu çocuklarla ilgili konularımız derse başlamadan önce performans çalışması yani her yıl sene basında 1-2 hafta performans alanı oluyor. Hangi konularda yeterlilikleri var, nelerde eksiklikleri var, eksik olan yönleri ile ilgili bir plan hazırlanıyor, daha çok bu planları özel eğitim öğretmenleri ile işbirliği içinde hazırlıyoruz, çünkü onlar diğer derslerle ilgili planlar*

performans olarak alınıyor, konular belirleniyor ve bu konular BEP ve BÖP olarak hazırlanıyor” demektedir. Katılımcıların özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere özel olarak hazırlanan BEP ve BÖP olanları ile ders yapmaları derslerin verimli ve bireysel farklılıkların gözetilerek hazırlanan derslerin yapıldığını düşündürmüştü ve bu durum sevindirici bir bulgu olarak değerlendirilmiştir. Ancak bu yorumların aksine diğer on katılımcı da (K3, K4, K7, K8, K9, K10, K12, K13, K14, K17) herhangi bir plana bağlı olmadan derslerini gerçekleştirdiklerini ifade etmişlerdir. Bu yorumlardan; K3 “biz düzgün olarak BEP planını yapamıyoruz, kendi tecrübelerimizle bir şeyler yapmaya çalışıyoruz”; K4 “ben sadece kendi yöntemlerimi ve öğretmenlik tecrübemi kullanarak onları dersin içinde takip edebiliyorum ve onlara o şekilde yardımcı olmaya çalışıyorum”; K7 “Bize özellikle BEP planı hazırlatmıyorlar. Biz bu tür çocukların daha çok işitme, zihnini kullanma gibi çalışmaların da onlara yardımcı oluyoruz. En çok zihin kullanımında onlara faydalı olabileceğimiz ritimse çalışmalar daha çok yaptırıyoruz. Belirli gün ve haftalarla ilgili onların topluma ayak uydurmalarını sağlayacak, şarkı çalışmaları yaptırıyorum. Yani dişlerimizi fırçalayalım, konumuz sağlıklısa sağlıkla ilgili bir şarkı buluyoruz onu dinletiyoruz böylece müzikle beraber topluma ayak uydurmalarını konusunda onlara yardımcı olmaya çalışıyorum yani müziği aracı olarak kullanıyorum. Dersin işlenmesi ile ilgili herhangi bir programım yok, tamamen tecrübelerimle seviyorum, işimi seviyorum, o çocukları seviyorum, bugüne kadar hergelen çocukla bire bir daha çok çalıştım bu farklı, oda farklıysa oda farklı. Yani özel bir şeye ihtiyacım yok”; K12 “Resmi olarak herhangi bir planım yok ancak internettekilere bakarak, onlardan faydalanmaya çalışıyorum. Kafamda yazılı bir plan yok ancak şu çocuğu şuraya kadar getirebilirim diyerek oluyor” demişlerdir. Ders planı hazırlamadan yalnızca tecrübe ve önseziyle dayanarak derslerin yürütüldüğünü düşündüren bu yorumlar dikkat çekicidir. Bu yönde yorum yapan katılımcı öğretmenlerin sözleri ve plana gerek duymadıklarını yönelik ifadeleri eğitim öğretim kalitesi açısından oldukça düşündürücüdür. Eğitim etkinliklerinin rastlamsal ve gelişigüzel yapıldığına dair şüphe oluşturmuştur.

“Kaynak eksikliği” alt temasına özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere yönelik kaynak bulamadığını ifade eden katılımcılar K1, K2, K4, K5, K7, K9, K10, K11, K12, K15, K17 ve K19’dur(12 katılımcı). Derslerini işleme aşamasında yardımcı kaynak sıkıntısı çekildiğine ilişkin görüşlerini bildiren K1, K4, K5, K7, K9, K10, K15, K17 ve K19 görüşlerini benzer şekilde yorumlamıştır. Bunlara örnek olarak K4 “Bu konuyla ilgili kaynak kitabımız yok” demiştir. Yine kaynak kitap ve materyal bulamadığını ifade eden katılımcılardan olan K2 “derslerle ilgili çok fazla kaynak yok. İnternet sayfalarında da örnek etkinlikler yok. Aslında araştırdığım kaynaklar var. Lisansüstü tezleri inceliyorum ama bunların milli eğitim ya da YÖK tarafından ne kadar incelendiğini, tezlerde yapılan çalışmaların geri dönütlerinin olup

olmadığını bilmiyorum ama bizim ülkemizde maalesef pek akademik örneklere de rastlanmıyor. Yani kaynaklar oldukça yetersiz hatta yok. Örnek bir çalışma kitabı da yok” demektedir.

Ders kitabı ya da materyal eksiliğinin derslerini etkilediğın ifade eden katılımcı K12 *“Takip ettiğim bir kitabım ve kaynak kitabım yok. Bunların üstesinden açıkçası gelemiyoruz. Düzenli bir kaynak olmadığı için, yani ona yakın bir şeyler yapmaya çalışıyoruz amacım en azından müziği sevdirebilmek, dersten soğumasını engellemek,”* derken; Kitap eksikliğini sorun olarak görmediğini ifade eden K11'in yorumu dikkat çekmektedir. Yorumunda K11 *“Derslerle ilgili herhangi bir kitabı takip etmiyorum. Bunu çok büyük bir sorun olarak görmüyorum”* demiştir.

Bu görüşlerin dışında ders kitabı ve materyal bulmakta sorun yaşamadığını ve derslerini devam ettirebilecekleri kaynaklarının olduğunu ifade eden katılımcılar K16, K18 ve K19 (3 katılımcı) olmuştur. Bu görüşler: K16 *“...müzik dersinin kitabı da var, bizim okulumuza özellikle çıkarılmış, ben o sure zarfında bu kitabı kullandım halende o kitabı kullanıyorum ve müfredata da uygun bir şekilde”*; K18 *“Bakanlıkta özel eğitime bağlı bu çocuklara yönelik her yıl okula bir kitap geliyor. Orda müzikle ilgili olan bölümlerde hangi çalışmalar, hangi konular yapılabilir diye, özel eğitim metotlarıyla ilgili daha çok o kaynağı kullanıyoruz daha çok. Onun haricinde herhangi bir kaynak yok”*; K20 *“Milli eğitim bakanlığının bir kitabı var öğretmen kılavuz kitabı yok ama öğrenci kitabı var. Özel eğitim merkezlerine binaen basılmış bir kitap”* demişlerdir. Alt tema genel olarak yorumlandığında özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle çalışan öğretmenlerin büyük bölümünün kaynak eksikliği yaşadıkları söylenebilir

Katılımcıların derslerini işlerken karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla oluşturulan Tablo 2 ye göre bir diğer alt tema olan “Öğretmenin Kendisinde Eğitim Eksikliği Hissetmesi” alt temasını oluşturan görüşlerden K1 *“ben müzik öğretmenliği bölümünde bu tarz dersleri görmedim. Uygulamada da bulunmadım”*; K3 *“...ve ciddi anlamda fazla bir şey yapamıyorum ve bilgim olmadığı için de nasıl davranmam gerektiğini bilmiyorum. Derslerin nasıl işleneceği konusunda hiç bir bilgim yok”*; K4 *“Bu konuyla ilgili kaynak kitabımız yok, olsaydı belki bilgimizde olurdu”* derken; yine benzer şekilde K17'de *“bu konuyla ilgili bir bilgim de yok, konuları nasıl işlemem gerektiğini, çocuğa bunu nasıl öğretmem gerektiği ile ilgili.”* Demektedir. Alt tema öğretmenlerin özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle çalışmalarında kısmen de olsa eğitimlerinden gelen eksiklikleri olduğunu düşündüklerini göstermektedir.

4. 9. ÖEİÖÖ İle Eğitim Öğretim Etkinliklerini Gerçekleştirmeye İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Tablo 9. ÖEİÖÖ ile Eğitim Öğretim Etkinliklerini Gerçekleştirme

Tema	Alt Temalar	Katılımcılar	Toplam
ÖEİÖÖ ile Dersleri İşleme	Konuları Basitleştirerek Öğretme	K1, K4, K11, K12, K18, K20	6
	Sınıfın Normal Programı İle Yürütme	K13, K14, K16, K17,	4
	Ritim Etkinlikleri Yaptırma	K2, K6	2
	Sınıftaki Başarılı Öğrencilerin Gözetimine Verme	K5	1
	Derste Oyalama	K10	1
	Değerlendirme Temelli Yürütme	K2	1
	Karşılıklı İletişim İle Yürütme	K9	1

Tablo.9'da "ÖEİÖÖ ile dersleri işleme" teması ve alt temaları görülmektedir. Temaya ait ilk alt tema olarak katılımcıların "konuları basitleştirerek öğretme" tespit edilmiştir. Alt temanın oluşmasını sağlayan yorumlardan bazıları şunlardır: K1 "*dikkatlerini önce bir toparlamaya çalışıyoruz. Önceden hazırlayıp seçtiğim basit sesleri öğretmek, çok basit şarkıları öğretmek, nefes alıp vermede güçlük çekmeyeceği parçaları öğretiyorum. Basit parçaları öğretirken de hece hece öğretiyorum*"; K11 "*Bu çocuklara normal işlediğim konuların dışında çok basit şeyler istiyorum onlardan zaten onlar için ayrı bir plan hazırlama değil de onlardan anlattığım konunun içerisinde en basit olanlarını istiyorum alabildikleri kadar*"; K12 "*ona daha basit notalarla, daha basit şarkılar vermem gerekiyor ve toplumun içinde tam olmadığı için şarkının söylenmesiyle kalıyor*"; K20 "*Öğrenci kitaplarındaki teorik konuları: mesela canlı sesler, cansız sesler, çevresel sesler gibi basit konuları öğretiyorum*". Demişlerdir.

Bir diğer alt temamız katılımcılarımızın yorumlarından ÖEİÖÖ ile yapılan dersleri "Sınıfın Normal Programı İle Yürütme" olarak belirlemiştir. Bu ifadeler; K13 "*bu çocuklara şarkı ve türkü öğretiyorum, özel belirli günleri dikkate alıyorum, bunun dışında nota öğretimi yapıyorum, seslerin öğretimini yapıyorum*"; K14 "*Bu tarz öğrencilere normal ders esnasında nasıl işliyorsak o şekilde işliyoruz ayrı bir şey yapmıyoruz*"; K16 "*çocukların algılayamadığı, ağır gelen konular var. Onları atlamak zorunda kalabiliyorum*" K17 "*...konu neyse onu işliyorum, zaten dersin sonuna doğru geliyorlar ve şarkı öğretimimle geçiyor. Onlar için özel bir şey yapmıyorum*" demektedir.

ÖEİÖÖ ile "ritim etkinlikleri yaptırma" temelinde derslerini yürüttüğünü ifade eden katılımcılardan K2 "*...ritim tutabiliyorlar mı? "hayır" aletleri alıyorlar bazen yavaş bazen hızlı bir şekilde ama sonuçta vuruyorlar, bir şeyler yapıyorlar*" ve K6 "*mesela ritim*

çalgılarımız var dolabımız da, onların becerebildiği kadar ama diğerleri ile mesela ritim kalıpları veriyorum onlara onlarla ritim çalışmalarımızı gerçekleştiriyoruz” demiştir.

Temanın incelenmesinde “Sınıftaki Başarılı Öğrencilerin Gözetimine Verme” alt teması oldukça ilginç bulunmuştur. Yalnızca bir katılımcı ifade etmiştir ancak ilgi çekici olduğu için yorumlamaya gerek görülmüştür. Bu yoruma göre K5 *“diğer çalışkan öğrencilerime sınıftaki başarılı öğrencilerime bu arkadaşlarımıza yardımcı olmalarını boş saatlerinde derse daha çok katılımlarını kolaylaştırmak için yardım etmelerini rica ediyorum; çocuklar ben her daim onunla ilgilenemediğim için; o dediğim belli başlı çalışkan çocuklar onlarla ilgilenabiliyor”* demektedir.

Yine oldukça ilginç gelen bir diğer alt tema olan “Derste Oyalama” alt temasını K10’un yorumu oluşturmuştur. Bu yorumda K10 *“ben onlarla mesela kolay bir şey veriyorum, sen bunla ilgilen, şunu yaz diye, o da yarım yamalak bir şeyler yazıyor, bu şekilde biraz oyalanıyor, ona da gerek kalmıyor alıyor bir kitap okuyor mesela”* demektedir. Bu yorum mutlaka ÖEİÖ ile ilgili bir hizmet içi eğitime ihtiyaç duyulduğu ve öğretmenlerin bu konu ile ilgili bilinçlenerek öğrencilere yardımcı olması gerektiği olarak yorumlanmıştır. Ancak çalışmanın ilk verileri incelendiğinde K10’un zaten bu konuda bir hizmet içi eğitim almış olduğu görülmüştür. Bu bilgi veriyi daha dikkat çekici yapmaktadır.

“Değerlendirme Temelli Yürütme” alt temasını oluşturan K2’nin *“İşlediğim konularda eğer öğrenci yapamadıysa eksi yapamadı şeklinde artı ise artı yaptı şeklinde işaret koyup davranışları gerçekleştirdi diye bu şekilde konuyu ısıyorum...”* yorumu olmuştur.

Son alt tema “Karşılıklı İletişim İle Yürütme” K9’un *“çocuklarla karşılıklı iletişim şeklinde yürütmeye çalışıyorum”* ifadesi olmuştur. Eğitim öğretim faaliyetlerinde çocuklarla karşılıklı etkileşim şüphesiz önemlidir ancak bu yorum yine öğretmenlerimizin farkında olmasalar bile ÖEİÖ ve onların eğitim öğretim ihtiyaçları üzerine mutlaka hizmet içi eğitime ihtiyaç duyduklarını hissettirmiştir.

4. 10. Öğretmenin Kendisinden Kaynaklanan Eğitimsel Sorunlara İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Tablo 10. Öğretmenin Kendisinden Kaynaklanan Eğitimsel Sorunlar

Tema	Alt temalar	Katılımcılar	Toplam
Öğretmeden Kaynaklanan Sorunlar	Pedagojik Bilgi	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K11, K12, K13, K15, K16, K17, K18, K19, K20	18
	Tecrübe	K1, K2, K4, K6, K11, K16, K18, K19, K20	9
	Diğer Meslektaşlarından Yardım Alma	K1, K4, K5, K8	4
	Mesleki Tükenmişlik	K10, K16	2

Tablo 10'da "Öğretmenden Kaynaklanan Sorunlar" temasına ait alt temalar görülmektedir. İlk alt temaya işaret eden yorumlar "Pedagojik Bilgi" başlığında olmuştur. Bu alt temayı oluşturan 18 yorum bulunmaktadır. Bunlardan 16 tanesi kendilerinde özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitiminde pedagojik bilgi eksiklikleri olduğunu düşündüklerini ifade etmişlerdir. Bu yorumlarda K1, K2, K4, K5, K11, K13 K17, K19 ve K20'nin benzer yorumları olduğu tespit edilmiştir. Bu yorumlardan bazıları şöyledir: K5 "... Okulda bununla ilgili çok iyi bir eğitim olmadı, genelde biraz daha yüzeysel, bununla ilgili özel eğitim derslerimiz olsun isterdim" derken K6 "... Aslında işin tekniğini bilmediğim için, sorunlarım oluyor; özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle nasıl ders anlatabilirim, anlattığım dersi nasıl pekiştirebilirim, bu konularda kendimi eksik hissediyorum. Açıkçası herhangi bir pedagojik bilgiye sahip değilim, belki bu çocuklar için çok çok daha yeterli olabilirim. Ama dediğim gibi bu çocuklara özel öğretme tekniklerini bilmediğim için, çocuğa yaklaşımım ne tarzda olması gerektiğini bilmediğim için sorunlar yaşıyorum" demiş yine benzer şekilde K20' de "mesleğimin ilk zamanlarında pedagojik bilgimin olmamasının büyük bir eksikliğini çektim" sözleri ile fikirlerini belirtmişlerdir.

K8 ve K9, K12, K15 ve K18'in görüşleri de birbirlerine yakındır. Bu katılımcılar görüşlerini ifade ederlerken; K8 "... Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere yönelik herhangi bir eğitim almadık, Bu çocuklara eğitim verebilecek kadar yeterli olduğumu düşünmüyorum"; K9 "bu anlamda pedagojik bir bilgiye sahip değilim, yeteri olduğumu da düşünmüyorum, özel eğitim öğretmenlerinin almış olduğu eğitimi bizimde almış olmamız gerekiyordu, bu başlı başına olumsuz bir durum zaten" derken; K12 "Yani imkânlarla bu çocuklara yeterli olmaya alışıyorum ama muhtemelen eğitimini almış kişinin daha iyi eğitim vereceğine eminim" K18 "Bu okullarda kim ne kadar pedagojik bilgiye sahip ki, ne kadar bilgiye sahibiz. Ben bu çocuklara yeterli olduğumu düşünmüyorum" demişlerdir.

Alt temaya ilişkin en dikkat çeken yorumlardan K3 "...Böyle bir eğitimden de geçmedik biz pedagojik formasyonumuzu gayet normal öğrenciler için aldık. Kesinlikle daha öncede karşılaşmadım ve karşılaşacağımızda söylenmedi. Her zaman bunların okulu olduğu için ,şimdide böyle bir kanun çıktığı için ,yönetmelikte böyle bir şey yer aldığı için ben aslında bunu çokta doğru bulmuyorum anlamlandıramıyorum, sırf öyle olan öğrencilere versem çok daha farklı bir asamaya getirilebilir. Bu şekilde olduğunda çok rahat olmuyor sanki onları kaybediyoruz gibime geliyor" demektedir. Bu yorum öğretmenin kendisindeki eksiklikten dolayı öğrencilerde kayıp yaşanabileceğinden duyduğu endişeyi belirtmesi açısından oldukça önemlidir.

Alt temada pedagojik bilgi eksikliği hissetmediğini ve bu nedenle de bu anlamda bir sorun yaşamadığı ifade eden katılımcılardan K7 "Yeterli pedagojik formasyona sahibim,

sıkıntı yok ve ayrıca özel eğitime muhtaç çocuklara eğitim verecek kadar yeterli eğitime sahibim” demektedir.

Yorumlar incelenirken K16'nın yorumu oldukça dikkat çekmiştir. Kendisinde pedagojik bilgi eksikliği hissetmediğini ve bu anlamda bir sorun yaşamadığını ifade eden katılımcı 16 kendi sınıfına gelen özel eğitime ihtiyacı olan öğrenci tanımını ilginç bir tanımlama ile yapmıştır. K16 *“Branşım ile ilgili pedagojik bilgiye sahip olduğumu düşünüyorum... Kaynaştırma denenmiş ve olmamış ve bize gelmiş çocuklar anlamına geliyor...”* demiştir. Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin sınıflarda yaşlıları ile birlikte katıldıkları dersler daha önce “kaynaştırma eğitimi” adı altında da geçmekteydi. Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerle ilgili formasyon bilgisinin yeterli olduğunu düşünen bir öğretmenin bu çocukları tanımlama biçimi çok ilginç bulunmuş ve aslında öğretmenin bu alanda bilgi eksikliği olduğunu ve bu öğrencilerle çalışmak istemediğini düşündürmüştür.

Katılımcı yorumlarından temaya ait ikinci alt tema olarak “tecrübe” alt başlığı oluşturulmuştur. Bu alt temayı oluşturan söylemler incelendiğinde öğretmenlerin özel eğitime ihtiyacı olan çocuklar ile yaptıkları çalışmalarını mesleki tecrübelerinin artması ile birlikte daha iyi pekiştirdiklerini düşündükleri söylenebilir. Bu yorumlardan örnekler şunlardır: K2 *“Yaşayarak, görerek, sorarak, o şekilde ne yapmam gerektiğini anladım... Bu çocuklar farklı ve sabır gerekiyor ve ben çok sabırlı bir insan değilim bazen de çok çok sabırlıyım ama istediğim şeyin çabuk olmasını isterim geri dönüt almak isterim ama burada sabretmeyi ve sabırlı olmayı öğreniyorsunuz”*; K6 *“...Mesela buradaki öğrencileri bundan önce çalıştığım okuldaki gibi normal bir öğrenciymiş gibi görüyordum. Tabii zamanla bu sefer yeni yeni teknikleri geliştirmem gerektiğini anladım ancak bunu nasıl yapabileceğimi de kestiremediğimden eksikliklerim oldu”*; K16 *“Konuların öğrencilere uygun olanları seçip işliyorum, uygun olmayanları işlemeden geçiyorum. Biraz da buna yıllardır orda çalışmamın etkisi olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla bir bilgi birikimi oluyor ve o bilgilerime dayanarak yıllarımı devam ettiriyorum. Yani tecrübelerime dayanarak”*; K18 *“bu çocukları bu okullarda çalıştığımız için tanıyoruz, bununla ilgili üniversitelerde kesinlikle müzik öğretmenlerinin bu alanda, belki de 1 ya da 2 dönem ders almasını isterim”*; demiştir. Buna benzer şekilde K20’de *“özel eğitime yeni geçiş yaptığım ve burada derslere ilk girdiğim zamanlar biraz sabırsız davranıyordum, öğrenciler niye anlamıyor diye düşünüyordum, yeri geldiğinde kendime kızılıyordum, ama sonradan yavaş yavaş duruma alıştım. Tabii hala eksikliğini hissediyorum, hala iletişim noktasında sıkıntılar yaşıyorum”* demişlerdir. Yorumlardan öğretmenlerin özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle ilgili hassasiyet gösterdikleri onlarla çalışmalarını yaparken özenerek yapmaya gayret gösterdikleri anlaşılmaktadır. Bu durum olumlu bir durum olarak yorumlanabilir.

“Diğer meslektaşlarından yardım alma” alt temasını dört katılımcının yorumları (K1, K4, K5, K8) oluşturmuştur. K1 “... öğretmen arkadaşların tecrübelerinden de faydalanarak bende belli bir bilgiye sahip oldum”; K4 “eğer zorlanırsam bu işle ilgili arkadaşlarımdan, onların kendi öğretmenlerinden yardım alıyorum bu şekilde sorun olursa çözüyorum”; K8 “sadece onların kendi öğretmenleriyle iletişim kuruyorum. Onlara nasıl davranmamız gerektiği ile ilgili kendi öğretmenleri bizlere bilgi veriyor, onların kişiliklerine bakıyoruz, mesela şu çocuk böyledir, şu çocuk şöyledir diye kendi derslerinde yeterli olup olmadıklarını söylüyorlar” demişlerdir. Bu yorumlardan öğretmenlerin ihtiyaç duyduklarında zaman zaman meslektaşlarından yardım alma yoluna gittikleri söylenebilir.

Temaya ilişkin son alt temayı katılımcılardan ikisinin belirttiği “Mesleki tükenmişlik” hissi oluşturmaktadır. K10 “diğer öğrencileri bırakıp o öğrencilerle ilgilenmek çok zor yani; diğerlerini bırakıp onla artı bir ders anlatmak ona yönelmek, aynı sınıfta çok zor aslında ama bilmem yapan var mı nasıl yapıyor”; K16 “dersimden ya da öğretmenliğimden tat alamıyorum, bir müzik öğretmeni olarak isterdim ki verdiğimi alabileyim, doyuma ulaşabileyim, ama bu tür şeyler bu tür okullarda maalesef olamıyor biz sadece çocuklar ne alabiliyorsa o kadar öğretebiliyoruz”. Sözleri ile özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle çalışma açısından mesleki tükenmişlik yaşadıklarını düşündürmüştür.

4. 11. Özel Eğitime İhtiyacı Olan Çocukların Sınıf Katılımının Diğer Öğrencileri Etkilemesine Yönelik Düşüncelere İlişkin Bulgular

Tablo 11. Özel Eğitime İhtiyacı Olan Çocukların Sınıf Katılımının Diğer Öğrencileri Etkilemesine Yönelik Düşünceler

Tema	Alt temalar	İfade Eden katılımcılar	Toplam
Sınıfa Etki	Diğer Öğrencileri Etkileme	K1, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K14, K15, K17, K18, K19	17
	Alınan Önlemler	K2, K3, K4, K6, K7, K9, K11, K12, K13, K14, K15, K18, K19, K20	14
	Derslerde Ayrıca Zaman Ayırma	K3, K10, K13, K15, K17, 19	6

Tablo 11’de özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin sınıflarda akranları ile birlikte eğitim almasının sınıflardaki diğer öğrencileri etkilemesine yönelik katılımcıların görüşleri incelenmiş ve iki alt temaya ulaşılmıştır. Bu alt temalardan ilki özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin “Diğer öğrencileri etkilemesi” olarak tespit edilmiştir. Verilerden hareketle ulaşılan görüşlerden 2 katılımcı (K1, K5) sınıftaki diğer öğrencilerin özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerden olumlu etkilendikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Bunlardan K1 “Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin kendi içlerinde olmasının diğer öğrencileri olumlu etkilediğini düşünüyorum. Ben bunu gözlemledim. Hatta çocuklar öğretmenim bizim

yanımıza da gelsinler diyorlar. Son zamanlarda onlarla ders yaptım, sınıfıma geliyorlar kendi öğretmenleri kontrolünde onlarla okuma yazma çalışmaları da yaptım, müzik çalışmalarına katılıyorlar, diğer çocukların çok olumlu tepkileriyle karşılaştım” derken; K5 “Olumlu yönde etkiliyor, evet onlarda sahiplenme duygularını pekiştiriyor. Onlara nasıl örnek davranmaları gerektiğini keşfediyorlar ve sahip çıkıyorlar, bu da benim çok hoşuma gidiyor, bence olumlu yönde etkileniyor” demiştir.

Bu olumlu ve yapıcı yorumların tersine 9 katılımcı sınıflarındaki diğer öğrencilerin özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin derslere katılmalarından olumsuz etkilendikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu görüşlerden K3 “...Kesinlikle etkiliyor. Sosyolojik olarak ta etkiliyor. Çünkü çocuklar onun farklı olduğunu görüyor ve bazı yaptıkları davranışlardan dolayı etkileniyorlar. Mesela x öğrencime bak burada böyle yapacağız, burada daha sessiz yapacaksın derken çocukların dikkati dağılıyor” derken; K8 “ çocukların ergenliğinde girmesiyle daha farklı davranışlar ortaya çıkıyor, çocuklarda bunlarda dolayı rahatsız olabiliyor, hatta olumsuz yönde rahatsız oluyorlar hatta geçenlerde bir tanesi arkadaşına zarar verdi karnına vurarak çocuğun canı acıttı. Açıkçası başka bir şeylerde yapabiliirdi” ; K10 “...olumsuz etkiliyor, onları gördükleri zaman davranışlarından dolayı alaya alabiliyorlar, özel eğitim çocuğunda da hareketlilik ve dolanma olayları olabiliyor bu da ders akışını bozabiliyor”; K13 “bu öğrenciler bazen sıkılıyor, sınıf içinde gezmek istiyor, arkadaşına sataşmak istiyor, ona da müsaade etmediğim için çocuk bana kıl kapıyor ama bir şekilde konuşarak halletmeye çalışıyorum.”; K18 “Tabii etkiliyor. Öğrencilerin olumsuz davranışları olduğu için diğeri de arkadaşından etkilenebiliyor” demiştir.

Aynı alt temayı yorumları ile şekillendiren katılımcılar K7, K11, K12 ve K14 ise derslerine katılan özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin sınıflarını herhangi bir şekilde etkilemediğine dair yorumlar yapmışlardır. Örneğin: K7 “Asla etkilemiyor, çünkü o ortamı siz yaratacaksınız, o ortamı siz sağlayacaksınız, özel eğitime muhtaç kişi, toplumda yer alması gerekiyorsa, toplumu da buna hazırlayacaksınız”; K11 “Etkilemiyor. Çünkü onlar özel eğitim de olan çocuklar zaten fazla ders bozmuyorlar hiçbir şekilde. Ben diğerlerine anlatacağımı zaten anlatıyorum”; K12 “Etkilemiyor, belli öğrenciler belli sınıflarda ki öğrencilerin yanına gidiyor o çocuk hep o sınıftaki ortak derslere giriyor, sınıfta onu kabullendiği için problem yaşamıyorum”; ve K14 “Etkilemiyorlar, çünkü onlar çok sessiz sakin” demektedir. ,

Alt temayı şekillendiren yorumlardan genel olarak özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin sınıflara katılımlarda olumsuzluklar yaşandığı söylenebilir. Ancak katılımcıların iyi niyetli yaklaşımları ve olumlu tutumlarının akran etkileşimlerine yardımcı olmaya çalıştıkları ve yine katılımcıların sınıflarda çocuklar arasında uyum oluşturmak için gayretle çabaladığını düşündürmektedir.

Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin diğer arkadaşları ile iletişimleri ve derslere katılımları için katılımcılarımızın almış oldukları önlemler “Alınan Önlemler” alt temasında yer almıştır. Bu yorumlardan; K4 “...kendi metotlarıma göre, onların üzerine çok odaklanmayarak dikkatleri sınıfın geneline verdim, çocuklarda parmağımı nereye doğru uzatıyorsam oraya doğru yönlendirdim, onları sınıf içerisinde birazda unutturmuş oldum”; K6 “...diğer arkadaşlarının yaptıklarını görüyor, yapmak istiyor veya o an daha eğlenceli geliyor geçirdiği süre”; K7 “özel eğitime ihtiyaç duyan birey toplumda elbette yer almalı ve biz de toplumu buna hazırlamalıyız. Farklılıklar bizi de farklılandırır ve bizde farklı davranmamız gerektiğini öğreniriz o yüzden hiçbir sıkıntı yaşamıyorum, ama o köprüyü kurmak zorundasınız o aradaki köprüyü. Benim otistik öğrencim var, birçok öğrencimden çok daha iyi. Solfej yapıyor ve flüt çalıyor. birinci sınıftan beri şu anda 7. Sınıfta. Arkadaşları onu tanıyorlar, biliyorlar, farklı olduğu taraflarının da artık farkındalar, tabii ki farklı davranıyoruz derken; onun sahip olduğu farklılıkların bilincindeyiz. Bu konuda farklı davranmak zorundayız zaten. Ona özel eğitim süreçleri, ona özel kırıldığı noktalar daha farklı kırıldığında ona ifade şeklimiz daha farklı; bir şeye kırıldığında veya üzülduğünde veya sinirlendiğinde; otistik çocuğun sinirlendiğinde onu sakinleştirmek daha farklı bizim elimizde”; K11 “onlardan anlattığımın içerisinde çok az şeyler istiyorum onların öğrettiğim şarkıyı takip etmeleri bile çok güzel bir olay, parçayı söylemeye çalışmaları yetiyor zaten”; K15 “onlarla biraz daha fazla zaman geçirmek gerekiyor, çünkü normal çocuğa yaptıracağım şeyi örneğin 1- 2 dakika sürüyorsa onlar için belki 10 dakika ayırmam gerekiyor” demiştir.

“Derslerde ayrıca zaman ayırma” alt temasını K3, K10, K13, K15, K17,19’a ait 6 yorum oluşturmuş ve özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin sınıflara katıldıklarında onlarla özel olarak ilgilenmeleri gerektiğini ifade ederek ayırdıkları bu zamanın diğer çocukları olumsuz yönde etkilediğine ilişkin görüş belirtmişlerdir. Bu görüşler: K3 “mesela bizim derste 10 dakikamız bazen onunla ilgili gidebiliyor, topladığım zaman dersin 40 dakikasının 10 dakikası bu çocuklara gidiyor” derken yine benzer şekilde K15 “...bu öğrencilere ayrıca zaman ayırdığım için tabi ki etkiliyor”; K17 “40 dakika olduğu için haftada, bir 5-10 dakikada kaynamasına sebep oluyor, diğer çocukları da etkilemesi bu şekilde oluyor. Çünkü ders saati içerisinde çocukların geç anlamasından kaynaklı, zaten onlara yani çok bir şey veremem, onlara sadece dönersem bu sefer diğer öğrencilerle ilerleyemem onun için bir seçmeli dersin bir bölümünde mesela; 40 dakikanın bir yarım saatini en azından diğer yarım saatini çocuklarla yine diğer çocuklarla ama diğer çocukları o zaman çok fazla geri bırakmayacağı inancı içersindeyim”; ve K19 “Tabi ki etkiliyor, eğer iyi bir sınıfta ise, çocuklar ona fazla zaman ayırmamı istemiyorlar bir yere kadar tahammül ediyorlar. Zaman harcamak istemiyorlar” demiştir.

Bu alt temayı oluşturan en dikkat çekici yorum K13'e aittir. Katılımcı “: *Dersimizi tam bir müzik dersi olarak işlediğimi söylersem o çocuklarla, normal öğrenciler arasında çok sıkıntı yaşarım. Ama ben ikisinin arasını bulmaya özen gösteriyorum, yani dersleri relax geçiriyorum. Açıkçası müzik dersini çok fazla askıya alıyorum, onların istediğini yapıyorum. Çünkü diğer öğrencilerin de stres atmaya ihtiyaçları var. İkisini bir arada tutmayı becerebiliyorum aslında. Ama yine de bence yanlış. Ben diğer branşlardaki arkadaşlarım içinde aynı şeyleri düşünüyorum. Özel eğitim öğrencilerine normal sınıf düzeyinde olması, ha bazıları tamam, ama bazıları gerçekten özel eğitimlik bile değil ama hoş bir durum değil. Onların dersine ayrıca girmek lazım. Çünkü onlarla ayrıca ilgilenmek ve zaman ayırmak gerekiyor*” demiştir. K13 'e göre özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin normal eğitim sınıflarına gelerek derslere katılmaları gerek öğretmenler, gerek öğrenciler, gerek öğretim programının uygulanması gerekse özel eğitime ihtiyaç öğrencinin kendisi açısından da problemlidir. Çünkü öğretim programı uygulanmamaktadır. Katılımcının bu yorumu özel eğitim öğrencileri ile çalışmaya isteksiz olduğunu hatta onlarla iletişim ve öğretim konularında formasyon eksiklikleri olduğunu bu durumun normal ders programını da aksatarak sınıfa ve tüm öğrencilere olumsuz yansıdığını düşündürmektedir.

4. 12. Okul İdaresi ile İlgili Düşüncelere İlişkin Görüşlere Yönelik Bulgular

Tablo 12. Okul İdaresi ile İlgili Düşünceler

Tema	Alt temalar	Katılımcılar	Toplam
Okul İdaresi	Destekleyici Olduğunu Düşünme	K1, K2, K5, K6, K7, K8, K11, K12, K16, K18, K19, K20	12
	Destek Göremediğini Düşünme	K4, K9, K10, K13, K14, K15,	6
	Okul İdaresi- Öğretmen İşbirliği Gerekliliği	K2, K4, K8, K12, K19, K20	6
	Müzik Sınıfı Tahsis Edilmesini İsteme	K1, K3, K5, K6, K7, K16	6
	ÖEİÖÖ İle İlgili Bilgi Eksikliği Olduğunu Düşünme	K3, K6	2

“Okul İdaresinden Beklentiler” temasının incelenebileceği Tablo.12’de tespit edilen alt temalardan ilki katılımcıların okul idaresine ilişkin “Okul idaresinin Destekleyici Olduğunu Düşünme” alt temasını olmuştur. 12 katılımcının yorumları okul idarelerinin kendilerini destekledikleri yönünde gerçekleşmiştir. Bu yorumlardan; K2 “*genel anlamda bir şey söylendiğinde eksiklerimiz olduğu zaman karşılamaya çalışıyorlar. Diyelim ki kırtasiye malzemeleri olsun ya da çalgı aleti alınacak denildiğinde genellikle ya da resim*

sınıfına şunlar lazım denildiğinde o konularda yardımcı olmaya çalışıyorlar”; K5 “okul idaresinin bu konuda ben şu ana kadar destek görebileceğimi düşünüyorum o yüzden şikâyetim yok okul idaresi ile ilgili. Sanırım bir şey söylesek yapılır”; K6 “okul idaresi destekli mesela okulumuz için çalgı aletleri ve vurmali çalgı listesini verdiğim zaman hemen alındı yani okul idaresi duyarlı” demiş yine benzer şekilde yorumlayan K16’da “Çocuklarla ilgilenmemiz konusunda bize daha çok yardımcı oluyorlar. Maddi manevi sıkıntıları asmamız konusunda okul, aile ve öğretmen işbirliği içinde” derken yine aynı fikirde olan K18 “Çocukların rahat olması, mutlu olması için okul idaresi bütün imkânlarını bize sunuyor” demiştir.

Bu yorumlar okul idarelerinin özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere yönelik öğretmenleri destekler nitelikte olduğuna işaret eden olumlu bir veri olarak yorumlanmıştır.

Bir diğer alt tamamımız ilk alt tamamızın aksine “Okul idaresinden Destek göremediğini düşünme” olarak tespit edilmiştir. Bu verilerden K4 “... Okul idaresi de bu anlamda bana çok destek vermedi açıkçası yani; şöyle yap, böyle yap, bir yöntem teknik, taktik, uyarı gibi bu konularda herhangi bir desteği olmadı. Ben de zaten pek beklenti içinde olup bir şey sormadım”; K14 “...tabi ki okul idaresi bana destek versin isterdim. O çocuklara özel olarak onların sınıfına ders vermek isterdim. Onları da normal çocuk gibi görüp o şekilde ders işliyorum” demiştir. Yorumlar incelenirken oldukça dikkat çekici iki yorum tespit edilmiştir. Bunlardan katılımcı; K10 “Okulun idaresinin de tam ne yapması gerektiğini bilmiyorum ama, olsa olsa özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere ayrı bir saati verebilirler, aynı sınıf içerisinde onlarla beraber olmak zor”; K13 “Hayır herhangi bir destek görmedim. Ama en büyük destek bir kere o gibi öğrencileri normal sınıflara göndermemeleri olabilir diye düşünüyorum” demektedir. Yorumlardan bu katılımcıların özel eğitime ihtiyacı olan öğrencileri derslerinde istemediklerini vurgulaması açısından önemli bir bulgudur.

“Okul idaresi- öğretmen İşbirliği Gerekliliği” ni vurgulayan yorumlardan oluşan alt tamamıza; K2 “okullarda ve diğer okullarda da olması gerektiği gibi bence. Yani ortak çözümler ve ortak hareket etme. Herkesin bu şeylerde istikrarlı olması gerekiyor, ... davranışları oturtma konusunda birlikte hareket etmeli hanı idare anlamda” derken; K4” en azından öğrencileri toplayıp bu çocukların derse girdiğinde sizin davranışlarınız şöyle olmalıdır, bu yönde davranmalısınız, onları çok fazla incitmemelisiniz, onlar özel öğrencidir gibi...Özürlü değil de özel olarak; yani sözcükler burada çok önemlidir, bu çocuklarla ilgili konuşurken, bu çocukların böyle olması, onların isteği değildi, bunlar doğuştan böyle, bu şekilde. Ben onlara özürlü demiyorum, onlar özel çocuklardır, bu özel çocuklarımıza nasıl davranacağımızı en azından idare seminer olarak diğer öğrencilere verip, bu konuda onları bilinçlendirmelidir, böyle düşünüyorum”; K12 “. Mesela diğer derslere önem verip onları bireysel derslere yönlendirildiğinde müzik içinde aynı şekilde

saat uygulaması olabilir” demektedir. Alınan bu yorumlardan öğretmenlerin okul idareleri ile ilgili işbirliği beklentilerinin olduğu bu beklentilerinin de eğitim öğretimin kalitesini artırmak amacı ile desteklenmek isteğinden kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 6’ya yönelik diğer alt temayı katılımcıların okul idaresinden “Müzik Sınıfı Tahsis Edilmesini İsteme” durumlarına yönelik düşünceleri oluşturmuştur. K1 “*sadece özel eğitime muhtaç çocuklar için değil, normal çocuklar için de bir müzik sınıfının olmasını isterdim. Bu müzik sınıfında dersimi işlemek isterdim. Fakat öğretmenlik yaptığım 21 yıllık süre içerisinde böyle bir imkânım olmadı ama mutlaka müzik sınıflarının olması gerekiyor*” demiş; K5 “*Bu öğrencilere özel sınıflar oluşturuluyor zaten. Bu sınıflar oluşturulurken müzik dersinin de dâhil edilmesini isterdim. Genelde fen, matematik, Türkçe gibi derslere veriliyor, müziğe bu ayrı sınıflar verilmiyor. Müzikte bu derslerin arasına girsin isterdim açıkçası*”; K16 “*Kendi dersim adına bir müzik dersliği olsa o çocuklara bir ritim araç gereçleriyle ilgili en azından onları eline alıp çalabilme yetilerini geliştirme konusunda zeminleri olsa, yanı fiziki koşullarda bana yardımcı olabilseler iyi olur*” demişlerdir. Katılımcı görüşlerinden sadece bir tanesi (K7) müzik sınıfının olduğunu belirtmiştir. Bu yorum da; K7 “*en önemlisi okulumda çok faydalanacağım bir müzik sınıfım var, projeksiyon aletim var, ses sistemim var, piyanom var, daha başka ne olsun. Çocuk buraya geldiğinde koşa koşa geliyor, çok severek geliyor ve bu aletleri kullanıyorsanız eğer, gerçekten o çocuğa ulaşmak istiyorsanız ulaşırsınız*” demiştir. K16 nın yorumu okul idaresinden gerekli desteğin alınabildiği durumlarda derslerin işleniş ve veriminin ne ölçüde artabileceği ile ilgili bizlere fikir vermekte ve bu alt temanın önemini vurgulamaktadır.

Temaya ilişkin son alt tema öğretmenlerin ikisinin (K3 ve K6) “idarenin bilgi eksikliği olduğunu düşünme” yorumlarından oluşturulmuştur. Buna göre K3 “*İdarede çok fazla bir bilgiye sahip değil*” K6 “*Okulumuz yeni olduğu için herkes işi yeni yeni öğreniyor yani; bu zamana kadar bu anlamda bir kılavuzumuz olmadı. Ama olmalı*” demektedir.

4. 13. Kurum İçindeki Diğer Öğretmenlerden Yardım Almaya İlişkin düşüncelere Yönelik Bulgular

Tablo 13. Kurum İçindeki Diğer Öğretmenlerden Yardım Alma

Tema	Alt temalar	Katılımcılar	Toplam
Kurumdaki Diğer Öğretmenler	Özel Eğitim Öğretmenlerinden Yardım Alma Durumları	K1, K4, K6, K7, K8, K11, K15, K17, K18, K19	10
	Rehber Öğretmenlerden Yardım Alma Durumları	K1, K4, K5, K7, K8, K10, K11, K12, K13, K19	10
	Rehber Öğretmenlerden Yararlanamadığını Düşünme Durumları	K3, K9, K14, K15, K16	5

Tablo 13'ün devamı

Tema	Alt temalar	Katılımcılar	Toplam
Kurumdaki Diğer Öğretmenler	Rehber Öğretmenin Olmaması Durumları	K2, K20	2
	Diğer Branş Öğretmenlerinden Yardım Alma	K4, K20	2

Tablo.13'de katılımcıların "Kurumdaki diğer öğretmenlerden yardım alma durumları" teması ve alt temaları görülmektedir. Katılımcıların özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerle çalışırken zorlandıkları, desteğe ya da fikir almaya ihtiyaç duydukları durumlarda çalıştıkları kurumlarda görev yapan diğer öğretmenlerle iletişimlerine ilişkin yorumlarından yola çıkılarak oluşturulan bu temanın ilk alt teması "Özel eğitim öğretmenlerinden yardım alma durumları" olmuştur.

K1 "...zihinsel engelli öğretmenlerimizden de faydalanıyoruz"; K7 " bazı sorunlarda mesela; kol sallama, çünkü ben 7. Sınıflara giriyorum bu tür çocukların artık ergenlik dönemi, normal diye tabir ettikleri şeyleri ben öyle tabir etmiyorum da, özel eğitim çocukları da ergenliğe giriyorlar sonuçta, onların da farklı tavırları oluyor, onların öğretmenleri ile hep iletişim halinde oluyoruz. Bana destek oluyorlar bana bunları yaşaya bilirsin, sana daha sert çıkabilir, ifadesinde yapıyorlar"; K8 "bir sorun yaşadığımızda önce kendi öğretmenleriyle özel eğitim öğretmenleri ile yardımlaşıyoruz"; K19 "ilkokuldaki öğretmenlerinden destek alabiliyorum. O zamanki durumu neydi, sizdeki sınıftaki algısı nasıldı şeklinde. Neticede 5 yıllık bir geçmişleri oluyor aralarında. Gerçekten ilgili bir öğretmense 1. Sınıftan 5. Sınıfa kadar aldığı dönütleri bizimle paylaşıyor ne kadar başarılıydı veya ne kadar ilgiliydi şeklinde. Mesela, ailesi ile ilgili de bilgi almak çok önemli, rehber öğretmenleri var ama ilkokul öğretmenleri sadece onlarla muhatap olduğu için, gerek aileyi gerekse öğrenciyi daha küçük yaşta tanıyorlar aşamalarını öğreniyorlar onlardan faydalanıyorum" demektedir.

Alt temaya ilişkin yorumlardan ikisi (K6 ve K15) özel eğitim öğretmenlerinin yardımcı olamadığına işaret eden yorumlar olarak dikkat çekmiştir. Bu iki yorum da katılımcılarda özel eğitim öğretmenlerinin branş öğretmeni olmayışından kaynaklanan bir kaygıdan dolayı yardım almadıklarını düşündürmüştür. Bu iki yorum ; K6 "Okulumuzda mevcut öğretmenler normal okullardan emekli olup, sonuçta yine seminer almış, belli bir saat seminer almış gelen öğretmenlerdir. Yani bu alandan mezun değil. Aslında bu hocalarımız gidecekler çünkü şu anda dışarıdan ücretli çalışıyorlar. 2. dönem şubat atamalarında 20 civarında öğretmen gelecek. Onlarda tabi sanırım 300 saat süren bir eğitim seminer alarak alan değişikliği yapıp gelen öğretmenlerimiz olacaklar. Yani özel eğitim mezunu

öğretmenimiz şu anda yok. Kadrolu öğretmenimiz de yok. Bu nedenle bana destekleri olamaz” demiş yine benzer şekilde; K15’ te “özel eğitim öğretmenlerinin yaptığım derslerde bana şöyle yapsan böyle olurdu daha iyi olurdu demelerini isterdim... Özel eğitim öğretmenlerinden bir tanesi sınıf öğretmenliğinden geçmiş zaten onun yeterli olduğunu hiç düşünmüyorum, bir tanesi de yeni atama; ilk görev yılı o da daha yeni yeni görüyor biliyorsunuz öğretmenlik zaman geçtikçe kazanılan tecrübe ile bütünleşiyor oda çok yeteri değil. Uygulama eğitimi dedim ya size ilk görev yılımda; uygulama okulunda ders verdim, en ağır öğrencilere ders verdim, oradaki öğretmenlerin hepsi özel eğitim bölümünden mezun olmuş öğretmenlerdi ve çok yeterliydi. Her şeyle mücadeleleri söz konusuydu. Şimdiki öğretmenlerimiz maalesef öyle değiller. Yani daha önceden en ağır öğrencileri gördüğüm için, kendim bir şeyleri yapmaya çalışıyorum orda gördüğüm ölçüde. Aslında şimdiki öğretmen arkadaşlarımda da o şekilde yeterli olmalarını isterdim” demiştir.

Bu iki yorumda değinilen konu sınıf öğretmenliğinden ya da diğer branşlardan seminerler yoluyla özel eğitim alanına geçen öğretmenlerde yaşanabilen alana yönelik bilgi eksikliği sorunu dikkat çekici ve düşündürücü bir bulgu olarak değerlendirilmiştir.

Temaya ait bir diğer alt tema katılımcıların “rehber öğretmenlerden yardım alma durumları” olmuştur. Bu alt temaya işaret eden yorumlardan K1 “*Rehber öğretmen bizlere bilgi veriyor, onların da bu anlamda kendi deneyimleri var, bilgileri var zaten onlar üniversitede okurken özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle alakalı bilgi ediniyorlar. Bizim gibi değiller onlarla da iletişim halinde oluyoruz*”; K4 “*Rehber öğretmenlerinden destek alıyorum*”; K5 “*bir şikâyet olduğu zaman ve zorlandığım zaman sıkıntımı rehber öğretmene bildiriyorum. O da çözüm noktası bulabildiği kadar, yeterlilik gösterebildiği kadar yönlendiriyor*”; K10 “*Tabi; mesela bir öğrencimiz vardı, geçen derste biraz bir öğrenciyle takıştı, geldi hemen onu dersten aldılar. Destek vermeleri aslında bilgilendirme açısından değil de, yani bu öğrenci böyle sorun çıkarıyor dediğimde en azından çocukla bir konuşma yapıyor. Bu şekilde yardım alıyoruz*”; K12 “*Özellikle rehber öğretmenlerden bazen karşılaştığımız sorunlarda nasıl davranmamız gerektiğini konuşuyoruz sohbet halinde ve onlardan faydalanmaya çalışıyoruz. Bu çocuklara nasıl davranmamız gerektiğini, nereye kadar ne bekleyebiliriz onları anlatıyorlar*” demiştir.

Bu yorumların dışında beş katılımcı da yorumlarında rehber öğretmenden herhangi bir destek alamadığını belirten eden yorumlar yapmışlardır. Bu yorumlar da üçüncü alt temamız olan “Rehber öğretmenden yararlanamadığını düşünme durumları” alt temasını oluşturmuştur. İlgili yorumlardan bazıları: K3 “*Rehber öğretmenlerinde otistik öğrencilerle ilgili bir kaç girişimleri oldu, şöyle işlemelisiniz diye bir şey yok. Yönetmelik bu sadece özel eğitim öğretmenlerine çıktı demekten başka bir şey söylemiyorlar. Her durumda ve sorunda topu üstümüze atıyorlar*”; derken K9 “*rehber öğretmenlerden de destek*

almıyorum. Yani çok ihtiyaç duymadım açıkçası. Ama özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere müzik eğitimi verirken nasıl bir yöntemle yaklaşmam gerektiğini bu öğrencilere nasıl davranmam gerektiğini öğrenmek isterdim” K14 “Dersin bos olduğu zamanlarda mihver dersler için öğretmenler odasına geliyorlar ama öyle bir destek vermediler. Rehber öğretmenlerden ve diğer öğretmenlerden bana herhangi bir destek olmadı ama ben olmasını, isterdim” demiş yine benzer bir şekilde K15 “Eğer ben bir şeyler soruyorsam o şekilde destek alıyorum ama onların şöyle yaparsak böyle olur şeklinde müdahalesi söz konusu değil” demiştir.

Çalıştıkları kurumlarda rehber öğretmen olmadığını belirten iki katılımcı K2 ve K20 “Rehber öğretmenin olmaması durumları” alt temasını belirlemiştir.

K2 “Rehber öğretmenimiz vardı ama o da gitti. Gecen senelerde aile eğitimi veriyordu bizde herhangi bir şey olduğunda sormamız gereken şeyleri soruyorduk onunla alakalı yapabileceğimiz şeyleri. Mesela cinsel eğitim konusunda. Hani bazen çocukların birbirlerine yakınlık duyuyorlardı çok fazlada aşırı derecede sarılmamak gerektiğini bazen bu öğrencileri kontrol etmek gerektiğini ya da yapma bu çok kötü bir davranış ve bu davranışları gördüğü zaman uygun bir dille anlatmak ya da ne yapılması gerektiği gibi o tür şeyleri rehber öğretmenimiz söylüyordu. Sadece bir problem olduğunda söylüyorduk ya da sınıf öğretmenleri söylüyordu söylemesi gereken bir şey varsa aileyi bilgilendiriyordu”; K20 “sorularımıza dâhil edebileceğimiz ve fikir alabileceğimiz bir rehberlik öğretmenimiz de yok” demiştir. K2'nin yorumu özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin eğitimleri sırasında bir okulda rehber öğretmenin varlığının önemini vurgulaması açısından oldukça önemli bir yorum ve bulgu olarak değerlendirilmiştir. Özellikle bu öğrencilerin birbirleri ile iletişim ve ergenleri ile ilgili yaşları olan bu sınıflarda gerekli desteği alabilmeleri için rehber öğretmene duyulan ihtiyaç açısından önemli bir vurgu olmuştur.

“Okuldaki diğer branş öğretmenlerinden yardım alma” alt temasında iki farklı görüş tespit edilmiştir. Bu yorumlardan K20 “kendi içimizdeki iletişimimiz güzel, bütün öğretmenlerden gerekli her desteği alabiliyoruz” derken bunun tam aksine

K4 “diğer öğretmenlerden destek alamıyorum. Hatta desteği geçtim. Ben onların da bu konuda bilinçlendirilmesini isterim açıkçası. En azından o çocukları tanınması, onlarla ara sıra o sınıflara girip onların yaşam şekillerini, davranışlarını, konuşma şekillerini, jestlerini, mimiklerini ve dünyaya nasıl baktıklarını anlamaları açısından en azından öğretmenlerinde onları tanınmasını isterim” demektedir. Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle çalışma durumları olmayan branşlardaki öğretmenlerin bu öğrencilere olan önyargılarından kaynaklanan bir bakış açılarını olduğunu düşündüren bu yorum ilgi çekici bir yorum olarak değerlendirilmiştir.

4. 14. Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrencilerin Velileri ile İlgili Düşüncelere İlişkin Bulgular

Tablo 14. Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrencilerin Velileri ile İlgili Düşünceler

Tema	Alt Temalar	Katılımcılar	Toplam
ÖEİÖÖ Velileri	Sorun Yaşamadığını Düşünme	K3, K4, K5, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K14, K15, K16, K17	14
	İşbirliği Eksikliği Olduğunu Düşünme	K2, K6, K18, K19, K20	5
	Eğitim Eksiklikleri Olduğunu Düşünme	K2, K7, K19, K20	4
	Çocuklarının Engelini Kabul Edemediğini Düşünme	K1, K7, K8	3
	Çocuklarının Sınırlarının Farkında Olduklarını Düşünme	K4, K7, K15	3
	Bezginlik hissettiğini düşünme durumları	K2, K6	2

“Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrencilerin Velileri” teması ve bu temayı oluşturan alt temalar Tablo.14’de görülmektedir. Bu alt temalardan ilki ÖEİÖÖ velileri ile ilgili bir sorun yaşamadığını ifade eden katılımcı görüşlerine dayanarak oluşturulan “sorun yaşamadığını düşünme” alt teması 14 katılımcının yorumu ile şekillenmiştir. Birbiri ile yakın yorumların varlığının tespit edildiği bu alt temaya örnek olarak K4 “...Velileriyle sorun yaşamıyorum”; K8 “...Velilerde herhangi bir sıkıntı olmuyor”; K9 “...Herhangi bir sıkıntı yaşamıyorum, gerçekten bu okuldaki özel eğitim öğrencileriyle sorun yaşamadım”; K17 “...Yani velileriyle hiçbir sıkıntı yaşamadım”. Demişlerdir.

Velileri ile “İşbirliği Eksikliği” olduğunu düşünen katılımcılarımızdan K6 “Yaşadığımız pek çok sıkıntımızın kaynağı zaten veliler. Bizim burada kazandırdığımız bilgi ve kazanımları evde de devam ettirebilmeleri lazım. Yani evde de süreklilik olması lazım ki, çocuk adım adım her gün ilerlesin, işte o olmadığı için veliler sıkıntı diyor. Toplantıda biz bunu dile getirdik, hatta ve hatta derslerimizde gelin sizde bulunun çocuklara ne kazandırdığımızı neleri söyletiyoruz sizde bunu evde elinizden geldiği kadar çocuğa pekiştirmeye çalışın dedik ama olmadı”; K18 “Velilerle ilgili tabi ki sorun yaşıyoruz. En büyük sorun çoğu öğrencinin velisini tanımıyorum. Tanımam gerekirdi”; K19 “Velilerle sorun yaşadığımız oluyor okulunda sıkıntı yaşadığı oluyor... Başarmak ve çocuğu kazanmak istiyorsanız elinizden geleni yaparsınız biraz sabır biraz araştırma ile birlikte veli ilgisi de olmak zorunda. Zaten şimdiye kadar sıkıntılı okullarda bulunduğum için veli ilgisizliğine alıştım artık”; K20 “Velilerimizle çok sıkıntı yaşıyoruz hepsi olmasa da çoğunda sıkıntı yaşamaktayız çünkü pek çok şeyi bilmiyorlar” demişlerdir. Alt temaya yapılan yorumlar velilerin bazılarının öğretmenleri ile işbirliği eksiklikleri olduğunu ve katılımcıların

bu durumun eğitimlerini etkilediklerini, veli işbirliği olması durumunda çocuklarda daha hızlı öğrenme yaşanabileceğine inandıklarını düşündürmektedir.

Temamıza ait diğer alt tema olan velilerde “Eğitim Eksiklikleri Olduğunu Düşünme alt temasında K2 “çok bilinçli veliler değiller zaten. Çoğu köylerden geliyor”; K7 “aslında velilerimle bir sorun yaşamıyorum ama bu okulda hani raporunda yazmayıp ta ulaşamadığımız veliler çok. Çocukta özel eğitim sıkıntısı var onu algılayamıyorlar” K19 “...Ailenin kültür seviyesi de çok fark ediyor. Bir bakıyorsunuz öyle anne baba geliyor ki, onlarla konuştuktan sonra kendi kendimize bu çocuğun böyle olmasına ne yazık ki şaşırmadık diyoruz”; K20 “Velilerimizin durumu öğrencilerimizden de kötü durumda. Örneğin bir öğrencimiz bir gün geldi ve bir video izletti. Bu videoda 16 yaşındaki öğrencimiz araba kullanıyor ve diğer arkadaşı da onu videoya çekiyor, biz bunu izledik ve sok olduk, hemen anneyi aradık okula gelmesi için, evet hocam aynı video bende de var dedi, kendi telefonundan bana da izletmeye çalıştı, yani öyle velilerimiz çoğunlukta... Bazı şeyleri ailelere gerçekten anlatmak zor oluyor. Şöyle bir durum da var. Tamam, biz çocuğu okulda eğittik ama okuldan sonra ne olacak? Hiçbir şey. Evde oturacak. İçine kapanacak ve bize geldiği günden daha beter olacak... Bu konuda okul olarak bizim yapacağımız hiç bir şey yok. Bu çocukları işe soksak, kimse sorumluluğunu almak istemez. Mezun olduktan sonra yapacak bir şey yok” demişlerdir. K20'nin yorumu özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin okullardan mezun olduktan sonraki yaşantıları için öğretmenlerin endişesini dile getirmesi açısından önemlidir. Okulda alabileceği bilgi ve becerilerin kazandırılmaya çalışıldığı bu öğrencilerin okul sonrasında gerilediklerine yönelik bir kaygı hisseden öğretmenimiz kaygılarını dile getirirken, bu konuda öğretmenlerin hassasiyetinin çocukların tüm yaşamlarını kapsayacak derinlikte olduğunu düşündürmektedir.

Katılımcılarımızın üçü velilerinin “Çocuklarının Engelini Kabul Edemediğini” düşünmektedir. Bu alt temaya ilişkin K1 “Veliler çocuklarının zihinsel engelli olduğunu kabul edemiyorlar ben bunu gözlemledim. Mesela Down Sendromlu çocuğu için, aslında benim çocuğum diğer çocuklardan daha iyi, diğerlerinden daha az bir Down Sendromu hastalığı var diyebiliyorlar”; K7 “hani raporunda yazmayıp ta ulaşamadığımız veliler çok. Çocukta özel eğitim sıkıntısı var. Onu algılamamız lazım. Çocuğun velisiyle iletişim kuruyorsun. Veli, çocuğunun özel eğitime ihtiyacı olduğunu kabul etmiyor”; K8 “veliler çocuklarının durumunu kabullenmeyip diğer arkadaşlarının okuduğu sınıfta olmalarını istiyorlar farklı bir sınıfta olup ta çocuğunun bunu hissetmesini istemiyor ama aslında o çocuk o sınıftaki arkadaşlarına yarardan çok zarar veriyor ama veli durumu kabul etmedikten sonra bir şey yapamıyorsun” demektedir.

Velilerin “Çocuklarının Sınırlarının Farkında Olduklarını Düşünme” alt teması ile ilgili incelenen yorumlarda ise; K4 “*veliler herkesten önce her şeyin farkında zaten. Onun için pek fazla sorun yaşamadık, veliler çok olumludur zaten bu konuda biraz da boyunları büküktür. Çocuğu ona göre zaten her şeye muhtaçtır, onun için fazla bir sorun çıkardıklarını hiç görmedim ve şahitte olmadım... Yani aslında çocuklarının sadece hayatlarını sürdürebildiği ölçüde pedagojik bir destek almaları gerektiğini onlarda biliyorlar, bizde onun bilincindeyiz. İşin en güzel tarafı ise veliler bizden bu konuda daha bilgili, çünkü yıllardan beri bilgi sahibi olmuşlar*”; K7 “*özel eğitime ihtiyaç duyan çocukların velileri bu konularda bilgi almışlar. Çocuklarının farkındalar, onlar çocukları ile ilgili çok şeyi zaten kabul etmişler*”; K15 “*...dediğim gibi onlarında çok fazla beklentileri olmadığı için kendi çocuklarından, sadece kendi hayatlarını idame ettirebilsinler diye okula gönderiyorlar*”;

Son alt tamamımız olan velilerin “Bezginlik hissettiğini düşünme durumları”K2 “*aslında ben velilerimizin de desteğe ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. Birçok insan onları anlamıyor. Çünkü aynı evde iki ya da üç tane zihinsel engelli çocuğu olan veliler var. Yani onların da psikolojik durumları aslında çok iyi değil. Hatta zihinsel olarak bazılarında hafif engel olduğunu düşünüyorum*” derken; K6 “*Çocuğun durumu belli, ailede diyor ki aman çocuğum okula gitsin de bende bu çocuktan biraz kurtulayım, biraz rahat edeyim*”. Bu yorum özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin velilerinin de zaman zaman tükenmişlik yaşadıklarını düşündüklerine işaret etmekte bunun çözümünün velileri anlamaya çalışmak gerekliliğine inandıklarına vurgu yapmaktadır.

4. 15. Okulun Alt Yapısından Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Görüşlere Yönelik Bulgular

Tablo 15. Okulun Alt Yapısından Kaynaklanan Sorunlar

Tema	Alt temalar	Katılımcılar	Toplam
Okulun Alt Yapısından Kaynaklanan Sorunları	Müzik Sınıfı	K1,K2,K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K14, K16, K18,K19, K20	18
	Enstrüman Eksikliği	K1, K2, K8, K9, K10,K11, K12, K15, K16, K17, K19	11
	Binanın Bedensel Engelli Öğrencilere Uygun Olmaması	K2	1
	Gösteri Salonu Olmaması	K2	1

Tablo 15 “Okulun alt yapısından kaynaklanan sorunları” temasını ve bu temanın alt temalarını göstermektedir. İlk alt tema olan “Müzik Sınıfı” alt temasını oluşturan görüşlerden altısı (K2, K4, K7, K8, K9, K20) müzik sınıflarının olduğunu ve bu anlamda herhangi bir sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Bu yorumlardan: K2 “*Müzik sınıfımız*

var. Sınıfıma öğrenciler geliyorlar. Müzik sınıfımın donanımı var. Ritim aletlerim var”; K4 “Bizim okulumuzda onlarla ilgili bütün kaynaklar mevcut. Ortam da mevcut, sınıflarda kendileri gibi özel, bu konuda herhangi bir ihtiyacımız yok. Yani devlet tarafından da bu yatırımlar yapılmış buna ilave olarak okul idaresi de temizlik olsun, bakım olsun, diğer ihtiyaçlarının hepsini karşılıyor”;

K7 “Müzik sınıfım var, orda çocuklar çok mutlular, orda her şeyleri ve donanımları var” derken yine benzer şekilde K8 “Kendi müzik sınıfımız olduğu için dersleri kendi sınıfımızda işliyoruz” demiş ve K9’da “Hayır okulun alt yapısı ile alakalı bir sorun yaşamıyorum. Okulun imkânları var ve hepsine bunları kullanmaya çalışıyorum” demiştir. Bu yorumlar tüm müzik dersleri için ve özellikle özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin eğitim gördüğü sınıflardaki eğitimin kalitesi açısından umut verici ve sevindirici bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Bu güzel yorumların aksine katılımcıların çoğu (on iki katılımcı) müzik sınıflarının olmadığını belirterek müzik sınıflarının olmamasının yaşadıkları en ciddi eğitim sorunu olduğunu hissettirmişlerdir. Bu yorumlardan bazıları şunlardır; K1 “Bir müzik sınıfım olmuş olsa, normal çocuklarla ders yapabileceğimiz gibi özel öğrencilerle de malzeme açısından ders işleme imkânımız olur... Milli eğitim müzik sınıfları bence fen laboratuvarları gibi olmalı. Müzik malzemelerimizi elimizde taşıyoruz, nota sehpaı, basit bir müzik çaları kendi elimle taşıyıp öğretmenler odasına bırakıyorum”; K3 “Müzik sınıfım önceden vardı ama şimdi yok. Sınıf sistemine geçildi. Derslik sistemi kaldırıldı, ilkokul ve ortaokul ayrılınca mimarisinde ve ses yalıtımında müzik sınıfı olarak geçen odayı elimden aldılar ve ilkokul sınıfı yapıldı. Her şeyim var ama depoda duruyor ve zorluk çekiyorum”; K18 “Sınıf yetersizliğinden dolayı gördüğünüz gibi müzik ve resim öğretmenleri aynı sınıfta ders işlemek zorunda kalıyor ve ister istemez birbirimizden etkileniyoruz”; K10 “... Bir müzik sınıfımız yok ve müzik sınıfımızın olmayışı en baştaki problem. Şu an sınıf yetersizliğinden dolayı yapacak bir şey de yok”; K19 “... Şu ana kadar hiç müzik sınıfım olmadı” demişlerdir. Alt temayı oluşturan yorumlar öğretmenlerin görev yaptıkları okulların alt yapılarından kaynaklanan en büyük problemlerinin müzik sınıflarının olmaması olduğu söylenebilir. Katılımcıların eğitim standartlarını yükseltmeleri düşündükleri şekilde derslerini işlemeleri müzik sınıflarının ve gerekli materyallerinin hazır olması ile mümkün olabileceğini düşündükleri söylenebilir. Bu bağlamda derslik sorununun çözümlenmesi oldukça önemli bir sorun olarak değerlendirilebilir.

Bir diğer alt tema olan “Enstrüman eksikliği” alt teması katılımcıların büyük çoğunluğunun yorumlarındaki benzer ifadelerden oluşmuştur. Yalnızca üç katılımcı (K2, K8, K9) derslerini yaparken enstrümanlarının olduğunu ifade etmişler ve bunun da derslerinin verimini artırdığını belirtmişlerdir. Bu yorumlardan K2 “benim kendi getirdiğim

bir orgum var. Küçük gitarlar alınmıştı. Ben kendi enstrumanımı getirip arada sırada çalarım. Bağlama çalan bir öğretmen arkadaşım var o da arada sırada bağlama çalar”; K8 “İnternetimiz var, projeksiyonumuz var, piyanomuz var yararlanıyoruz bu bağlamda”; K9 “sınıfımızdaki ve elimizdeki materyalleri kullanmaya çalışıyorum” demiştir. Buna karşın diğer sekiz katılımcı ise ders etkinliklerini gerçekleştirirken herhangi bir enstrumana sahip olmadığını, okullarından da bu konuda destek göremediklerini de belirtmişlerdir. Bu ifadelerden bazıları; K10 “Sınıfım varken orda belli başlı enstrumanlar, onların içindeki her şeyim vardı, gerekli olan bilgiyi oradan hemen alıp çocuğa kavratabiliyorsun ama sınıf olmayınca bunlardan yararlanamıyorsun” derken; K12 “org kullanacaksam taşımam gerekiyor, çocuğa bunu sevdirmenin enstrüman ile daha farklı olduğunu düşünüyorum. Kendi sesimizle kendi küçük enstrumanlarımız la bu işi yapmaya çalışıyorum. Çocuğun bir müziğe ilgi duyarak şarkı söylemesiyle, bir çıplak sesle söylemesi çok farklı”; K15 “Okuldan bana verilen hiçbir enstruman hiçbir alet yok, ben kendim sağlıyorum onları”; K16 “verimli ders işleyemiyorum olan koşullarda idare ediyorum”; K17 “Gerekli dokümanların, araç-gereçlerin olması gerekiyor... Elimin altında kaynak kitabı çekeceğim veya değdim gibi bir vurmali çalgı vereceğim, yeteneklerini keşfetmem için bir fırsatım olacak belki o anlamda” demişlerdir.

Çalışma verileri incelenirken K2'nin aşağıda açıkladığımız ve iki alt temayı oluşturan yorumları okulların alt yapılarının eksikliğine farklı bir bakış sunması açısından ilgi çekici bulunmuştur. Bu alt temalardan bir tanesi katılımcının çalıştığı “Binanın bedensel engelli öğrencilere uygun olmaması”dır. K2 “çünkü bizde fiziksel engelliler de var. Bu çocuklardan yürüyemeyenler var. Bunlar merdivenleri falan çıkamıyor. Okulun basamak olarak ya da tekerlekli sandalye ile çıkabileceği yan taraftan bir bölgenin olması lazım. Sınıflarımız yeterli sayıyı aştığı için sınıflar bölünmek zorunda kaldı. Spor salonumuz da ayriyeten yok” demiştir. Bir diğer eksikliğin belirtildiği alt tema olan “Gösteri/konser salonu olmaması” alt temasını da K2 “ altta gösteri yapabileceğimiz küçük bir yer var ama daha büyük olabilir. Ne zamandır yapılacak deniliyor ama sanırım olmuyor” demektedir.

5. TARTIŞMA

Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlar ele alınarak ilgili alan yazınla ilişkilendirilmesi yapılmıştır.

Bu araştırmanın amacı Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı özel eğitim uygulama okullarında ve özel eğitim sınıfları olan ortaokullarda görev yapan müzik öğretmenlerinin özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerde karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara yönelik geliştirdikleri çözüm ve uygulamalara ilişkin görüşlerini tespit etmek olarak belirlenmiştir. Günümüzde bireyselleştirilmiş eğitim ve öğretimin giderek ön plana alınması ve bireysel engelleri, öğrenme güçlükleri olan öğrencilerin eğitim süreçlerinin daha dikkat ve özenle planlanmasını ve gerçekleştirilmesine olanak sağlamıştır. Öğretmenlerin ÖEİÖ ile eğitim- öğretim etkinliklerini gerçekleştirmeleri sırasında karşılaştıkları güçlük ve sorunların tespit edilmesi bu güçlük ve sorunlara çözüm önerileri getirmeyi olanaklı hale getirir.

Çalışmamızdaki bulgulara göre katılımcılardan sadece 1 tanesi lisans eğitiminde özel eğitim içerikli bir ders almıştır. Diğer katılımcılar tümü olan 19 katılımcı özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere yönelik herhangi bir ders almamıştır. Oysa “öğretmen adaylarının kaynaştırma konusunda bilgilendirilmelerinin kaynaştırmaya yönelik tutumlarının değişimindeki etkililiği” başlıklı çalışmalarında Gözün ve Yıkılmış (2004, s. 77) araştırma bulgularında “kaynaştırmaya yönelik olarak öğretmen adaylarının tutumlarının değiştirilmesinde uygulanan bilgilendirme programının etkili olduğunu” belirtmiştir. Bu nedenle eğitim fakültelerindeki “özel eğitim” ders içeriklerinin öğrencileri bilgilendirme ve uygulama yapma olanağı sağlayan içeriklerle hazırlanması öğretmen adaylarının bilgi ve tutumlarının değişmesinde etkili olacaktır. Şahbaz ve Kalay, 2010’dan akt., Güven ve Çevik, 2012,s.161) e göre “Özel Eğitim dersini hiç almamış öğretmen adaylarının genel olarak toplumdaki diğer insanlar gibi, hem engelli öğrencilere hem de onların eğitimine yönelik olumsuz görüş ve düşüncelere sahiptir”. Güven ve Çevik (2012) yaptıkları çalışmalarında; müzik öğretmeni adaylarının kaynaştırmaya ilişkin görüşlerini özel eğitim dersi alıp/almama durumuna göre incelemişlerdir. Özel eğitim dersi alan öğrenci sayısının 17, özel eğitim dersi almayan öğrenci sayısının ise 76 olarak tespit edildiği çalışmanın sonucunda özel eğitim dersi alan öğretmen adaylarının, özel eğitim dersi alan öğretmen adayları, almayanlara göre daha olumlu görüşe sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır.

Katılımcıların 6’sı özel eğitim içerikli bir hizmet içi eğitime katılmış bununla birlikte yine büyük çoğunluğu olan 14’ü ise özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle ilgili herhangi bir hizmet içi eğitime katılmamıştır. Ancak Gözün ve Yıkılmış (2004, s. 68) “Hizmetiçi eğitim,

kaynaştırma becerilerinin kazanılmasına karşı olumlu tutumun artırılmasında etkilidir". Demektedir. Özellikle bu eğitimlerin içeriklerinin iyi düzenlenmiş olması eğitim öğretim kalitesini ve verimini artırmada etkilidir. Bu sayede öğretmenler özel eğitime ihtiyacı olan çocuklarla çalışırken ihtiyaç duydukları alanlarda bilgi ve beceri kazanabilirler. Gözün ve Yıkılmış'ın 2004'de yapmış olduğu çalışma bulguları bu görüşü destekler niteliktedir. Yine Diken ve Sucuoğlu (1999) da yapmış oldukları "Sınıfında Zihin Engelli Çocuk Bulunan ve Bulunmayan Sınıf Öğretmenlerinin Zihin Engelli Çocukların Kaynaştırılmasına Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması" çalışmalarında çalışma gruplarının %87'sinin ÖEİÖÖ, %60'ının ise kaynaştırma eğitimi hakkında eğitim almadıkları belirtilmiştir. Adı geçen çalışmada çalışma grubunun sadece %13'ünün zekâ engelli öğrenciler ve %36'sının da kaynaştırma hakkında eğitim aldığını belirlemiştir. Çalışma sonucunda öğretmenlerin almış olduğu bu eğitimin, bir haftalık hizmetçi eğitim kursu olduğu belirtilmiş, alınan bu bir haftalık eğitimi de özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler ve kaynaştırma hakkında yeterli bilgi vermeyeceği öğretmenlerin bu bilgi ile sınıflarındaki ÖEİÖÖ ne bu kısa eğitim kursu ile gerekli yardımı yapamayacaklarını ifade ettikleri bulgusu tespit edilmiştir.

Katılımcıların özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle çalışmanın zorluklarına ilişkin düşüncelerinde 16 katılımcının öğrencilerdeki algı problemleri yaşadıklarını belirtmişlerdir. Benzer bulgu Uysal (1995) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da tespit edilmiştir. Çalışmasına katılan deneklerin çoğunluğunca bu öğrencilerin geç öğrenmesi, dikkat sürelerinin az olması ve derslerle ilgilenmemelerinin tespit edildiği görülmektedir. 14 katılımcının özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin derslere katılım zorlukları bulgusuna benzer bulgu Saraç ve Çolak (2012, s. 18) ÖEİÖÖ'lerin sınıf düzeyinin çok altında olduklarını belirtmiştir. Bu bulgu da yine çalışmamız bulgularıyla örtüşmektedir.

Katılımcılardan 18 katılımcının ders programı hazırlamada, 15 katılımcının kaynak eksikliğinde ve 3 katılımcının da kendisinde eğitim eksikliği hissettiği için sorunlar ve zorluklar yaşadığı belirlenmiştir. 10 katılımcı BEP programı hazırlamadığını herhangi bir programa bağlı kalmadan ders etkinliklerini sürdürdüğünü ifade etmiştir. Oysa Öğretmenin; "öğretim programları ve bu programlarda belirlenmiş hedefleri gerçekleştirmek için öğretim sürecinde gerekli uygun yöntem ve stratejileri seçen, uygulayabilen nitelik ve özelliklere sahip olması beklenir" (Akbulut, 2006, s. 2). Başka çalışmalarda da öğretmenlerin BEP'i uygulamadığı ile aynı bulgu tespit edilmiştir. Saraç ve Çolak (2012, s. 19) yaptıkları çalışmadaki katılımcılarda BEP'i uygulayamadıkları sonucuna ulaşmıştır. Bunlara ek olarak öğretmenin programlarda yer alan konularda öğrencilerin kendisini geliştirmesine olanak sağlamalı ve onların becerilerinin gelişmesi için cesaretlendirmelidir. Yine Akbulut'a (2006, s. 2) göre "Alan bilgisi eksik, bilimsel tavırdan uzak, öğretimde gerekli ve doğru yöntemleri seçip kullanmayı bilmeyen bir

öğretmenin kötü ve başarısız olması kaçınılmazdır". Eğitim öğretim uygulamalarının kalitesini artırmak isteyen bir öğretmenin öğrencilerine ve onların bireysel ihtiyaç, gelişim özelliklerini gözeterek programlar hazırlaması ve bu programlara uyması önemlidir. Başka bir çalışmada Babaoğlu ve Yılmaz (2010, s. 352) "kaynaştırma eğitiminde uygun bir programın hazırlanmasının yanı sıra, eğitmenin de bu programı uygulayabilmesi", programı desteklemesinin önemini belirtmişlerdir.

2 katılımcı ÖEİÖ ile ritim etkinlikleri yaptırdığını belirtmiştir. Eren (2012, s. 19) "Orff yaklaşımıyla yapılan müzik çalışmaları ile bireyin anında aldığı akustik geribildirimler yoluyla davranışlarına yönelik farkındalık kazanması, özsaygı ve benlik algısı geliştirmesi desteklenmektedir. Bu gelişmeler ise bireydeki engelin varlığını dengelemeye yardımcı olur demektedir".

ÖEİÖ ile Eğitim Öğretim Etkinliklerini Gerçekleştirirken 6 katılımcının konuları basitleştirerek öğretmeyi tercih ettiği, bulgusuna benzer bir bulgu Saraç ve Çolak (2012) tarafından da tespit edilmiştir. Bu çalışma sonucunda da öğretmenlerin sınıflarındaki ÖEİÖ için konuları basitleştirerek öğretme yoluna gittikleri görülebilir. 4 katılımcının "sınıfın normal programı ile derslerini yürüttüğü ve özel eğitime ihtiyacı olan öğrencileri de bu programla ders etkinliklerine katmayı" (Saraç ve Çolak, 2012, s. 20) tercih ettiği bulgusu da yine çalışmamızın bulgularıyla örtüşmektedir.

1 katılımcının da özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle karşılıklı iletişim ile yürüttüğü bulgusunu Saraç ve Çolak (2012, s.20) de desteklemektedir.

Çalışmamızdaki 16 katılımcının kendisinde pedagojik bilgi eksikliği hissettiği tespit edilen bulguya benzer şekilde Uysal'da 1995 yılında yapmış olduğu çalışmasında deneklerin kaynaştırma uygulamasının başlı başına bir sorun olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşmış ve bugünkü şekli ile kaynaştırma uygulamasının gerçekleştirilmesinin mümkün olmadığını düşündüklerini tespit etmiştir.

Verilerimizde 2 katılımcının mesleki tükenmişlik hissi yaşadığı sonucu tespit edilmiştir. Çalışmamızdaki bu bulguyu destekler nitelikte özel eğitim alanında yapılan çalışmalar, ÖEİÖ'lerle çalışan öğretmenlerin tükenmişlik hissi yaşadıklarını ortaya koymaktadır. Bu alanda eğitim almamış ve tecrübesiz öğretmenlerin ÖEİÖ'nin özelliklerini bilmedikleri ve bu nedenle de beklentilerinin az olduğu ve sınıf içinde yoruldukları ifade edilmektedir.(Çiftçi, 2015, s.233-236 ; Girgin ve Baysal, 2005; Jennet, Harris ve Mesibov, 2003'ten akt., Gönüldaş, 2017, s.10) "öğretmenlerin, özelliklerini bilmedikleri ÖEİÖ için düşük bir beklenti oluşturdukları ve yeterli tecrübeye sahip olmayan bu öğretmenlerin bu işte çok yoruldukları ifade edilmektedir" ÖEİÖ ile çalışan öğretmenler tanımadığı özelliklere sahip olan öğrencilerle çalıştıklarında da iyice yorulmaktadır.

Özel Eğitime İhtiyacı Olan Çocukların Sınıf Katılımının Diğer Öğrencileri Etkilemesine Yönelik Düşüncelere ilişkin dağılımlarında 2 katılımcının özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin diğer öğrencileri olumlu etkilediğini düşündükleri buna karşın 9 katılımcının bu öğrencilerin diğer öğrencilerden olumsuz etkilendiğini düşündükleri saptanmıştır. Uysal'da (1995, s. 112) "sınıftaki öğrencilerin özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerden etkilendikleri" sonucunu bulmuştur. Ayrıca sınıftaki diğer öğrencilerin kaynaştırma öğrencisini kabul etme düzeylerinin kaynaştırmayı olumlu yönde etkileyebildiği kadar olumsuz yönde de etkileyebildiğini vurgulamıştır. Benzer şekilde Sarı ve Bozgeyikli (2003, s. 201) "özel eğitim dersi almayan öğretmenlerin normal sınıflarında engelli öğrenci olmasından mutlu olmadıkları veya olamayacaklarını gözlemlemiş ve ÖEİÖÖ lerin bu öğretmenlerin sınıflarında bulunmasını hem kendileri hem de diğer öğrenciler açısından problematik olarak" gördüklerini belirtmiştir.

14 katılımcının derslerinde özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere yönelik önlemler aldıkları belirlenmiştir. 6 katılımcı da bu öğrencilere derslerinde fazladan zaman ayırmak gerektiğini düşündükleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Fırat'a göre (2014, s. 601) "öğretmenler, sınıflarındaki engelli öğrencilerin kaynaştırılmasındaki başarısızlığın nedeni olarak; engelli öğrencilerle uğraşmanın öğretmenlerin ve başarılı olacak öğrencilere harcanacak ders zamanını azalttığını" ifade ettiklerini belirtmektedir. Bu bulguya benzer şekilde yine Saraç ve Çolak (2012) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin ÖEİÖÖ çalışırken bu öğrencilerle birebir ilgilenmekte zorlandıkları sonucuna ulaşmıştır.

Katılımcıların eğitim öğretim etkinliklerini sürdürürken yardım alması gerektiğinde 8 katılımcının özel eğitim öğretmenlerinden yardım aldığını belirtmesine karşın iki katılımcının özel eğitim öğretmenlerinden destek göremediğini bunun sebebinin de özel eğitim öğretmenlerinin de alanına hâkim öğretmenler olmadığına dikkat çektikleri yorumları tespit edilmiştir. Burada değinilen konu sınıf öğretmenliğinden ya da diğer branşlardan seminerler yoluyla özel eğitim alanına geçen öğretmenlerde yaşanabilen alana yönelik bilgi eksikliği sorunu dikkat çekici ve düşündürücü bir bulgu olarak değerlendirilmiştir. Benzer şekilde Gönüldaş (2017, s. 11) "özel eğitim okullarında çalışan öğretmenlere bu alanla ilgili bilgi, beceri ve destek verecek uzman kişilerin bulunmaması, ortaya çıkan sorunlarla sadece kendilerinin mücadele etmek zorunda kalmaları, öğretmenlerin çalışma alanlarını" zorlaştırdığını ifade etmektedir.

10 katılımcının rehber öğretmenlerinden yardım aldığı, 5 katılımcının rehber öğretmenlerden yararlanamadığını düşündüğü, 2 katılımcının görev yaptığı kurumlarda rehber öğretmen olmadığı, 2 katılımcının da branş öğretmenlerinden yardım aldığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Çalışmamızın bulgularına benzer bulgu Diken ve Sucuoğlu

(1999)'nun çalışmasında da görülmektedir. Verilerinde katılımcılarının %86'sının ÖEİÖÖ eğitimi ile ilgili olarak desteğe gereksinim duydukları sonuçlarına ulaşmıştır.

Çalışmamızda 4 katılımcının velilerin eğitimsel eksiklikleri olduğunu düşündüğü bulgusuna benzer bulgu Uysal (1995) de yer almıştır. Uysal çalışmasında ailenin ekonomik ve eğitim düzeylerinin düşük olmasının kaynaştırma eğitimini olumsuz etkilediği bulgusunu ifade etmektedir.

3 katılımcının velilerin çocuklarındaki engellilik durumunu kabul edemediğine benzer bulgu Uysal'ın 1995'de yapmış olduğu çalışmasında katılımcıların kaynaştırma öğrencisinin ailesinin çocuğunun durumunu kabul etmesinin ve eğitim alması gerektiğini gösteren sonuçlarıyla uyum göstermektedir.

Okulun Alt Yapısından Kaynaklanan Sorunlara yönelik 6 katılımcının müzik sınıfına sahip olduğunu belirttiği, buna karşın 12 katılımcının müzik sınıfının olmadığını ve bunun eksikliğini yaşadıklarını, 11 katılımcının enstrüman eksikliği yaşadığı, 1 katılımcının görev yaptığı binanın bedensel engelli öğrencilere uygun olmadığını düşündüğü, 1 katılımcının da görev yaptığı kurumda gösteri salonu olmadığını belirttiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Yine benzer şekilde çalışmasına katılan katılımcıların fiziksel ortamın uygulamalarda önemli etken olarak belirttikleri sonucuna ulaşmıştır (Uysal, 1995). Yine Gönüldaş (2017, s. 11) "okullarda gerekli araç-gerecin olmadığını" belirtmektedir.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

6. 1. Sonuçlar

1. Katılımcıların 13'ü kadın 7'sinin erkek olmak üzere 20 katılımcıdır. Katılımcıların çoğunluğunu kadınlar oluşturmaktadır.
2. Katılımcılardan 8 öğretmen 34-38 yaş aralığında, 7 öğretmen 39-43 yaş aralığında, 2 öğretmen 44-48 yaş aralığında, yine 2 öğretmen 49-53 yaş aralığında ve 1 öğretmen de 29-33 yaş aralığındadır.
3. Katılımcıların 1'i 0-4 yıllık aralıkta, 2'si; 5-9 yıl aralığında, 5'i; 10-14 yıl aralığında, 7'si; 15-19 yıl aralığında, 5'i; 20-24 yıl aralığındadır.
4. Katılımcıların 12'sinin 0-4 yıl aralığında, 3 katılımcının 5-9 yıl aralığında, 1 katılımcının 10-14 yıl aralığında, 4 katılımcının ise 15-19 yıl aralığında özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerle çalışmaktadır.
5. Katılımcıların sadece 1 tanesinin lisans eğitiminde özel eğitim içerikli bir ders almıştır. Diğer katılımcılar tümü olan 19 katılımcı özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere yönelik herhangi bir ders almamıştır.
6. Katılımcıların 6'sı özel eğitim içerikli bir hizmet içi eğitime katılmış ancak yine büyük çoğunluğu olan 14'ü ise özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle ilgili herhangi bir hizmet içi eğitime katılmamıştır.
7. Katılımcıların özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle çalışmanın zorluklarına ilişkin düşüncelerinde 16 katılımcının öğrencilerdeki algı problemlerine, 14 katılımcının akranları ile uyum durumlarına, 14 katılımcının özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin derslere katılım zorluklarına, 6 katılımcının da bu öğrencilere derslerinde ayrıca zaman ayıramamaları, 5 katılımcının öğrencilerdeki konuşma problemlerini, 2 katılımcının öğretmenin hizmet içi eğitim eksikliği hissettiğini, 1 katılımcının öğrencilerdeki dikkat eksikliklerini ve 1 katılımcının da öğretim programını eğitim süreçlerine ilişkin temel zorlukları olarak belirttikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.
8. Katılımcılardan 18 katılımcının ders programı hazırlamada, 15 katılımcının kaynak eksikliğinde ve 3 katılımcının da kendisinde eğitim eksikliği hissettiği için sorunlar ve zorluklar yaşadığı belirlenmiştir.
9. ÖEİÖÖ ile eğitim öğretim etkinliklerini gerçekleştirirken 6 katılımcının konuları basitleştirerek öğretmeyi tercih ettiği, 4 katılımcının sınıfın normal programı ile derslerini yürüttüğü ve özel eğitime ihtiyacı olan öğrencileri de bu programla

ders etkinliklerine katmayı tercih ettiği, 2 katılımcının ritim etkinlikleri yaptırdığı, 1 katılımcının özel eğitime ihtiyacı olan öğrencileri sınıflarındaki başarılı öğrencilerin gözetimine verdiği, 1 katılımcının bu öğrencileri derslerde oyalama yolunu tercih ettiği, 1 katılımcının derslerini değerlendirme temelli yürüttüğü ve 1 katılımcının da özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle karşılıklı iletişim ile yürüttüğü sonuçlarına ulaşılmıştır.

10. 16 katılımcının kendisinde pedagojik bilgi eksikliği hissettiği, 9 katılımcının özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle çalışırken tecrübenin önemine dikkat çektiği, 4 katılımcının diğer meslektaşlarından yardım aldığını belirttiği, 2 katılımcının da mesleki tükenmişlik yaşadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.
11. Özel Eğitime İhtiyacı Olan Çocukların Sınıf Katılımının Diğer Öğrencileri Etkilemesine Yönelik Düşüncelere ilişkin dağılımlarında 2 katılımcının özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin diğer öğrencileri olumlu etkilediğini düşündükleri buna karşın 9 katılımcının bu öğrencilerin diğer öğrencilerden olumsuz etkilendiğini düşündükleri saptanmıştır. 4 katılımcının bu öğrencilerin diğer öğrencileri olumlu ya da olumsuz etkilemediğini düşündükleri sonuçlarına ulaşılmıştır. 14 katılımcının derslerinde özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere yönelik önlemler aldıkları belirlenmiştir. 6 katılımcı da bu öğrencilere derslerinde fazladan zaman ayırmak gerektiğini düşündükleri sonuçlarına ulaşılmıştır.
12. 12 öğretmenin okul idaresinin destekleyici olduğunu düşündüğünü, buna karşın 6 öğretmenin okul idaresinden herhangi bir destek görmediğini düşündüğünü, 6 katılımcının okul idaresi- öğretmen işbirliğinin gerekli olduğunu vurguladığı 6 katılımcının müzik sınıfı tahsis edilmesini istediği ve 2 katılımcının da Okul İdaresinin ÖEİÖÖ İle İlgili Bilgi Eksikliği Olduğunu Düşündükleri sonuçlarına ulaşılmıştır.
13. Katılımcıların eğitim öğretim etkinliklerini sürdürürken yardım alması gerektiğinde 10 katılımcının özel eğitim öğretmenlerinden, 10 katılımcının rehber öğretmenlerinden yardım aldığı, 5 katılımcının rehber öğretmenlerden yararlanamadığını düşündüğü, 2 katılımcının görev yaptığı kurumlarda rehber öğretmen olmadığı, 2 katılımcının da branş öğretmenlerinden yardım aldığı sonuçlarına ulaşılmıştır.
14. Katılımcılardan 14'ünün özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin velileri İle İlgili herhangi bir sorun yaşamadığını düşündüğü, 5 katılımcının veliler ile işbirliği eksikliği olduğunu hissettiği, 4 katılımcının velilerin eğitimsel eksiklikleri olduğunu düşündüğü, 3 katılımcının velilerin çocuklarındaki engellilik durumunu kabul edemediğini, 3 katılımcının velilerin çocuklarının sınırlarının farkında

olduğunu düşündüğü, 2 katılımcının da velilerinin bezginlik hissettiğini düşündükleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

15. Okulun Alt Yapısından Kaynaklanan Sorunlara yönelik 6 katılımcının müzik sınıfına sahip olduğunu belirttiği, buna karşın 12 katılımcının müzik sınıfının olmadığını ve bunun eksikliğini yaşadıklarını, 11 katılımcının enstrüman eksikliği yaşadığı, 1 katılımcının görev yaptığı binanın bedensel engelli öğrencilere uygun olmadığını düşündüğü, 1 katılımcının da görev yaptığı kurumda gösteri salonu olmadığını belirttiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

6. 2. Öneriler

6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayalı öneriler şu şekildedir:

1. Üniversitelerin müzik öğretmenliği bölümlerinde (anabilim dallarında) okutulmakta olan özel eğitim dersinde öğretmen adaylarının mesleki süreçlerinde yararlanabilmelerine olanak sağlayacak etkinliklere yer verilmelidir.
2. Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması dersleri çerçevesinde öğretmen adaylarının kaynaştırma öğrencilerinin de bulunduğu okullarda deneyim kazanması sağlanmalıdır.
3. Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle ilgili hizmet içi eğitim, kurs ya da çalıştaylar düzenlenmeli bu öğrencilerin ihtiyaçları ve eğitim şekilleri ile ilgili öğretmenler sıklıkla bilgilendirilmeli ve mevcut bilgileri tazelenmelidir.
4. Müzik öğretmenleri rehberlik öğretmenlerince sınıflarına dahil olan özel eğitime ihtiyacı olan öğrencinin engel ya da geriliği ve bireysel öğrenme seviyesi ilgili ayrıntılı olarak bilgilendirilmelidir.
5. Öğretmenler bu öğrencilerin öğrenim gereksinimlerine yönelik ders etkinlikleri hazırlamalıdır.
6. Sınıf içinde uyguladığı normal öğretim programını özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere uygulamaya çalışmamalıdır.
7. Müzik öğretmeni özel eğitime ihtiyacı olan öğrencileri derslerinde oyalamaya çalışmamalı, onların sorumluluğunu sınıftaki başka öğrencilere vermemelidir.
8. Müzik öğretmenlerinin özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle sınıf içinde yaşadıkları problemlerinin aşılmasında öncelikle okulun rehberlik servis hizmetlerinden daha fazla yararlanmaya teşvik edilmelidir.
9. Okul yönetimleri okulun fiziki şartları dâhilinde müzik sınıfı tahsisinde müzik öğretmenlerine yardımcı olmalıdır.

10. Öğrenci velilerini bilgilendirici, çocuklarının durumlarının farkına varmalarını ya da mevcut özel eğitime ihtiyaç duyma gereksinimlerini kabul etmelerine yardımcı olacak daha fazla eğitim ve psikolojik destek almaları sağlanmalıdır.

6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

İleride yapılabilecek çalışmalara yönelik öneriler şu şekildedir:

1. Bu araştırmada veriler nitel araştırma yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. İleride yapılacak benzer çalışmalarda nitel verileri destekleyecek nicel çalışmalara da yer verilebilir.
2. Hem nitel hem de nicel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma modellerle daha derinlemesine sonuçlar elde edilebilir.
3. Araştırma yapıldığı çalışma grubu ile sınırlı olduğundan farklı şehirlerde de yapılarak, araştırma konusuna ilişkin farklı sonuçlar toplanarak konunun farklı boyutlarının da tespit edilmesi sağlanabilir.
4. Çalışma genel olarak özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilere ilişkin yapılmış olduğundan özel eğitimin alt boyutları ve engel türlerine göre detaylandırılarak yapılması önerilebilir.

7. KAYNAKLAR

- Akbulut, E. (2006). Günümüz müzik eğitimcisi nasıl olmalıdır? *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(20), 23-28.
- Anagün, Ş. S. (2013). Görüşme. S. Baştürk (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (s. 299-326). Ankara: Vize Yayıncılık.
- Ataman, A. (Ed.). (2005). *Özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitime giriş* (2. baskı). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Babaoğlu, E. ve Yılmaz, Ş. (2010). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimindeki yeterlikleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 18(2), 345-354.
- Brush, L. De Wilde, J. Fanning, M. Heyman, C. Lent, D. and Provasnik, S. (2002). *Description and analysis of the USAID girls'n education activity in Guatemala, Morocco, and Peru*. Washington: American Institutes for Research.
- Cavkaytar, A. ve Diken, İ. H. (2005). *Özel eğitime giriş*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Delaplace, A. V. (2013). *Handicap: De l'intégration à l'inclusion*. Retrieved May 20, 2018 from <http://blogs. lexpress.fr/the-autist/wp-content/blogs.dir/913/files/2013/10/Doc1.jpg>
- Diken, İ. H. ve Sucuoğlu, B. (1999). Sınıfında zihin engelli çocuk bulunan ve bulunmayan sınıf öğretmenlerinin zihin engelli çocukların kaynaştırılmasına yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Özel Eğitim Dergisi*, 2(3), 25-39.
- Eren, B. (2012). Müzik eğitiminde kaynaştırma uygulamaları ve orff-schulwerk. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 14-25.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: EDGE Akademi Yayıncılık.
- Fırat, T. (2014). Farklı eğitim kademelerinde görev yapacak öğretmen adaylarının kaynaştırmaya yönelik tutumlarının incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(18), 597- 628.
- Fidan, N. (2012). *Okulda öğrenme ve öğretme* (3. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Gönüldaş, H. (2017). *Özel eğitim öğretmen adaylarının ve öğretmenlerinin öz-yeterlik algıları ile kaygı ve tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Gözün, Ö. ve Yıkılmış, A. (2004). Öğretmen adaylarının kaynaştırma konusunda bilgilendirilmelerinin kaynaştırmaya yönelik tutumlarının değişimindeki etkililiği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(2), 65-77.

- Güven, E. (2011). *Kaynaştırma uygulamasının yapıldığı sınıflarda işbirlikli öğrenmenin müzik öğretimi üzerindeki etkileri* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güven, E. ve Çevik D. B. (2012). Müzik öğretmeni adaylarının kaynaştırmaya ilişkin görüşlerinin belirlenmesine yönelik bir çalışma (Balıkesir Üniversitesi örneği). *Journal of Educational and Instructional Studies in the World*, 2(1), 160-165.
- Işıkoğlu, N. (2005). Eğitimde nitel araştırma. *Eğitim Araştırmalar Dergisi*, 20, 158-165.
- İlgar, Ş. (2017). Öğretmen adaylarının özel gereksinimli öğrencilerle ilgili farkındalığının incelenmesi (İ.Ü. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Örneği). *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(27), 313-338
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi* (23. baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kızıltepe, Z. (2015). Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımlar. F. N. Seggie & Y. Bayyurt (Ed.), *İçerik analizi* içinde (s. 253-267). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Öner, A. K. (2006). *Müziğin öğrenme gücünü çeken çocukların duyarlılıklarına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Özen, N. (2004). Çalgı eğitiminde yararlanılan müzik eğitimi yöntemleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 57-63.
- Planchamp, C. (2016). *Concerning integration in an inclusive school or how best to educate children with special needs*. Retrieved April 24, 2018 from https://lepole_education/en/index.php/pedagogical-culture/63-the-inclusive-school
- Saraç, T. ve Çolak, A. (2012). Kaynaştırma uygulamaları sürecinde ilköğretim sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüş ve önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 13-28.
- Sarı, H. ve Bozgeyikli, H. (2003). Öğretmen adaylarının özel eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi: karşılaştırmalı bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 183-203.
- Sönmezer, M. G. and Eryaman, M. Y. (2008). A comparative analysis of job satisfaction levels of public and private school teacher. *Journal of Theory and Practice in Education*, 4(2), 189-212.
- URL-1, <https://can.meb.gov.tr/mebiysdosyalar/201708/25130126MyzikDersiYyretimProgramY.pdf> Müzik dersi öğretim programı. 02 Mayıs 2018.
- URL-2, <http://www.katalog.ktu.edu.tr> Karadeniz Teknik Üniversitesi ders kataloğu / AKTS ders bilgi paketi. 02 Mayıs 2018.
- URL-3, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2709_0.html Türkiye cumhuriyeti anayasası. 02 Mayıs 2018.

- URL-4, <https://www.mentalup.net/blog/bilsem-sinavi-nedir-sinav-tarihi-hangi-ogrenciler-katila-bilir>. Bilsem sınavı nedir, nasıl hazırlanılır?. 02 Mayıs 2018.
- URL-5, <https://alo183.aile.gov.tr/mevzuat-bilgi-portali/rehabilitasyon-merkezi> Alo 183 - sosyal destek hattı. 02 Mart 2018.
- URL-6, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/26184_0.html Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği. 15 Mayıs 2018.
- URL-7, <http://www.meb.gov.tr/8220ozel-egitimde-rehabilitasyon-merkezlerinin-rolu-ve-egitim-niteliklerinin-artirilmasi8221-sempozyumu/haber/14684/tr> Özel eğitimde rehabilitasyon merkezlerinin rolü ve eğitim niteliklerinin artırılması. 23 Mayıs 2018.
- URL-8, https://lepole.education/en/index.php/pedagogical-culture/63-the-inclusive-school?sh_owall=&start=1 Segregation, integration, inclusion: What is the history of educating children with special needs?. 05 Ocak 2018.
- URL-9, https://www.google.com.tr/search?q=nitel+ara%C5%9Ft%C4%B1rma+d%C3%B6ng%C3%BCs%C3%BC+modeli&source=Inms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjH7ZWShJfcAhXCVywkHQm3BEoQ_AUICiqB&biw=1536&bih=759#imgrc=r-d-ujtuofJKwM: Nitel araştırma döngüsü modeli. 05 Ocak 2018.
- Uysal, A. (1995). *Öğretmen ve okul yöneticilerinin zihin engelli çocukların kaynaştırılmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Variş, F. (1994). *Eğitimde program geliştirme teori ve teknikler*. Ankara: Alkım Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.



8. EKLER

Ek 1. Görüşme Soruları

1. Cinsiyet:
2. Yaş aralığı:
3. Öğretmenliğinizin kaçınıcı yılını çalışıyorsunuz?
4. Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrenciler ile kaç yıldır çalışmaktasınız?
5. Lisans Sürecinde Özel Eğitimle İçerikli Ders Almış mıydınız?
6. Özel Eğitimle ve özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin gereksinimleri ile ilgili bir hizmet İçi eğitim aldınız mı?
7. Bu hizmet içi eğitim sizce ihtiyacınızı karşılamış mıydı?
8. Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle çalışmanın zorluklarına ilişkin neler düşünüyorsunuz? Sizce bu öğrencilerle çalışmanın en güç tarafları neler?
9. Derslerinizi işlerken sorunla karşılaşılıyor musunuz?
10. Derslerinizi işlerken karşılaştığınız sorunlar varsa bunlar neler?
11. ÖEİÖÖ ile eğitim öğretim etkinliklerinizi nasıl gerçekleştiriyorsunuz?
12. Kendinizde ile ilgili hissettiğiniz eğitimsel bir sorun bulunuyor mu?
13. Sizce özel eğitime ihtiyacı olan çocukların sınıf katılımı diğer öğrencileri ne yönde etkiliyor?
14. Okul idaresinin ÖEİÖÖ ile eğitim sürecinizde yaklaşımları ile ilgili ne düşünüyorsunuz?
15. ÖEİÖÖ ile herhangi bir sorun yaşadığınız durumlarda kurum içindeki diğer öğretmenlerden yardım alıyor musunuz?
16. Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin velileri ile herhangi bir sorun yaşıyor musunuz?
17. Okulun alt yapısından kaynaklanan sorunlar yaşıyor musunuz?

Ek 2. Çalışmanın Yapılmasına Yönelik İzin Belgeleri



T.C.
TRABZON VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 82438636-604.02-E.5418365
Konu : Uygulama İzinleri

19.04.2017

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)

Üniversiteniz Fatih Eğitim Fakültesi öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Miraç AYDIN ✓ ile yüksek lisans öğrencileri Güven ŞAHİN, Damla KUTLU ve Melike KUTLU tarafından İlimiz genelinde bazı okullarda yapılacak olan ölçek çalışmaları Müdürlüğümüz Araştırma İzinleri Değerlendirme Komisyonu tarafından uygun görülmüş olup, Valilik onay yazıları ve ölçeklerin mühürlü nüshaları ekte gönderilmiştir. Olur yazılarının tarafınızdan ivedilikle ilgililere ulaştırılması hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Zekeriya TAŞAN
Vali a.
Millî Eğitim Müdür V.

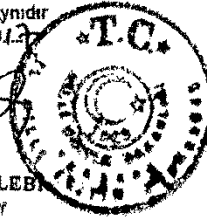
Ek: Valilik Olur Yazıları ve Ekleri (4 adet)

Güvenli Elektronik

İmza Aşılı İle Aynıdır

19.04.2017

Hasan ÇELEBİ
Tekniker



Trabzon Valiliği-İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Telefon : (0 462) 230 20 94
Faks : (0 462) 230 43 74
e-posta : istatistik61@meb.gov.tr

Bilgi İçin: Mesut KAŞ (Şube Müdürü)
Tayfun SERDAR (Memur)

İnt. Adresi : trabzon.meb.gov.tr

Ek 2'nin devamı



T.C.
TRABZON VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 82438636-604.02-E.5123451
Konu : Uygulama İzni (Melike KUTLU)

13/04/2017

VALİLİK MAKAMINA

Karadeniz Teknik Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Bölümünde yüksek lisans öğrencisi olan Melike KUTLU'nun "Müzik Öğretmenlerinin Derstelerindeki Özel Eğitim Öğrencileri İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Görüşleri" konusundaki proje önerisi ve ekleri Müdürlüğümüz Araştırma İzinleri Değerlendirme Komisyonu tarafından incelenmiştir.

Bahsi geçen araştırma izni talebinin eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde Nisan - Mayıs 2017 tarih aralığında, Trabzon İlinde özel eğitim sınıfları olan ortaokul ve özel eğitim uygulama okullarında görev yapan müzik öğretmenlerine ekteki yapılandırılmış mülakat formunun gönüllülük ve gizlilik esasına dayalı olarak uygulanması, uygulamalarda sadece yazımız ekindeki mühürlü öççeklerin kullanılması ve araştırma sonucunda elde edilen raporun, basılı ve dijital ortamda İl Millî Eğitim Müdürlüğü ARGE Birimine teslim edilmesi gerekmektedir.

Alınan izin doğrultusunda herhangi bir ses ve görüntü kaydı yapılmasına kesinlikle izin verilmeyecek olup, aynı zamanda elde edilen veriler araştırma kapsamı dışında kullanılmayacaktır. Bu çerçevede araştırmanın belirtilen okul müdürlerinin de uygun göreceği zamanlarda uygulanması müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun gördüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Hızır AKTAŞ
Millî Eğitim Müdürü

O L U R
.../.../2017

Nusret ŞAHİN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Trabzon Valiliği-İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Telefon : (0 462) 230 20 94
Faks : (0 462) 230 43 74
E-posta : trbzil@meb.gov.tr

Bilgi için: Mecit KAŞ (Şube Müdürü)
Tayfun SFRİDAR (Memur)

İnt. Adresi : trbzil.meb.gov.tr

Ek 2'nin devamı

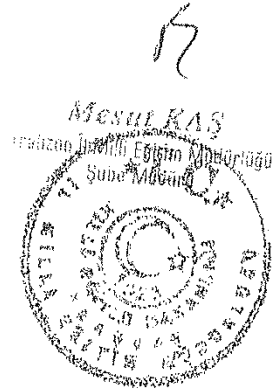
TRABZON MERKEZ VE İLÇELERİNDE BULUNAN ARAŞTIRMANIN YÜRÜTÜLECEĞİ ÖZEL
EĞİTİM SINIFI BULUNAN OKULLARIN ADLARI

AKÇAABAT

- AKÇAKÖY ORTAOKULU(HAFİF DÜZEY) - 1 öğretmen
- DÖRT YOL ORTAOKULU(ORTA VE AĞIR DÜZEY) - 1 öğretmen
- YAYLACIK ORTAOKULU(OTİSTİK-HAFİF DÜZEY) - 2 öğretmen
- YILDIZLI TOKİ ORTAOKULU(ORTA-AĞIR DÜZEY) - 1 öğretmen
- MEŞELİ ORTAOKULU - 1 öğretmen

TRABZON

- ATA ORTAOKULU(HAFİF DÜZEY) - 1 öğretmen
- ATATÜRK ORTAOKULU(HAFİF DÜZEY) - 1 öğretmen
- BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU ORTAOKULU(HAFİF DÜZEY) - 1 öğretmen
- CUMHURİYET ORTAOKULU(HAFİF DÜZEY) - 2 öğretmen
- İSMET PAŞA ORTAOKULU(HAFİF DÜZEY) - 1 öğretmen
- OSMAN ALTINTAŞ ORTAOKULU(OTİSTİK) - 1 öğretmen
- PELİTLİ 75.ORTAOKULU(HAFİF DÜZEY) - 1 öğretmen
- YOL-İŞ (2 TANE HAFİF DÜZEY) - 2 öğretmen
- GAZİPAŞA ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA(OCEM) - 1 öğretmen
- ZAFER İŞ UYGULAMA MERKEZİ - 1 öğretmen
- KARADENİZ ÖZEL EĞİTİM MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ(LİSE) - 1 öğretmen
- YOMRA VİLAYETLER HİZMET BİRLİĞİ ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA MERKEZİ - 1 öğretmen
- SÜRMENE YARDIMLAŞMA VAKFI ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA OKULU - 1 öğretmen
- OF YAKUP TÜRKÖZ ÖZEL EĞİTİM MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ(LİSE) - 1 öğretmen



Ek 3. Görüşme Soruları

GÖRÜŞME SORULARI

ÖN BİLGİ:

- Yaşınız:
- Öğretmenlikteki Hizmet Süreniz:
- Kaç yıldır özel alt sınıf öğrencileriyle çalışıyorsunuz?
- Üniversitede özel eğitime muhtaç çocukların eğitimi konusunda herhangi bir eğitim aldınız mı?
- Özel eğitime muhtaç öğrenciler için hizmet içi eğitim aldınız mı?

SORULAR:

1.Branşınızı düşünenecek olursanız özel eğitime muhtaç çocuklarla çalışmanın ne tür zorlukları var? (Derslerinize katılımı, konuları anlamaları, arkadaşlarıyla uyum ve iletişimi, ders saatlerini takibi vb gibi durumlar.)

2.Ders işlenişi ile ilgili ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz? (BEP, BÖP Plan yapma, dersin aktarımı, hangi konuların işleneceği, nasıl anlatılacağı gibi...) Örneğin derslerin nasıl işlenmesi gerektiği ile ilgili bir programınız ve takip ettiğiniz bir kaynak kitabınız var mı? Peki, bu sorunların üstesinden nasıl geliyorsunuz?

3.Kendinizden kaynaklı sorunlar yaşıyor musunuz? (Örneğin; okulunuzda özel eğitime muhtaç çocuklarla çalışmaya yönelik branşınızla ilgili yeterli pedagojik bilgiye sahip misiniz?) Özel eğitime muhtaç çocuklara eğitim verecek kadar yeterli olduğunuzu düşünüyor musun?

4.Özel eğitime muhtaç çocukların sınıfınıza katılması diğer öğrencilerinizi etkiliyor mu? Nasıl?

5.Okul idaresi ile ilgili özel eğitime muhtaç çocuklarla ilgili sorun yaşadığınız oldu mu? Peki, okul idaresinin size nasıl bir destek vermesini istersiniz. Bunları belirtebilir misiniz?

6.Kurum içerisinde diğer öğretmenlerden ve rehber öğretmenden destek alabiliyor musunuz? Size nasıl destek veriyorlar? (cevap olumsuz ise Nasıl bir destek vermelerini isterdiniz.)

7.Özel eğitime muhtaç çocukların velileri ve diğer öğrenci velileri ile ilgili bu çocuklar hakkında sorun yaşıyor musunuz? Bunlar nelerdir ve nasıl üstesinden geliyorsunuz?

8.Okulun alt yapısından kaynaklı (branş'a özgü dersliklerin ve donanımın olmayışı, gibi...) sorunlar yaşıyor musunuz? Bunların nasıl üstesinden geliyorsunuz?

9.Bunların dışında eklemek istediğiniz farklı sorunlar ve çözüm önerileriniz var mı?



Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanununa göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak teyidine <http://e-belge.ktu.edu.tr> adresinden Belge Num.:95436607-302.08.01-E.526 ve Barkod Num.:1237581 bilgileriyle erişebilirsiniz.

Ek 4. Transkripsiyon

KATILIMCI GÖRÜŞME SORULARI

MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN DERSLERİNDEKİ YARI VE TAM ZAMANLI ÖZEL EĞİTİM ÖĞRENCİLERİYLE İLGİLİ KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR (Öğrenci, mevzuat, kaynak, veli, yönetim, alt yapı, öz yeterlilik ve özgüven kaynaklı sorunlar vb.) **ve SORUNLARA GETİRDİKLERİ ÇÖZÜM ÖNERİLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ.**

ÖN BİLGİ:

- Yaşınız:38
- Öğretmenlikteki Hizmet Süreniz:14
- Kaç yıldır özel alt sınıf öğrencileriyle çalışıyorsunuz?4
- Üniversitede özel eğitime muhtaç çocukların eğitimi konusunda herhangi bir eğitim aldınız mı?Almadım
- Özel eğitime muhtaç öğrenciler için hizmet içi eğitim aldınız mı?evet aldım,okula başladıktan sonra trabzonda aldım.

Ek soru:Bu hizmet içi eğitimin içeriği neydi hocam?İçerik olarak daha çok otistik çocuklar üzerine, bu çocukların çeşitleri ve farklılıkları üzerine yoğunlaşmış olması, göstermiş oldukları farklı tepküler ve zeka düzeylerinin farklılıkları şeklinde paylaşıldı bizimle.İşim olarak tam net hatırlamıyorum zaten ilk başladığım senede almış olduğum bir eğitimdi.

SORULAR:

1. Branşınızı düşünecek olursanız özel eğitime muhtaç çocuklarla çalışmanın ne tür zorlukları var? (Derslerinize katılımı, konuları anlamaları, arkadaşlarıyla uyum ve iletişimi, ders saatlerini takibi vb gibi durumlar.)

İlk etapta tabii biz 3 tane öğretmenle giriyoruz sınıfa,3 öğretmenle girdiğimiz için çocuklar üzerinde söylemiş olduğumuz ve verdiğimiz şeyler net olması lazım, hepimizin birlikte hareket edebilmesi lazım yani yoksa yok varsa var dediğimiz noktaların aynı olması gerekiyor.Birde diğer çocuklara nasıl tutarlı davranmamız gerekiyorsa bu çocuklardada aynı şekilde olmalıyız.Öğretmenin ne istediğini öğrenci bilmesi gerekiyor.Tabii bizde orta ve ağır derecede olan öğrencilerde var.Ağır derecede olanlar çok daha zor çünkü onlara herhangi birşey öğretemiyoruz ve tutum ve davranışlarımızda ortak olupta,bıryere ulaşabilmek daha zor.Çok fazla tepkileri olmuyor,birçoğuda konuşamıyor o yüzden tutarlı olmak gerekiyor.Zorluk diyince bazen çok şeyi tekrar etmek zorunda kalıyoruz.Sunuda söyleyeceğim;bazen ole oluyorkı lisedede öğretmenlik yaptım, ordada çocuklardan geri donut ve yorum istiyorsunuz,çok fazla çocuk konuşamıyor,basit sorular soruyorsunuz yakınından yola çıkarak kendi kültüründen karadeniz müziklerinin içerisinde neleri bulabiliriz şeklinde?(gıyım,balık,fındık,,kesan gibi)bunları sayamayan öğrenciler var.Bazen bazı şeyleri çok fazla tekrar ediyoruz, gençlerde anlayamayabiliyorlar ama bu çocuklarda daha zor olan defalarca tekrarlamamız ve daha sonra sorduğunda öğrenci cevap veremeyebiliyor.1 hafta doğru vermiş ama bir sonraki hafta sorduğunda aynı şeylere cevap veremeyebiliyor.**Derslere katılım konusunda** bazen inatçı olabiliyorlar.Down sendromlu öğrencilerimiz var onlar daha inatçı olabiliyorlar,yoksa yok,azen çocuk biliyor aslında ve bildiğinde tahmin ediyorum ama kolay bir soruya cevap verebilecekleri durumda soruya cevap vermedikleride oluyor,o anki haline bağlı istemiyorsa oanda cevap vermek veya gelmek,gelmeyebiliyor.Bazen iyimserde yaklaşıyorsun,daha bole net bir şekilde, buraya gelmen gerekiyor dediğimizde ne kadar güzel yolla yada daha net ve daha keskin konussakta çocuk o anda inatçı davranıp istemiyorsa istemiyö, yapmıyorsa yapmıyordur ve down sendromlularda daha

Ek 4'ün devamı

cok oluyor.Down sendromlu ogrenciler zaten sevgi dolular arkadaşları ile araları iyi,birbirlerini koruyolar egerki o iletisimi yakaladıysalar,gerçekten birbirlerini sahipleniyorlar,arkadaşlarına yardımcı olmaya çalışıyorlar, biri daha ağır, daha çekimsiz mesela ona yardımcı oluyorlar, ona montlarını goturuyorlar,tabi ogretmenlerinide soruyorum kendimde gozlemliyorum derste bir ogrencimiz var akıf diye derste oyuna kalkmıyorsa,iste diger nurcan ve omer onu kaldırmak için caba sarfediyorlar,yardımcı oluyorlar ve sahipleniyorlar ama bazı ogrencilerde çok fazla arkadaşlarının yanına gitmiyor ama egerki birini seviyorsa o kisiyle sevgisini yada iletisimini uzaktan uzağa gosteriyor.Mesela benim ona en kucuk bir hareketimde egerki seviyorsa sevgisini ve tepkisini uzaktan uzağa vermeye çalışıyor ama arkadaşlarıyla çok fazla dialog kurmuyor genelde tek olarak dolaşıyor.Ders saatlerini ogrencilerin takipleri konusunda egerki toplu halde geliyorsa cogunda olmuyor ama hic derse girmeyen ogrenciler var tum ders saatlerine aklına esiyor cocugun dışarı çıkacam diyor ve ısrarla dışarı çıkmak istiyor yada zil çalıyor iceri girmesi gerekiyor ama maalesef kaçıyor ama bu sundanda kaynaklanabiliyor olabilir!!!basından beri üzerine cok fazla egilseymişler yada kesin bir kararla her kaçtığında ogretmen pesine gıdıpte onu sınıfa getirseydi bu kadar olmazdı diye düşünüyorum.Belli bir yasa gelmiş bir çocuk ve bu birkaç senedirde var kaçtı kaçtı ve çok fazlada herkesin gucu yetmiyor,o yüzdende çocuk aklına estığı zamanlarda kaçıp gıdıyor veya disardaysa hayır ben gelmiyorum diye tepkilerde bulunuyor yada ogretmenleri zorla alıp goturuyorlar kandırmaya yada ikna etmeye çalışıyorlar ama zor olan birkaç ogrenci var yoksa kimiz ılı duyup kendi sınıfına giriyor.

2. Ders işlenişi ile ilgili ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz? (BEP, BÖP Plan yapma, dersin aktarımı, hangi konuların işleneceği, nasıl anlatılacağı gibi...) Örneğin derslerin nasıl işlenmesi gerektiği ile ilgili bir programınız ve takip ettiğiniz bir kaynak kitabınız var mı? Peki, bu sorunların üstesinden nasıl geliyorsunuz?

Evet planlama yapıyorum daha önceki merkez okuldan bende Trabzondaki merkez is eğitim okulundan ordaki ogretmen arkadaşımıza gitmistem ilk ben buraya atandığımda buraya gelebilmek için tayin istedim ve haliyle benim liseimde çocukları tanımiyordum.Tabi öğrenmek için öncelikle gittim yardım almak için neler yapılabilir yada neler yapılabilir seklinde sagolsun ordaki ogretmen arkadaş bep ve böp planlarını gosterdi bana zaten derslerle ilgili cok fazla internet sayfasındada ornek seyler yok.zaten bir eğitim planı var, öğretim planı var ondada bir iki ornekler var bende o sekilde yardım alarak kendime uyarladım.Derste her ogrenci geldiğinde yoklamayı alıyorum,kimikle çalışıyorsam yada çalışabiliyorsam,ogrenciler dersenesinde rahat durmuyor, birisi iceri giriyor seklinde,dışarı çıkma durumları oluyor kimin tuvalet ihtiyacları oluyor,yani bir çocukla ders ıslerken bir başkası masaya doğru geldiği zaman,yada ses cikardığı zaman diger ogrencide dikkatini veemiyor bireysel almak zorunda zaten o ogrenci,onun konusu farklı digerinin farklı,cocugun dikkati dağılıyor ve hepsiyle ogunun konusunu ıslayemeyebiliyorsun.Isdediğim konularda eger ogrenci yapamadıysa eksı yapamadı seklinde arti ise arti yaptı seklinde isaret koyup davranışları gerceklestirdi diye bu sekilde konuyu ıslıyorum.kaynak kitabı derken elimdeki plan var onun haricinde internetten araştırdığım kaynaklar var zaten kendim yetersiz olduğumda "ve bu yüksek lisanslar yapıyor ama geri donutleri ne kadar, yök ne kadar inceliyor, millı eğitim bakanlığı nekadar inceliyor bilmiyorum ama bizim ulkemizde bu konuda çalışmaların yüksek akademik olarak ornek bir çalışma kitabı yok. Bu yüzden kız meslek lisesinden bir arkadaş getirmisti oda yüksek lisans yapıyordu ordan almıştım ornek fotokopi baktım iste icerisinde neler var iste bu çocuklar daha çok,ritm ağırlıklı çalışıyorlar,ritme duyarlılar bunu biliyorum,çocuklara davullar,defler,ziller,marakas aldirdim,bazı ses tipleri diye geciyor onlarla ilgili de çalışma yaptım ben yapabilecek çocuklarla , daha sonra

Ek 4'ün devamı

enstrümanlar var sınıfta,zaten o kitaptada bu çocukların ritme duyarlı olduklarını ifade ediyor, muzığı sevip muzikte kalkıp oynuyorlar gercı hepsı doğru ritm tutabiliyorlarmı “hayır”aletleri alıyorlar bazen yavaş bazen hızlı bir şekilde ama sonuçta vuruyorla, birseyler yapıyorlar.Bunu güzel yapanda var yapamayanda var “bizlerde olduğu gibi”o kitapta fazla birseyden bahsetmiyor muzığın onlar için sosyal anlamda önemli olduğunu soyluyor fakat sunuda soyleyeyim benim emre diye bir öğrencim var ben bunu koroya aldım,seviyor muzığı ama soylemiyor,herşekilde ona sevdirebilmek ve güveni yerine gelsin diye herşekilde elimden geleni yaptım egerkı emre söylemeyeceksen sen seviyorsun bende seni çok seviyorum ama buraya katılıyorsun senin burdaki görevin bizlerle birlikte sarkı söylemek ve sen soyleyebiliyorsun ve konusabiliyorsun şeklinde, bole olduğu halde o kadar zor sarkı soyluyordukı,bazen çok az soyluyordu bazen sesini kaydedip aferin diyordum,bırcogunda ve ben o çocuğu 2 senedir aldım,nerdeyse çıkarcaktım ama bir taraftanda uzuluyordum ordada olmak istiyordu,cekiniyor çekindiği içinde koroya aldım ama yeterli derecede degildi ama baktım bise oldumu diye beni seviyor mesela baktım ıs okulundaydı bu sene,gordu,uzuldu,kapandı bir tarafa,beni gordu ağlamaya başladı, dialoga gecemedi benimle,beni en son çıkarken gordu kostu sarıldı bana,o kadar koroya almam rag men çok fazla birsey kaydetmediğini düşünüyorum yanı iletişim konusunda çokta geride bir çocuk degil ama daha çok kendine güveni geldimi diye sorarsanız çokta fark goremadım. Ve bu düzeyde hafif,orta ve ağır düzeyde çocuklarla çalışmanın uzun süreli bir çalışma olduğunu düşünüyorum ve bu çocukların çok farklı dünyaları var.bazen oluyorkı bize yanlış çocuklarda rehabilitasyona gönderiliyorlar mesela ağır çocuk yada orta diye geliyor amacocuk “h”afif”sanki çok fazla birsey yok gibi,konuşması yorumları gayet iyi geliyor,algılamasına ve yorum yetenegine bakıyorum farkındamı diye, mesela gunes neden var,sabah kahvaltıda neler var yada sut ıctıysen neden ıctın gibi soru sorduğumda gayet güzel cevaplar veriyorlar,bazen degisik çocuklar oluyor büyük insanların sormadığı soruları yonlendiriyorlar,eriskın insanın aklına gelmeyen çok ince bir noktaki sımdı diyosunki egerkı bu çocuk Y zihinsel engelliyse ozaman oburu ne diye kendime soruyorum o yüzden farklı dünyaları var,bakıyorsunuzkı hic bilmediği şeyi sonradan öğrenip kaydediyor beynine sonrada öğrenmiş meğer diyorsunuz degisik ve farklı çocuklar ama üzerine durulup daha çok çalışma yapılarak onların dумыasının daha çok invcelenmesi gerektiğine inandığım bir alan.

3. Kendinizden kaynaklı sorunlar yaşıyor musunuz? (Örneğin; okulunuzda özel eğitime muhtaç çocuklarla çalışmaya yönelik branşınızla ilgili yeterli pedagojik bilgiye sahip misiniz?) Özel eğitime muhtaç çocuklara eğitim verecek kadar yeterli olduğunuzu düşünüyor musun?

Okullarda öğretmenlerin ve seminer veriyorlardı bu sınıf öğretmenlerine belge vereceklerdi,onla ilgili kurslara bizde katılmaya çalıştık branşımızla ilgili yanı biz mecbur degıldik ama onlar giderlerdi bizde onların yanında giderdik.Ordada tabıkı dınledim. Universiteden hocalar geldi,onlara bazı soruları sordum,çocukların hassa olduklarını,down sendromluların daha inatçı yapıya sahip olduklarını zaten bunu yasayarakta gorduk ama oncesinden ben okula baslarken herhangi bir bilgim yoktu.**Yasayarak,görerek,sorarak**,o şekilde ne yapmam gerektiğine anladım.”Dogru yada yanlış bilmiyorum” ama en önemlisi çocuk üzerinde “istikrarlı olmak”çocuk bilecekki eger evetse evet, hayırsa hayırı bilecek evet olacaksada açıklamasını yaparak çocuğa izah edilmeli ve çok fazlada degismemesi gerekiyor.Sınıf öğretmenleri tarafındanda egerkı oglen yemegini yemediyse yemek cezası gibi olumsuz birsey yaptıysa ona gore bir 5 dk ceza verilmeli ve açıklaması yapılmalıdır.ozaman nasıl olsa öğretmen bole dedi ama bole yapacak diye aynı seyleri tekrar yapacak.Benim açımdan anlayıp anlamama konusunda halen farklı seyler soruyorlar işte o çocukların dünyalarını anlama konusunda ben zaten kimsedende duymadım zaten suana kadar dınledigim hocalardan sundan dolayı soledir

Ek 4'ün devamı

bu cocuklr diye...Çocuklar farklı ve kendi acımdan sabır gerekiyor ve ben çok sabırlı bir insan degilim bazendeçokçokta sabırlıyım ama istediğim şeyin cabuk olmasını isterim geridonut almak isterim ama burda ne ogreniyorsunuz sabretmeyi ve sabırlı olmayı ogreniyorsunuz.Benim acımdan zorluklar,bu çocukların kendi fiziksel yapılarıyla ilgili iç organlarıyla ilgili burun,geniz surekli soğuk algınlığı grip ve burun akıntıları çok oluyor.Ders icerisinde surekli bu çocukları uyarman gerekiyor,burnunu silmen gerekiyor,bazen lavoboya gonderiyorum surekli peçete var yanımda yerleri cok tutuyolar yanı temizlik kavramları cok fazla yok ve bu konudada hassa olduğum için temizlik kavramının uzerinde daha cok duruyorum ama herkesin tum çocukların uzerinde aynı hareket etmesi gerekiyor ki bu çocuklar uzerinde davranışa donuşsun...

4. Özel eğitime muhtaç çocukların sınıfınıza katılması diğer öğrencilerinizi etkiliyor mu? Nasıl?

okulumuzda muzık sınıfımız var.Bu çocuklar benim sınıfıma geliyorlar.Sınıf olaraktan butun geliyorlar ve sınıfta 2 ogretmen var.ornegin 5 kısıyise 5 8 kısıyise 8 seklinde geliyorlar.Bazen bireysel eğitim olan bir ogrenci oluyor, bireysel eğitimdeyken bile bizim sınıfa gonderilebiliyrlar.ONceden 2 saat kalıyorlardı şimdi 1 saatini özel alıyorlar bireysel eğitimi farklı ogretmenlerimiz,dersin 2. Saatinde özel eğitimde bireysel eğitimde goruldugu halde bizim sınıfa geliyorlar yanı branş derslerinde yine birlikte olsun arkadaşlarıyla diye.

5. Okul idaresi ile ilgili özel eğitime muhtaç çocuklarla ilgili sorun yaşadığınız oldu mu? Peki, okul idaresinin size nasıl bir destek vermesini istersiniz. Bunları belirtebilir misiniz?

İdare konusunu cok fazla konuşmak istemem ama okul icerisinde okul idare ve ogretmen ilişkisinde çok fazla yansıtmak istemem.Soleki,genel anlamda birsey soylendiğinde eksiklerimiz olduğu zaman karşılamaya çalışıyorlar.Diyelimki kırtasiye malzemeleri olsun yada enstrunman alınacak denildiğinde genellikle yada resim sınıfına sunlar lazım denildiğinde o konularda yardımcı olmaya çalışıyorlar.

Ben idareden sunu beklerim yada okulların sole olması gerekiyor:okullarda ve diğer okullardada olması gerektiği gibide dediğim gibi Ortak Çözümler .Herkesin bu şeylerde istikrarlı olması gerekiyor, Mesela ben size bir soru sorayım Bizim okulumuzda bir ogrenci var,öğretmenler odası var,şimdi öğrenciler öğretmenler odasına girmelimi yoksa girmemelimidir?yada girecekse ne şekilde girmelidir?

Cevap: Kapiyi vurarak izin alarak iceri girmeli

Peki geldiği zaman icerde ne yapmalı öğrenci?

Cevap:size birsey sormak ister yada sizden birsey isteme amaçlı gelmiş olabilir öğrenci.

Peki çocuk o amaçlı gelmediyse sadece icerde gelip dolaşiyor yada icerde birsey yiyim yada ondan alım istim yada bilgisayar karıştırım veya ben buraya oturdum ondan sonra

Hoca naber diyerek iceri girdiğinde bu çocuk icerdemı kalmalıdır öğretmeniyile sohbet etmelimidir?ıcerdemı kalmalıdır yoksa dışarıya cıkmalıdır?

Cevap:Çocuga karşı davranış çok önemli bence.Kibar bir şekilde çocuğu azarlamadan dışarıya çıkarılabilir AMA CEZADA VERİLMESİ gerekir.çocugun orda olmaması gerektiği soylenebilir.

KONUSMACI:Eger oraya gelinecekse butun çocukların öğretmen odasına gelmesi gerekir ya herkes gelecek yada gelmicek.ve bu şekilde bu çocuklara yerleşecek. Bilgisayara birsey olduğunda yada dolap karıştırıldığında ordaki anahtarlardan birisi alındığı zaman bir problem olmayacak cunku çocuk oraya sonuçta daha farklı ve farklı

Ek 4'ün devamı

davranabilirler ozaman problem olmayacak herkes gelebilir simdi enbuyuk sikinti ogretmenler odasına girdigi zaman çocuklar gelsin çocukların sorunlarını disarda halledelim derste gerekeni yapalım disarda gerekeni yapalım velilerle irtibatımı gecmemiz gerekiyor ne yapmamız gerekiyorsa onu yapalım.sorumluluklarımızı bilelim fakat ogrenci ogretmenler ogdasına girdigi zaman ya buraya girecek yada girmeyecek.Ya girdigi zaman bise sormak amaçlı öğretmenini çağırarak ya birsey getirmiş olacak ya bir haber getirecek ya bir sıkıntısı solicek ve çıkması gerektiğini bilerek çıkacak yanı o sekilde ve diger ogrencilerde ona yakın.Yanı buraya geldin ama suanda çıkman gerekiyor mesela çocuk hop icerı gelip dalıyor icerıye. Hanı sınıfa girmeyen ogrencilerimiz var demistikya...hanı zor giriyor yada kafasına gore çıkıyor dediklerimiz...iste bu iki ogrenci simdi onlar is okuluna gittiler,bu tarz ogrencilerden yoruluyorum bu sefer sorumluluk alıyorum sonra kendi kendime hic tepki gösterme sonra diyorumki yine rahat edemiyorsun diye solemen gerekeni sole.Simdi butun ogretmenler çocuk oraya girdigi zaman bız birliktelik olursa evet ben soyledim diger öğretmende başka donup ilgilenmiyorum diye birsey yok sonuçta anlamıyorr çocuk yanı bir ogretmen soledi anlamadı digerı soledi anlamadı yanı hep beraber hareket edilmesi gerekiyor.ben bu konuda duyarlı olduğum ve konuştuğum icinde benim gibi ogretmenler sivrilmis oluyor.Ogrenciye bir kural konmalı ogrenci kafasına estigi vakit ozaman gelecektir.Bu gibi davranışları oturtma konusunda birlikte hareket etmeli hanı idare anlamda bunlara karsi cokkk fazla onlem alınmıyor.

6. Kurum içerisinde diğer öğretmenlerden ve rehber öğretmenden destek alabiliyor musunuz? Size nasıl destek veriyorlar? (cevap olumsuz ise Nasıl bir destek vermelerini isterdiniz.)

Rehber ogretmenimiz vardı ama oda gitti gecen senelerde aile eğitimi veriyordu bizde herhangi birsy olduğunda sormamız gerekn seyleri soruyorduk onunla alakalı yapabileceğimiz seyleri .Mesela cinsel eğitim konusunda hanı bazen çocukların birbirlerine yakınlık duyuyolardı cok fazlada aşırı derecede sarılmamak gerektiğini bazen bu ogrencileri kontrol etmek gerektiğini yada yapma iste bu cok kotu bir davranış ve bu davranışları gordugu zaman uygun bir dille anlatmak yada ne yapılması gerektiğini o tur seyleri rehber ogretmenimiz soyluyordu.ama iste idareye sole girip çıkacaksın yada ogretmenlerine su sekilde davranacaksın yada ders ibcerisinde sole yapacaksın seklinde bize birsey solemiyordu.Sadece bir problem olduğunda soyluyoruz yada sınıf ogretmenleri soyluyordu solemsi gerekn birsey varsa aileyi bilgilendiriyordu

Ek soru:Size nasıl destek vermesini isterdiniz arkadaşınızın?

Yanı benim branşım ile ilgili oda cok fazla bir bilgisi yok ama davranışlarıyla ilgili yada çocukları algılayabilmemiz için hanı dedigim gibi çok fazla o konuyla ilgili de iletismimiz oldumu olmadımı hatırlamıyorum ama rehber ogretmenimiz gelmeden once benim daha çok kendimin gordugu yada aileriyle konuşmalarım yada seminerlere gidip hocaları dinlemelerim hanı onları toparlayarak yorumlarımı yapabiliyorsam deneyimlerimi konuşturuyorum açıkçası.YasanmıŞlıklara daha cok dayanarak.

7. Özel eğitime muhtaç çocukların velileri ve diğer öğrenci velileri ile ilgili bu çocuklar hakkında sorun yaşıyor musunuz? Bunlar nelerdir ve nasıl üstesinden geliyorsunuz?

Muzık ogretmeni olarak ben çok fazla yasamıyorum ama şöle ben muzık ogbretmeni olarak alıyorum diyelimki program olacağı zamanlarda hanı geliyor iste sıkıntılar oluyor iste mehmetle ilgili hanı sınıfa girip cikiyordedigim onunla ilgili yada başka obgencimizi surekli hic iyi davranışı iyi algılamıyor hep kotu algılıyor iyi olandavranışlarıda.semih adlı ogrenci hep ogretmenleri kızdırım hep bu sekilde

Ek 4'ün devamı

davranışları onlarla ilgili iste velilere soyluyodum ve kendim uygun bir dille anlatmaya caöişiyodum veliye...velilerde iste sundan bahsedin iste annen sana bunu evde vermicek seklinde soyleyin diyorlardı.velilerin yaklaşımları bole ama velilerinde desteğe ihtiyacı olduğunu düşünüyorum...bircok insan onları anlamıyoruz cunku aynı evde 2 tane 3 tane zihinsel engelli çocuğu olanlar var.YYanı onlar ne yapsınlar velilernde psikolojik durumları cok iyi degil.zihinsel olarak bazısında hafif engel olduğunu düşünüyorum.Bazı veliler arkadaşa iste mektuplar yazıyor sole sole yapın diye yada ben sızı takip edecem diye sozlu telkinlerde bunlunuyolar.Yanı cok bilinçli veliler degiller zaten.ÇOGU ZATEN KOYDEN GELİYOR.uzaklardan geliyor hanı köyde olmakta engel degil ama sosyal olarakta cok fazla bilgili aile degiller onun için iletisimleri kiminin iyi kiminin ise kotu...bazen nededigini bilemiyor veli yanı bize sole yapın bole yapın derken bir bakıyorsunuzki çocuğuna soylenecek soleri soyluyor.

8. Okulun alt yapısından kaynaklı (branşa özgü dersliklerin ve donanımın olmayışı, gibi...) sorunlar yaşıyor musunuz? Bunların nasıl üstesinden geliyorsunuz?

Muzik sınıfımız var.sınıfıma ogrenciler geliyolar.muzik ssınıfımın donanımı var ritm aletlerim var.benim kendi getirgim bir orgum var.kucuk gitarlar alınmişti.ben kendi enstrümanımı getirim arada sırada çalarım.Baglama calan bir ogretmen arkadaşım var o arada sırada bağlama calar.Aslında sınıflarımız cok fazla yeterli degil.aslında bizim okulun sole olması lazım.cunku bizde fiziksel engellilerde var.bu çocuklardan yürüyemeyenler var.bunlar merdivenleri felan cikamiyir.okulun basamak olaraktan yada tekerlekli sandalyenide cikabilecegi yan taraftan bir bolgenin olması lazım.sınıflarımız yeterli sayıyı astığı için sınıflar bölünmek zorunda kaldı.spor salonumuz ayrıyeten yok.altta gosteri yaapabilecegimiz kucukbiryer var ama daha büyük olabilir.nezamandır yapılacak deniliyor ama sanırım olmuyor.bir bagis olarak yapılacak diye konuşuluyor.

9. Bunların dışında eklemek istediğiniz farklı sorunlar ve çözüm önerileriniz var mı?

Eğitimde herkesin yanı biliyorsunuz herkesin tek dil yanı koroda olduğu gibi yanı koro nedir bireysel olarak hareket etmezsiniz butun olarak hareket ettiğimiz zaman ortaya daha güzel seyler çıkar.biz 2-3 kısı gırıyoruz sınıfa.bırımızın müdahale etmesi sonuçta hepimiz orada çalışıyoruz hepimizin yanı benim dersim geldiği zaman ağırlık bendedir.ama diger arkadaşlarımda yapılmaması gereken davranışta çocuk kalkıyor durmuyor bizde plana baslarken incelendiginde çocuk once uygun oturma sekli alır.yanı biz bu çocuklara once adavranış ogretmeliyiz.yanı bu çocuklardan okusun onogretmen yada avukat olsu bekleyemeyiz o yüzden onları soyal olarak hayata en büyük sey hayata kazandırmak onlara olumlu davranışlar kazandırmak duzgun hareket edebilmelerini sağlamak nedir iste bunlar:oturuşa kalkışımıza yemek yerken elimızı yıkamamıza zaten bunları biz yapmıyoruz diger ogretmenler yapıyolar bu tur davranışları dinif icerisine gelip nasıl oturmamız gerektiğini tiyatroda nnasıl davranılması gerektiğini yada kapıyı nasıl acılıp kapanması gerektiğini yada dislerinin fırçalanması gerektiğini vesya açıl yapılması gerekn seyleri mesela çocuk tlf numarasını ogrenebiliyorsa en fazla bunları ogretebiliriz mesela açıl bir durumda su numarayı arayaca-kısn seklinde...benim dersime gelindığı zaman hepimizin ortak davranması lazım...dışarıya çıktiktan sonrada ortak davranmalıyız.ortak hareket ettiğimiz zaman o çocuklar daha istikrarlı gidecekler.bide bizim okulumuzun su sorunu var...milli eğitim bizim okula ogretmen atamıyor...duşunun bizim 9 tane sınıfımız var 3 tane 1. Sınıf var otistik sınıfta var bu sene yeni açıldı 3 tane ogrencimiz var orda.2. sınıftan 8. Sınıfa kadar birer tane sınıflarımız var.bu kadar sınıfımız var bize bir tane alan ogretmenio var zihinsel engelliler ogretmeni.2. donem bir ogretmen atandı.onunda ana branşı sağır ve dilsizler icındı.onlar gecis yapabiliyormis

Ek 4'ün devamı

zihnin engelliler öğretmenliğine o şekilde atandı düşünün bizim okulda sadece birer tane olsa yada diğeri emekli öğretmenler olsa yada görevlendirme .8-9-10 tane öğretmen olması gerekiyorken müzige gelene kadar bakın müzik gerçekten önemli ama burası kendi okulları ve bu okul açılmış vecocuklar var fakat hersene burda öğretmen değişir...bakın kaç kişi birileri gidiyor birileri geliyor.sınıf öğretmenliğinden geçiş yapanlar oldu gelenler oldu gittiler ücretli bir dönem birilerialındı onlar değişti başka okula gitti yada başkaları seçildi yanı tamı birseyler yapılacağı sırada olmuyor yanı buadaki acıya bakın...alan öğretmenlerle ilgili bizim okulda bir kısıllık kadro açılmış.ustune durukluyor durulmuyor ben soyluyorum idarecilere bu şekilde olmaması gerekiyor.atamalarda 1 kısıllık kadro veriyorlar fakat ben birsey diyeyim eğitim de kaç senelik öğretmenim çokseyler değişti eğitimde bocalamalar var geçen yılankaradaydım bakanlıgıda gittim seminer için oraya gittiğimd bakanlıgıda gideyim dedim ama bizim bolum başka bir semtteydi yetişemedim gittiğim zaman problemleri dile getiriyorum onlarda bana hak veriyorlar ama mustesar varsa ona ulaşmanız gerekiyor çok fazla yapacağımız birsy yok ama burasıda suanda kammsız benim gittiğim dönemde görevlendirmeler vardı bazen tlf sorunları bu sıkayet anlamında değil bazen bilgilendirim mesela kıllık kıyafet yönetmeliğı geldi okullara çocuklarla ilgili bunlarıda aillere diyorum kayıtsız kalmıyorum bunlarıda dile getiriyorum ama bizim millı eğitim ne kadar bu konuda bakanlıkla yazışıyor bu konuda çok fazla birsey diyemecem özellikle bizim gibi oulların madem bu çocuklar özel madem daha iyi bir eğitim alırlarsa anasınıfından 8. Sınıfa kadar gerçekten istikrarlı bir eğitim alırlarsa ilerleme kaydedebilirler.bu anlamda ıcı boş olmayan gerçek anlamda dolu seminerler çocukları daha iyi tanıyabilme şeklinde kesin somut bilgiler olmalı bole yapıldı sole sonuçlar çıkar şeklinde bize çalışma sonucunda bize seminer verilmeli.Bizim okullarda akademik kariyer zamanla azalıyor. Öğrenciler enstrüman çalamıyor kaç kere öğrenciye gösterdimaama çok fazla müzik çeşitliliğı yok rahat konuşamayan öğrenciler var.kımsı hiç konuşuyor akademik anlamda yapılması gereken şeyleöri kesin yargıları bizlere verilmeli. Davranışları kazandırılmalı öğrencilere. Günlük hayatta neler yapılması gerektiğı gibi davranışlar kazandırılmalı ve yapabilecek öğrenciler var ama bu uygulamalar ne kadar yapılabilir tartışılır.bu konularda çalışmaları yapılması gerektiğini müzik öğretmenlerine ayrı bir ders verilmesi gerektiğini ve bu kınularda ne kadar çalışmaları yapıldı diyede duymadım.umarım çalışmalar güzel yerlere varır.

9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

KUTLU, 1978 yılında Akçaabat'ta doğdu. İlk ve ortaokulu Trabzon'da tamamladı. Liseyi Trabzon Süper Lisesi'nde(Yabancı Dil Ağırlıklı Lise)okudu.1997 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği bölümünü kazandı.2001 yılında bölümünü birincilikle ve Yüksek Onur derecesiyle bitirerek mezun oldu. Aynı yıl MEB bünyesinde Şırnak Gazipaşa İlköğretim okuluna,2004 yılında Akpınar İlköğretim okuluna,2006 yılında Alaittin Akçay İlköğretim Okuluna, 2014 yılından itibaren de Yaylacık Ortaokulunda müzik öğretmeni olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

MEB'da çeşitli aylıkla ödüllendirmeler ve takdirnameler ile ödüllendirildi. Akçaabat'ta bir fiil derneklerde Kanun Üstadı olarak görev almıştır.

Anadal Enstrümanı KANUN olup, Bağlama ve Piyano çalmaktadır. Türk Müziği ve Batı müziği armonisi alanında çalışmalar yapmıştır. Yabancı dili İngilizcedir.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adres : Melike KUTLU, Çolaklı Mah. İnönü Cad. Irmak Apt. No: 235 Kat: 3 Daire:9
Akçaabat / TRABZON

E-Posta : melike61.kutlu@gmail.com

Tel : 05548283220